

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут заочно-дистанційного навчання

Форма навчання: заочна

Кафедра української, іноземних мов та перекладу

Допускається до захисту

Завідувач кафедри _____ проф. Бобух Н.М.

(підпис)

«_____» _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

**на тему: «Фразеологічна синонімія в англійській мові та її
еквівалентність при перекладі текстів різних жанрів українською мовою»**

*спеціальності 035 Філологія, освітня програма 035.041 Германські мови
та літератури (переклад включно), перша - англійська*

Виконавець роботи: Кислюк Ольга Станіславівна

(підпис, дата)

Науковий керівник: к. філол. н., доц. Сухачова Н. С.

(підпис, дата)

Рецензент: к. філол. н., доц. Воскобойник Валентина Іванівна

(підпис, дата)

Полтава - 2025

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
18 квітня 2019 року № 88-Н

Форма № П-4.03

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Завідувач кафедри _____ проф. Н. М. Бобух
«_____» _____ 2024 р.

**ЗАВДАННЯ ТА КАЛЕНДАРНИЙ ГРАФІК
ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

**на тему: «Фразеологічна синонімія в англійській мові та її
еквівалентність при перекладі текстів різних жанрів українською мовою»**

здобувачем другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія (спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська), освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська»

Прізвище, ім'я, по батькові Кислюк Ольга Станіславівна

Наказ про затвердження тем магістерських робіт номер 93-Н від 23 квітня 2024 року.

Зміст роботи	Термін виконання	Термін фактичного виконання
1. Вибір теми кваліфікаційної роботи.	до 2 вересня 2024 р.	до 2 вересня 2024 р.
2. Затвердження завдання та календарного графіку підготовки кваліфікаційної роботи; складання плану роботи.	до 9 вересня 2024 р.	до 9 вересня 2024 р.
3. Опрацювання літературних джерел, обробка інформації, необхідної для виконання кваліфікаційної роботи.	до 30 вересня 2024 р.	до 30 вересня 2024 р.
4. Написання першого розділу.	до 14 жовтня 2024 р.	до 14 жовтня 2024 р.
5. Написання другого розділу.	до 18 листопада 2024 р.	до 18 листопада 2024 р.
6. Написання третього розділу.	до 16 грудня 2024 р.	до 16 грудня 2024 р.
7. Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі.	до 26 грудня 2024 р.	до 26 грудня 2024 р.
8. Доопрацювання кваліфікаційної роботи з урахуванням зауважень і пропозицій.	до 10 січня 2025 р.	до 10 січня 2025 р.
9. Подання кваліфікаційної роботи на кафедру.	до 10 січня 2025 р.	до 10 січня 2025 р.
10. Подання кваліфікаційної роботи на зовнішнє рецензування.	до 16 січня 2025 р.	до 16 січня 2025 р.

Дата видачі завдання «___» _____ 2025 р.

Студент _____

Науковий керівник _____ к. філол. н., доц. Сухачова Н. С.

(підпис)

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота оцінена на _____

(балів, оцінка за національного шкалою, оцінка за ЄКТС)

Протокол засідання ЕК № _____ від «___» _____ 2024 р.

Секретар ЕК _____ М. Д. Малтабар

План

кваліфікаційної роботи магістра

спеціальності 035 «Філологія», освітня програма 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно)», перша - англійська»

Кислюк Ольги Станіславівни

на тему **«Фразеологічна синонімія в англійській мові та її еквівалентність при перекладі текстів різних жанрів українською мовою»**

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

- 1.1. Основні поняття фразеології в сучасній лінгвістичних студіях
- 1.2. Роль фразеологічних одиниць в текстах різних жанрів
- 1.3. Стилiстичні та функціональні особливості фразеологічних одиниць

Висновки до першого розділу

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

- 2.1. Основні проблеми перекладу англomовних фразеологічних синонімів українською мовою
- 2.2. Культурологічні проблеми перекладу англomовних фразеологічних синонімів українською мовою
- 2.3. Стилiстичні проблеми перекладу англomовних фразеологічних синонімів українською мовою
- 2.4. Перекладацькі трансформації при перекладі англomовних синонімічних фразеологічних одиниць

Висновки до другого розділу

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

**Відгук наукового керівника
на кваліфікаційну магістерську роботу на тему
«Фразеологічна синонімія в англійській мові та її еквівалентність
при перекладі текстів різних жанрів українською мовою», представлену до
захисту студентом спеціальності 035 Філологія 035.041 Германські мови та
літератури (переклад включно), перша - англійська)
Кислюк Ольгою Станіславівною**

Кваліфікаційна робота Кислюк О. С. присвячена дослідженню особливостей фразеологічної синонімії в англійській мові та вивченні її еквівалентності в українському перекладі текстів різних жанрів. Дослідження мало на меті охарактеризувати базові поняття фразеології в сучасних лінгвістичних студіях; проаналізувати поняття фразеологізму та фразеологічної синонімії в англійській та українській мовах; дослідити структуру та функціональні особливості фразеологічних синонімів в англійській мові; визначити проблеми перекладу фразеологічних синонімів з англійської на українську мову; вивчити способи відтворення фразеологічної синонімії при перекладі текстів різних жанрів; проаналізувати перекладацькі стратегії та прийоми, що застосовуються при перекладі фразеологізмів в залежності від жанру тексту; оцінити еквівалентність перекладу фразеологічних одиниць та їх вплив на зміст і стилістику перекладеного тексту.

Актуальність обраної теми дослідження обумовлюється важливістю дослідження мовних особливостей фразеологічних одиниць, які є невід'ємною частиною будь-якої мови. У зв'язку з глобалізацією та збільшенням кількості міжкультурних контактів, ефективне перекладання фразеологічних зворотів відіграє ключову роль у збереженні змісту та стилістичних характеристик оригінальних текстів. Наукова новизна виконаної роботи полягає у тому, що у роботі здійснено аналіз основних труднощів перекладу англійських фразеологізмів, з огляду на фразеологічну синонімію, при перекладі текстів різних жанрів українською мовою.

Кислюк О. С. переконана, що фразеологічна синонімія в англійській мові є складною та різноманітною, що ускладнює пошук точних еквівалентів у перекладі. Авторка також зазначає, що культурологічні аспекти відіграють значну роль у процесі перекладу. Культурні та соціальні контексти, що стоять за фразеологічними одиницями, можуть створювати труднощі при їх перекладі на іншу мову. Це підкреслює необхідність використання адаптаційних стратегій для врахування культурних конотацій і забезпечення зрозумілості для цільової аудиторії.

Під час написання кваліфікаційної роботи студентка продемонструвала самостійність, сумлінність, креативність та творчий підхід. На нашу думку, дослідження Кислюк О. С. відповідає нормативним вимогам й заслуговує високої оцінки.

Науковий керівник доц.

Сухачова Н. С.

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

ПОГОДЖЕНО

Директор навчально-наукового
центру забезпечення якості вищої
освіти

_____ О. В. Гасій
(підпис)

«_____» _____ 20__р. МП

Довідка

**про рекомендацію до впровадження та використання результатів
по кваліфікаційній роботі магістра в освітньому процесі
Полтавського університету економіки і торгівлі**

здобувача вищої освіти зі спеціальності 035 Філологія
спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша - англійська за другим (магістерським) рівнем вищої освіти заочної
форми навчання Кислюк О.С. на тему «Фразеологічна синонімія в англійській
мові та її еквівалентність при перекладі текстів різних жанрів українською
мовою»

Впровадити такі рекомендації:

- при викладанні дисципліни «Методика викладання іноземної мови у вищій школі» використовувати мультимедійну презентацію на тему «Інтерактивні методи навчання іноземних мов у вищій школі»;
- у перелік тем рефератів додати теми «Сучасні технології викладання іноземної мови у вищій освіті», «Методика формування комунікативної компетентності у студентів немовних спеціальностей».

Результати дослідження Кислюк О. С. використані в навчальному процесі кафедри української, іноземних мов та перекладу.

Студентка

(підпис)

О. С. Кислюк

Науковий керівник

(підпис)

Н. С. Сухачова

АНОТАЦІЯ

**кваліфікаційної роботи студентки спеціальності 035 Філологія
спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад
включно), перша - англійська за другим (магістерським) рівнем вищої
освіти**

Кислюк Ольги Станіславівни

**на тему: «Фразеологічна синонімія в англійській мові та її
еквівалентність при перекладі текстів різних жанрів українською мовою»**

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження фразеологічної синонімії в англійській мові та виявлення способів її еквівалентного відтворення в українському перекладі текстів різних жанрів .

Завданнями роботи є:

- аналіз понять фразеологізму та фразеологічної синонімії в англійській і українській мовах;
- дослідження структурних і функціональних особливостей англомовних фразеологічних синонімів;
- визначення основних проблем перекладу фразеологічних одиниць з англійської мови на українську;
- оцінка жанрових та стилістичних аспектів у перекладі фразеологізмів;
- розробка та аналіз перекладацьких стратегій і трансформацій.

Предметом дослідження є лінгвістичні особливості фразеологічних синонімів в англійській мові та специфіка їх перекладу українською мовою з урахуванням жанрових і стилістичних особливостей текстів.

Об'єктом дослідження є фразеологічна синонімія в англійській мові та її еквівалентність у перекладі українською мовою текстів різних жанрів.

За результатами дослідження сформульовані висновки, що включають аналіз еквівалентності перекладу, визначення ключових проблем відтворення

фразеологізмів в різних жанрових текстах, а також рекомендації щодо використання ефективних перекладацьких прийомів для збереження стилістичної й культурної автентичності тексту.

Робота викладена на 117 сторінок друкованого тексту та складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків та списку використаних джерел.

Ключові слова: фразеологічна синонімія, англійська мова, українська мова, переклад, еквівалентність, текстові жанри, перекладацькі стратегії.

Рік виконання кваліфікаційної роботи: 2024 р.

Рік захисту роботи: 2025 р.

SUMMARY
of the qualifying thesis of the student
majoring in 035 Philology, educational program 035.041 Germanic languages
and literatures (including translation), the first - English, the second (master's
degree) level of higher education written by Kysliuk O.S. on the topic:
«Phraseological synonymy in the English language and its equivalence in
translating texts of different genres into Ukrainian »

The purpose of the qualification thesis is to study phraseological synonymy in the English language and to identify ways of its equivalent reproduction in Ukrainian translations of texts from different genres.

The tasks of the thesis are:

- to analyze the concepts of phraseological units and phraseological synonymy in the English and Ukrainian languages;
- to investigate the structural and functional features of English phraseological synonyms;
- to identify the main challenges in translating phraseological units from English into Ukrainian;
- to evaluate the genre and stylistic aspects of phraseological translations;
- to develop and analyze translation strategies and transformations.

The subject of the research is the linguistic features of phraseological synonyms in the English language and the specifics of their translation into Ukrainian, taking into account the genre and stylistic characteristics of texts.

The object of the research is phraseological synonymy in the English language and its equivalence in translating texts of various genres into Ukrainian.

The research findings include an analysis of translation equivalence, the identification of key issues in rendering phraseological units in different text genres, and recommendations for effective translation techniques to preserve the stylistic and cultural authenticity of the text.

The thesis is presented on 117 pages of printed text and consists of an introduction, two chapters, general conclusions, and a list of references.

Keywords: phraseological synonymy, English language, Ukrainian language, translation, equivalence, text genres, translation strategies.

Year of qualification work completion: 2024.

Year of defense: 2025.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	12
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ	15
1.1. Основні поняття фразеології в сучасній лінгвістичних студіях	15
1.2. Роль фразеологічних одиниць в текстах різних жанрів	30
1.3. Стилiстичні та функціональні особливості фразеологічних одиниць	47
Висновки до першого розділу	59
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	618
2.1. Основні проблеми перекладу англomовних фразеологічних синонімів українською мовою.....	618
2.2. Культурологічні проблеми перекладу англomовних фразеологічних синонімів українською мовою.....	763
2.3. Стилiстичні проблеми перекладу англomовних фразеологічних синонімів українською мовою.....	907
2.4. Перекладацькі трансформації при перекладі англomовних синонімічних фразеологічних одиниць	1063
Висновки до другого розділу.....	1164
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	1196
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	121

ВСТУП

Актуальність теми - фразеологічна синонімія в англійській мові та її еквівалентність при перекладі текстів різних жанрів українською мовою обумовлюється важливістю дослідження мовних особливостей фразеологічних одиниць, які є невід'ємною частиною будь-якої мови. У зв'язку з глобалізацією та збільшенням кількості міжкультурних контактів, ефективне перекладання фразеологічних зворотів відіграє ключову роль у збереженні змісту та стилістичних характеристик оригінальних текстів. Вивчення синонімії у фразеології сприяє точнішому та різноманітнішому відтворенню англійських виразів українською мовою, що актуально для перекладу текстів різних жанрів, таких як художні, публіцистичні, технічні та наукові.

Мета дослідження полягає у виявленні особливостей фразеологічної синонімії в англійській мові та вивченні її еквівалентності в українському перекладі текстів різних жанрів. Для досягнення зазначеної мети дослідження були поставлені такі завдання:

- проаналізувати поняття фразеологізму та фразеологічної синонімії в англійській та українській мовах;
- дослідити структуру та функціональні особливості фразеологічних синонімів в англійській мові;
- визначити проблеми перекладу фразеологічних синонімів з англійської на українську мову;
- вивчити способи відтворення фразеологічної синонімії при перекладі текстів різних жанрів;
- проаналізувати перекладацькі стратегії та прийоми, що застосовуються при перекладі фразеологізмів в залежності від жанру тексту;
- оцінити еквівалентність перекладу фразеологічних одиниць та їх вплив на зміст і стилістику перекладеного тексту.

Об'єкт дослідження - фразеологічна синонімія в англійській мові та її відтворення в українському перекладі текстів різних жанрів.

Предмет дослідження - лінгвістичні особливості фразеологічних синонімів в англійській мові, способи та прийоми їх перекладу на українську мову з урахуванням специфіки жанрових особливостей текстів (художніх, публіцистичних, технічних, наукових тощо).

Наукова новизна виконаної роботи полягає у тому, що у роботі здійснено аналіз основних труднощів перекладу англійських фразеологізмів, з огляду на фразеологічну синонімію, при перекладі текстів різних жанрів українською мовою.

Під час дослідження фразеологічної синонімії в англійській мові та її еквівалентності при перекладі на українську мову будуть використовуватися кілька основних методів і методик.

Метод порівняльного аналізу допоможе зіставити фразеологічні синоніми в англійській та українській мовах. Це дозволить виявити як схожості, так і відмінності у фразеологічних системах обох мов, а також знайти можливі еквіваленти при перекладі. Контекстуальний аналіз застосовуватиметься для вивчення фразеологічних одиниць у конкретному контексті, що сприяє коректному розумінню їх значення та функцій. Врахування контексту дозволить точніше підбирати еквіваленти при перекладі з огляду на жанрові та стилістичні особливості тексту.

Метод компонентного аналізу полягатиме у розкладанні фразеологізмів на складові елементи, що допоможе виявити їхні семантичні відтінки та полегшить вибір відповідних еквівалентів при перекладі. Метод класифікації та систематизації дозволить структурувати фразеологічні одиниці за типами (ідіоми, прислів'я, крилаті вирази тощо) та систематизувати перекладацькі прийоми, що застосовуються для передачі фразеологічних синонімів у різних жанрах текстів.

Метод аналізу перекладів передбачає порівняння оригінальних англійських текстів з їх українськими перекладами. Він допоможе вивчити, які

перекладацькі стратегії застосовуються для передачі фразеологічних синонімів і як вони впливають на досягнення еквівалентності. Метод моделювання перекладу дозволить розробити і перевірити власні перекладацькі рішення для відтворення фразеологізмів. Це забезпечить апробацію різних підходів і стратегій у конкретних жанрових текстах.

Дескриптивний метод (описовий) використовуватиметься для детального опису мовних явищ, зокрема, синонімічних фразеологічних одиниць в англійській мові та їх можливих українських відповідників.

Апробація результатів дослідження.

Основні положення та результати роботи були апробовані у вигляді тези, поданої для участі у X Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Наука і молодь у XXI сторіччі». У межах конференції була подана доповідь, яка висвітлювала ключові аспекти фразеологічної синонімії в англійській мові та аналізувала її еквівалентність при перекладі текстів різних жанрів українською мовою.

У доповіді акцентувалася увага на:

- структурно-семантичних особливостях англійськомовних фразеологізмів;
- труднощах, що виникають під час перекладу фразеологічних одиниць з урахуванням жанрової специфіки текстів;
- ефективних стратегіях і прийомах перекладу, що забезпечують збереження стилістичної та змістовної відповідності оригіналу.

Отримані коментарі та пропозиції від учасників конференції сприяли уточненню висновків і вдосконаленню представлених у роботі перекладацьких рекомендацій.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

1.1. Основні поняття фразеології в сучасній лінгвістичних студіях

Фразеологія є важливим розділом мовознавства, що займається вивченням стійких мовних зворотів, які складаються з кількох слів, але мають єдине неподільне значення. Ці мовні одиниці, відомі як фразеологізми, є невід'ємною частиною як повсякденного мовлення, так і художніх текстів, вони передають національні особливості мислення, культурні та соціальні реалії. У сучасних лінгвістичних студіях фразеологія розглядається як один із ключових елементів дослідження ідіоматики та семантики мови. Науковці аналізують структурні, семантичні, функціональні та прагматичні аспекти фразеологізмів, розкриваючи їхній вплив на стилістичну виразність і мовну економію [3].

Сучасні дослідження у сфері фразеології також приділяють увагу синонімічним відносинам між фразеологічними одиницями, їхній варіативності та проблемам перекладу. Це пов'язано з тим, що фразеологізми часто не мають точних еквівалентів у різних мовах, що ускладнює процес їхньої передачі іншими мовами. У зв'язку з цим, фразеологічні одиниці мають велике значення для міжкультурної комунікації, оскільки їхнє правильне розуміння і вживання сприяє точному передаванню смислу та стилістичних особливостей мовлення.

Таким чином, дослідження основних понять фразеології в сучасних лінгвістичних студіях є актуальним і важливим для глибшого розуміння природи мовної виразності, національних мовних особливостей та забезпечення ефективної комунікації в умовах глобалізації.

Фразеологія, походження якої пов'язане з грецькими словами «*phrasis*»(вираз) і «*logos*»(наука), є відносно молодого науковою дисципліною. Вона виникла на початку XX століття і довгий час вважалася частиною лексикології. Однак завдяки французькому лінгвісту Шарлю Баллі, який увів термін «фразеологізм», фразеологія здобула самостійний статус як окрема наука.

Важливі досягнення, особливо в англійській фразеології, були зроблені завдяки дослідженням науковців, таких як Р.П. Зорівчак, О.О. Потебня, З.А. Радченко, І. І. Срезневський, Н. В. Глінка, І. П. Волощук, Г. М. Усик та ін. Серед іноземних дослідників варто відзначити Шарля Баллі, Фердинанда де Сосюра, Дж. Ірла та Л. П. Сміта.

На сьогодні фразеологія є наукою зі сформованими правилами та методологією досліджень. Дослідник М. Ю. Яцьків у праці «Здобутки сучасної української фразеології у контексті новітніх парадигм лінгвістичних досліджень» зазначає, що сучасні фразеологічні дослідження зосереджені на таких аспектах: синхронічному та діахронічному підходах, термінології, системних зв'язках між фразеологічними одиницями та механізмах їх утворення, зокрема через типологічні та генетичні паралелі [24].

Лінгвіст О.О. Мікрюков у своїй праці «Фразеологія в лінгвістичній системі мови» також виокремлює основні напрямки й предмети досліджень у сучасній фразеології. Варто детальніше зупинитися на ключових напрямках і розглянути публікації останніх років, присвячені цій темі.

Одним із напрямів, виділених О.О. Мікрюковим, є дослідження національно-культурних особливостей фразеологічних одиниць, що підкреслює зв'язок фразеологізмів із культурним та мовним контекстом кожної нації [15; 16].

Тему відображення національної культури у фразеології досліджувала лінгвістка Ю. Глібова у дослідженні «Семантизація колороніма синій в англійських та українських фразеологізмах: особливості перекладу» [5].

Вона погоджується з поглядами Е.М. Варещагіна та В.Г. Костомарова, що національно-культурна цінність фразеологізмів має три основні аспекти.

По-перше, фразеологічні одиниці комплексно відображають культуру певної нації, а не через окремі елементи. Такі вирази часто не мають точних еквівалентів в інших мовах, але вони передають традиції та культурні особливості народу, іноді з архаїчним відтінком. Наприклад, *Baker's dozen* (чортова дюжина) пов'язане з давньою традицією отримувати 13 хлібів замість

12, або *good vine needs no bush* (хороший товар не потребує реклами), де плющ на будівлях означав наявність вина у продажу.

По-друге, окремі елементи фразеологізмів можуть відображати національні особливості культури. Прикладами є *a gentleman's agreement* (усна домовленість), *one last penny* (останні гроші) або *not budge an inch* (не поступитися ні на йоту).

По-третє, вільні словосполучення, які можна вважати прототипами фразеологізмів, також передають культурні риси. Наприклад, *have a green thumb* (хороший садівник) та *sakes and ale* (задоволення) [12].

Прототипи фразеологічних одиниць можуть відображати різні аспекти культури та історії [3, с. 201-202]:

1) історичні події та факти - *as well be hanged for a sheep as a lamb* (якщо вже бути повішеним за вівцю, то чому б не вкрати і ягня) та *meet one's Waterloo* (зазнати остаточної поразки);

2) вірування та легенди - *have kissed the Blarney stone* (бути підлесником);

3) народні традиції та свята - *to wear one's heart on one's sleeve* (відкрито показувати свої почуття);

4) народну творчість - *sing for one's supper* (відплатити борги, з пісні XVIII століття);

5) англійську систему мір - *by inches* (поступово) та *make a pint measure hold a quart* (зробити неможливе);

6) ігри, як спортивні, так і дитячі чи азартні - *no great shakes* (нічого особливого), *fast and loose* (вести подвійну гру), *snakes and ladders* (злету й падіння);

7) реалії сучасного життя - *thumb a ride* (пересуватися автостопом) та *read the Riot Act* (розпустити натовп).

Ще одним напрямом дослідження сучасної фразеології, який виокремили Т. Н. Федуленкова та І. В. Бечина, є питання перекладу фразеологізмів [5, с. 203]. Наприклад, ця тема розглядалася мовознавцем В.М. Смаглієм у роботі «Аналіз особливостей англійських фразеологізмів та їхнього перекладу».

В. М. Смаглій зазначає [22, с. 76], що при перекладі фразеологізмів важливо знайти еквівалент у мові перекладу, зберігаючи при цьому стилістичні особливості фразеологічної одиниці. Якщо еквівалент відсутній, слід шукати найбільш близький за значенням фразеологізм. Перекладач також має бути здатним відновлювати фразеологізми після «авторської трансформації», тобто внесення нових елементів до фразеологічної структури [30].

Смаглій виділяє кілька основних способів перекладу фразеологізмів [22, с. 76-77]:

- еквівалентний переклад, коли фразеологізм має еквівалент у обох мовах;
- аналог, коли зміст фразеологізмів однаковий, але образна основа відрізняється;
- описовий переклад, коли значення фразеологізму передається вільним словосполученням, якщо еквіваленти чи аналоги відсутні;
- антонімічний переклад, коли переклад здійснюється через протилежне за значенням вираження;
- калькування, яке використовується для збереження образної основи або за неможливості застосувати інші методи;
- комбінований переклад, що поєднує кілька перекладацьких прийомів.

Одна з проблем, з якою може зіштовхнутися перекладач, як зазначив В. М. Смаглій, полягає в національно-культурних відмінностях між подібними фразеологізмами двох мов [22, с. 77]. Фразеологічні одиниці можуть мати різну стилістичну забарвленість, навіть якщо їхній зміст однаковий. Наприклад, англійський вираз *when queen Ann was alive* (1) у давні часи, (2) при дворі королеви Анни) неможливо перекласти українським фразеологізмом без втрати національно-культурних рис.

Ще одним напрямком дослідження сучасної фразеології, виділеним Дубровою А. С. у праці «Дослідження особливостей перекладу англійських фразеологізмів» є лінгводидактичні аспекти фразеологічних одиниць [8, с. 209]. Наприклад, методику навчання фразеологічним одиницям англійської мови

досліджувала А. С. Денисова у праці «Явище варіантності та синонімії у фразеології» [7].

Згідно з твердженням А. С. Денисової [7, с. 63], під час формування лексичної компетенції у студентів або учнів, які вивчають англійську мову, важливо розширювати їх словниковий запас за рахунок сталих виразів. Володіння ідіомами свідчить про високий рівень знання мови. Проте викладачі часто стикаються з труднощами при поясненні значення ідіом. У деяких випадках студенти не мають проблем з розумінням таких виразів, як *wouldn't hurt a fly* («мухи не образуть»), *to praise to the skies* («вихвалити до небес»), *to have a head on one's shoulders* («мати голову на плечах»), *to be on pins and needles* («бути як на голках»). Однак у більшості випадків визначення значення фразеологізмів можливе лише за допомогою фразеологічних словників. Труднощі в перекладі фразеологізмів можуть виникати через такі фактори:

- переосмислення значення окремих компонентів фразеологізму;
- незнання етимології фразеологізму;
- наявність застарілих або маловживаних слів у складі фразеологізму.

На думку вчених, механічне запам'ятовування фразеологічних одиниць учнями є малоефективним [1, с. 12]. Натомість пропонується використовувати інший підхід - «живе обговорення нових фразеологічних одиниць». Процес виглядає наступним чином: спочатку студентам представляють новий фразеологізм і надають його буквальний переклад. Потім студенти обговорюють і пропонують свої варіанти перекладу, проводиться лінгвістичний аналіз, після чого викладач надає заздалегідь підготовлений варіант перекладу. Студенти також згадують відповідник у своїй рідній мові. Ці етапи можна ілюструвати у таблиці на прикладі кількох англійських фразеологізмів (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Етапи роботи з фразеологічними одиницями

Етап процесу	Опис	Приклад англійських ФО
1. Представлення фразеологізму	Студентам надається новий фразеологізм і його буквальный переклад.	<i>Break the ice</i> (буквально: «розбити лід»)
2. Дискусія та пропозиції	Студенти обговорюють та пропонують свої версії перекладу, спираючись на буквальный переклад.	Обговорення можливих українських варіантів
3. Лінгвістичний аналіз	Викладач проводить лінгвістичний аналіз фразеологізму.	Аналіз значення та вживання <i>Break the ice</i>
4. Пропозиція готового перекладу	Викладач пропонує заздалегідь підготовлений варіант перекладу фразеологізму.	Переклад: «зламати лід»
5. Згадування відповідника в рідній мові	Студенти порівнюють отриманий переклад з відповідником у своїй рідній мові.	Порівняння з українськими виразами, такими як «зламати лід»

Джерело: створено за [22; 28; 34]

Ще одним важливим напрямом досліджень сучасної фразеології, виділеним у дослідженні О. О. Нагорної «Етнокультурні особливості семантики англійських фразеологізмів», є порівняльне вивчення фразеологічних одиниць різних мов [18, с. 14]. Існує безліч досліджень, що порівнюють фразеологічні одиниці в різних мовах. Наприклад, у роботі Ю.А. Глібової «Семантизація колороніма синій в англійських та українських фразеологізмах: особливості перекладу» розглядаються такі аспекти [5, с. 150]:

1) У англійській мові лексема *blue* може використовуватися для вираження смутку (наприклад, *the blue devils* - смуток, *to look blue* - виглядати пригнічено, *to have the blues* - бути в поганому настрої), тоді як в українській мові смуток асоціюється з чорним або сірим кольором;

2) В англійській мові існують фразеологізми, що позначають фізичний стан, такі як *to drink till all's blue* (допитись до білої гарячки), *the blue devils* (біла гарячка). В українській мові для позначення алкогольного сп'яніння використовуються кольори «білий» та «зелений»;

3) Для вираження якостей особистості в англійській мові є фразеологізми, такі як *true blue* (вірна людина) та *blue stocking* (вчена жінка);

4) Фразеологізми для позначення справ людини в англійській мові включають *things look blue* (справи йдуть погано);

5) Для вираження страху в англійській мові використовуються фразеологізми, такі як *blue funk* та *blue fear* (страх, паніка);

6) Фразеологізми для позначення роду занять в англійській мові включають *blue coat* (моряк), *bluebottle* (полицейський), *blue collar* (блакитний комірець);

В українській мові колоронім «синій» не використовується для позначення цих аспектів буття.

Серед інших напрямів дослідження сучасної фразеології, які виділяє О. О. Нагорна [18, с. 13], є також:

- укладання фразеологічних словників;
- морфолого-граматичні якості фразеологічних одиниць;
- значення фразеологічних одиниць;
- структурні типи фразеологічних одиниць;
- фразеологічна номінація;
- фразеологія діалектів;
- специфіка зв'язку фразеологічних одиниць з їх компонентами та складними словами;
- шляхи формування та джерела фразеологічних одиниць;
- фразеологія та субкультура.

Таким чином, сучасні мовознавці проводять глибокі дослідження фразеологізмів. Відомі конкретні предмети та напрями, за якими ведуться ці дослідження. Проте спектр цих напрямів ще не є повністю розкритим. Деякі питання, такі як фразеологія діалектів, фразеологія та субкультура, залишаються недостатньо вивченими. Необхідно також звернути увагу на дослідження шляхів формування фразеологічних одиниць і методики їх навчання в школах та університетах [1].

Фразеологія є важливою галуззю сучасних лінгвістичних студій, що зосереджується на вивченні фразеологічних одиниць - стійких словосполучень,

які функціонують як єдине ціле і мають специфічне значення, відмінне від значення окремих слів, що їх складають. Основні поняття фразеології включають фразеологізми, ідіоми, клички, прислів'я та приказки. Ці одиниці не лише збагачують мовний контекст, а й відображають культурні, соціальні та історичні аспекти мови.

Однією з ключових тем фразеології є розмежування між фразеологізмами і вільними словосполученнями. Фразеологізми характеризуються високою стійкістю і збереженням фіксованої структури, що робить їх важливими для розуміння і перекладу. Вони можуть бути як повністю нерегулярними (наприклад, *kick the bucket* - *померти*), так і частково регулярними, з можливістю варіацій у формі (наприклад, *break the ice* - *зламати лід*).

Іншою важливою концепцією є семантична специфіка фразеологічних одиниць. Значення фразеологізму часто не впливає безпосередньо з значення його компонентів. Наприклад, в англійській мові вираз *spill the beans* (*розповісти секрет*) не має нічого спільного з буквальним значенням слів «пролити» та «боби». Це специфічне значення є результатом історичного розвитку і культурних контекстів, в яких використовуються ці одиниці [4].

Вивчення фразеології також включає дослідження її функцій у мові. Фразеологізми можуть виконувати різні комунікативні ролі - від стилістичного до емоційного забарвлення тексту. Вони використовуються для створення колоритних виразів, підкреслення особливостей особи чи події, а також для збагачення мовного контексту.

Сучасні лінгвістичні студії також акцентують увагу на методах навчання фразеологічних одиниць. Це включає розробку ефективних стратегій для навчання студентів та учнів, що допомагає їм краще розуміти і використовувати фразеологізми в контексті. Інтеграція фразеології в навчальні плани допомагає забезпечити глибше розуміння мови і її культурних особливостей.

Продовжуючи думку про значення фразеології в сучасних лінгвістичних студіях, важливо зазначити, що вивчення фразеологічних одиниць також

допомагає в розумінні культурних і соціальних контекстів. Фразеологізми часто відображають специфіку національних традицій, звичаїв та історії. Наприклад, фразеологічні одиниці, що містять культурно специфічні елементи, можуть служити індикаторами культурних відмінностей між мовами, що особливо актуально при міжкультурній комунікації та перекладі.

Ще одним важливим аспектом є дослідження динаміки фразеологічних одиниць. Фразеологія є живою частиною мови, яка постійно змінюється під впливом соціальних, культурних і технологічних змін. Нові фразеологічні одиниці можуть з'являтися як результат мовних інновацій, медіа впливу або соціальних трендів. Наприклад, фразеологізми, що виникають у цифровому середовищі, часто відображають специфіку сучасних комунікаційних практик і технологічного прогресу.

Дослідження фразеології також включає аналіз їхньої функції в текстах різних жанрів і стилів. Фразеологічні одиниці можуть мати різні значення і функції в залежності від контексту, в якому вони використовуються. Це може включати формальні або неформальні стилі, а також різні жанри, від художньої літератури до журналістики і академічних текстів. Наприклад, у публіцистиці фразеологізми можуть використовуватися для привернення уваги або створення риторичних ефектів, тоді як у літературних творах вони можуть допомагати в розкритті характерів і створенні атмосферності [2].

Таким чином, вивчення фразеології є важливим для розуміння не лише лексичних і граматичних аспектів мови, а й культурних і соціальних контекстів, які формують мовну практику. Це дослідження надає цінну інформацію для практичного застосування мовних знань у перекладі, навчанні і комунікації.

Як було показано [2; 10; 24], фразеологізми суттєво відрізняються від вільних словосполучень. Вони характеризуються стійкістю і неподільністю, а також часто мають високий рівень образності. Фразеологічні одиниці, значення яких не відповідає значенням їх окремих компонентів і походження яких важко визначити, називають ідіомами. В. М Смаглій відзначає, що ідіоми, на відміну від загальних фразеологізмів, відрізняються вираженою метафоричністю і

яскравою стилістичною забарвленістю [22]. Цю точку зору поділяють Н. П. Бідненко, І. І. Гуменюк, А. С. Дубова, Р. П. Зорівчак [1; 6; 7; 9]. І. В. Корунець також вважає надслівність однією з основних характеристик фразеологізмів [11].

До фразеологізмів можна віднести вирази різної складності - від бінарних (двокомпонентних) словосполучень до приказок (влучних образних висловів у формі речення). Загальними рисами цих одиниць є їх належність до сфери спорту, семантична цілісність, неподільність та відтворюваність. Проте приказки, на відміну від словосполучень, виражають завершену думку [1]. Як правило, межі фразеологічної одиниці чітко визначаються матеріальним складом її компонентів [12].

У лінгвістиці існує кілька визначень фразеологізму. За В. К. Шпаком, фразеологізм (фразеологічна одиниця) - це загальний термін для семантично пов'язаних сполучень слів і речень, які, на відміну від подібних за формою семантичних структур, відтворюються відповідно до загальних закономірностей вибору та комбінації слів при організації висловлювань і мають фіксовану семантичну структуру та певний лексико-семантичний склад [23, с. 559].

І. І. Гуменюк визначає фразеологізм як загальну назву семантично пов'язаних сполучень слів, які не утворюються безпосередньо у мовленні (на відміну від подібних семантичних структур - словосполучень чи речень), а формуються у ньому в усталеному, стійкому співвідношенні змісту і певного лексико-граматичного складу [6, с. 15].

Ще одне визначення, надане А. Г. Кошиком, описує фразеологізм як складну міждисциплінарну одиницю, в якій взаємодіють елементи різних рівнів [10, с. 61].

Таким чином, науковці розглядають фразеологізми з різних перспектив, зосереджуючи увагу на їхній семантичній пов'язаності, лексико-семантичній структурі, узусі та міждисциплінарності.

Підсумовуючи різні підходи вчених до визначення фразеологізмів, можна стверджувати, що фразеологізм є семантично пов'язаним сполученням слів, яке виникає у мові внаслідок метафоризації значення та існує у вигляді усталеної і цілісної конструкції. Наприклад, вирази такі як *be on the ball* - *бути в курсі справ* [36, с. 14] і *behind the eight ball* - *у незручному становищі* [36, с. 14] (авторський переклад) є прикладами таких неподільних словосполучень.

У дослідженні Л. Г. Верби подано ґрунтовну семантичну класифікацію фразеологічних одиниць, виділено три типи фразеологізмів: фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності і фразеологічні сполучення [3]. Вибірка спортивних фразеологізмів включає всі три типи.

Наприклад, фрази на кшталт *come out on top* - *здобути перемогу* [10, с. 42] (авторський переклад) відносяться до фразеологічних сполучень, оскільки вони формуються шляхом комбінації значень окремих слів. Хоча такі приклади не завжди є безумовними семантичними єдностями, їх характерна повторюваність та сталість форм дає підстави відносити їх до фразеологізмів. У спортивних фразеологізмах-сполученнях зберігається первісне значення компонентів, що допомагає в розумінні загального значення фрази.

До фразеологічних єдностей відносяться такі вирази, як *run like a hare* - *мчати*, *take over the reins* - *взяти під свій контроль* (авторський переклад) тощо. Цей тип фразеологічних одиниць характеризується тим, що їхнє загальне значення частково або повністю обумовлене значенням одного чи кількох компонентів фрази [10].

Третій класифікаційний тип - це фразеологічні зрощення, які є абсолютно неподільними та невмотивованими фразеологізмами. Їх значення не можна визначити через значення окремих компонентів фрази. Завдяки високому рівню злиття елементів, такі фразеологізми часто класифікують як ідіоми. В спортивній фразеології це пояснюється кількома закономірностями:

1. Значення фразеологізму може змінюватися з часом, втрачаючи зв'язок з первісним історичним значенням, наприклад, фразеологізм *make a dead set at* *зараз означає «здобувати прихильність»* (авторський переклад). Спочатку цей

британський спортивний термін використовувався в XIX столітті для позначення звички собак стояти нерухомо в очікуванні сигналу до початку змагання [16, с. 75]. Сьогодні його початковий сенс вже не відображає значення, яке мають сучасні компоненти фрази (*He made a dead set at winning the championship* [37]).

2. Сфера вживання фразеологізму може розширюватися і виходити за межі специфічної галузі, наприклад, фразеологізм *play a blinder*, що спочатку означав «відмінно зіграти у крикет/регбі», вживається в сучасній англійській розмовній мові в значенні «добре виконати будь-яке завдання»(авторський переклад) незалежно від виду діяльності (Наприклад, «*He's played a blinder in every game so far this season*»[36]).

3. Розширення значення фразеологізмів може також відбуватися через перехід із однієї сфери в іншу. Наприклад, фразеологічний зворот *roll of honour*, який спочатку позначав «список загиблих у битві» [36], почав використовуватися в спортивному контексті для позначення «переліку осіб з визначними досягненнями»(авторський переклад).

Мовознавці, які дотримуються широкого підходу до фразеології, включаючи вивчення комунікативних одиниць і крилатих висловів, виділяють четвертий тип фразеологічних одиниць - фразеологічні вирази. Фразеологічні вирази є стійкими за структурою та вживанням, семантично подільними зворотами, що складаються виключно з лексем з вільним значенням. У спортивній фразеології такі вирази зустрічаються рідко (приблизно 0,7% від загальної кількості фразеологізмів), але їх можна знайти у словниках. Наприклад, вислів «*You can't win them all*» безпосередньо пов'язаний зі сферою спортивних змагань і вживається для втішення спортсмена або команди після поразки, що означає «Не можна виграти всі» [14].

Фразеологічні вирази відрізняються від інших типів фразеологічних одиниць тим, що мають форму завершеного речення. Однак метафоричність може частково або повністю змінювати значення їх компонентів.

І. І. Гуменюк запропонував класифікацію фразеологізмів за історичною еволюцією семантики, що дозволяє простежити етапи розвитку і трансформації первісних словесних сполук. Змінні словосполучення мають мінімальний ступінь ідіоматичності, наприклад, «*win on points*»- «перемогти за очками». Метафоричні словосполучення відзначаються стереотипністю і метафоричним переосмисленням, як у прикладі «*a knock-out argument*»- «серйозний аргумент». Ідіоми, в свою чергу, мають деформовану структуру, віддалену від початкового значення, як у фразі «*open the ball*» - «*проявляти ініціативу*» [6].

Об'єднавши різні підходи до класифікації фразеологізмів, Г. Е. Мірам подає структурно-семантичну класифікацію, що поділяє фразеологізми на кілька основних категорій. Зокрема, він виділяє номінативні фразеологізми, які позначають об'єкти або явища (наприклад, *an early bath*), номінативно-комунікативні (дієслівні) фразеологізми (як *hold the clock on*), вигуківі і модальні фразеологічні одиниці, що виражають емоції та волевиявлення (наприклад, *good call!*), а також комунікативні фразеологізми, які мають структуру речення (як *you can't win them all*) [17].

За класифікацією Х. Бургера, фразеологізми можна розділити на референціальні, які виконують номінативну функцію, наприклад, *hard and fast rule* (*жорстке правило*), структурні, що забезпечують граматичний зв'язок між словами та частинами речення (як *as well as*), а також комунікативні, визначення яких співпадає з категорією комунікативних фразеологізмів за Г. Є. Мірам.

Аналізуючи різноманітні підходи до класифікації фразеологізмів, можна зробити висновок, що ці мовні одиниці мають складну семантичну структуру, яка починається з номінативних фразеологізмів і може завершуватися комплексними комунікативними одиницями. У контексті спортивної фразеології варто також розглянути існування семантичних груп виразів, таких як синонімічні та антонімічні ряди. Подібно до слів, фразеологізми можуть мати кілька значень і вступати в синонімічні відносини з іншими фразеологізмами та словами. Синонімія фразеологізмів є поширеним явищем,

причому найбільше синонімів спостерігається у лексемах «*win - перемогати*» та «*lose - програвати*», які є антонімами [21].

Отже, у спортивній фразеології існують синоніми з такими поширеними значеннями. Для вираження перемоги використовуються фразеологізми, такі як *be out for the count* [35, с. 175], що означає бути переможцем, *be streets ahead* [34, с. 254] - випереджати конкурентів, і *gain the upper hand* [34, с. 276] - отримати перевагу.

Щодо програшу, вживаються вирази на зразок *be on the ropes* [34, с. 404], що означає зазнавати поразки, *be out of the running* [35, с. 175] - не мати шансів на перемогу, і *get the wooden spoon* [34, с. 247] - зайняти останнє місце.

Фразеологізми, що позначають правильність, включають *according to Hoyle* [34, с. 398], що означає діяти за правилами, та *fair field and no favour* [36, с. 100] - діяти на рівних умовах.

Що стосується участі, фрази, такі як *be a party to something* [35, с. 169], що означає бути учасником, і *be in* [35, с. 170] - бути в грі, є характерними для цієї категорії.

Для вираження лідирування використовуються фразеологізми, такі як *be ahead of the field* [34, с. 401] - бути попереду, і *be on a winner* [34, с. 405] - бути на шляху до успіху.

Результати показують, що фразеологізмів, пов'язаних із перемогою або поразкою у спортивних змаганнях, є найбільше, складаючи близько 1% від загальної кількості фразеологічних одиниць.

Дослідження фразеологізмів у спортивній сфері є важливою науковою проблемою, особливо з огляду на багатозначність і динамічну семантику. Фразеологічні одиниці можуть мати однозначне значення, як, наприклад, вираз *an early bath* - швидке вилучення гравця з гри. Цей вираз заснований на уявленні, що гравці зазвичай приймають ванну після закінчення матчу [36, с. 17]. Іншим типом є полісемантичні фразеологізми, такі як *make a clean sweep*, який може означати або позбутися небажаних людей чи речей для початку з чистого аркуша, або здобути перемогу в серії змагань чи матчів [36, с. 55]. При

динамічному підході до семантики важливо виявити контексти, що є релевантними для значення слова, і простежити зміни його початкового значення під впливом контексту [22, с. 15]. Цей підхід, запропонований М. Ю. Яцьків, може бути також застосований до фразеологічної сфери.

Фразеологія як галузь мовознавства вивчає стійкі словосполучення, які є важливими компонентами мови та комунікації. Основним поняттям фразеології є фразеологічні одиниці. Це стійкі комбінації слів, які мають фіксовану структуру і специфічне значення, що часто не можна зрозуміти з аналізу окремих компонентів. На відміну від вільних словосполучень, фразеологічні одиниці відзначаються своєю семантичною цілісністю та неподільністю.

Особливий тип фразеологічних одиниць - ідіоми. Ідіоми мають значення, яке не відповідає буквальному значенню окремих слів і характеризується високою метафоричністю та стилістичною забарвленістю. Ідіоми відрізняються вираженою образністю, що робить їх важливими для вивчення фразеології.

Класифікація фразеологізмів є важливим аспектом дослідження. Наприклад, Л. Г. Вербма виділяє три основні типи фразеологізмів: фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності та фразеологічні сполучення. Г. Є. Міріам пропонує класифікацію, що включає номінативні, комунікативні, вигуківі та модальні фразеологічні одиниці [23].

Фразеологічні вирази, до яких відносяться стійкі звороти, що складаються з лексем із вільним значенням і мають форму завершеного речення, також є важливим елементом фразеології. Наприклад, приказки є прикладом фразеологічних виразів.

Динамічна семантика фразеологічних одиниць підкреслює, що їх значення може змінюватися під впливом контексту. Це вимагає дослідження контекстуальної релевантності та еволюції значення фразеологізмів, що є важливим аспектом у сучасних лінгвістичних дослідженнях.

1.2. Роль фразеологічних одиниць в текстах різних жанрів

Фразеологічні одиниці займають важливе місце в мовленні та текстах різних жанрів завдяки своїй здатності збагачувати та конкретизувати інформацію. Вони виконують ключову роль у формуванні стилю та інтонації, сприяючи виразності та емоційній насиченості текстів. Відповідно до жанрових особливостей, фразеологічні одиниці можуть виконувати різні функції - від стилістичних до комунікативних. Вони допомагають створювати унікальний колорит тексту, а також здійснювати тонкі нюанси смислових відтінків, що важливо для адекватного сприйняття повідомлення [7].

Аналіз ролі фразеологічних одиниць у текстах різних жанрів дозволяє краще зрозуміти їх функціональність і значення в конкретних комунікативних ситуаціях. У художній літературі, наприклад, фразеологізми можуть використовуватися для створення образності і живописного стилю. В журналістиці та публіцистиці вони часто служать для підкреслення емоційного забарвлення і привертання уваги читача. У наукових і технічних текстах фразеологічні одиниці виконують роль терміносистеми, що забезпечує точність і однозначність висловлювань.

Таким чином, розгляд фразеологічних одиниць у контексті різних жанрів допомагає з'ясувати, як ці мовні елементи впливають на форму і зміст текстів, а також яку роль вони відіграють у досягненні комунікативних цілей.

Досвід матеріального та духовного життя певного народу, а також його індивідуальні особливості формують стереотипні уявлення про світ та реакції на різні ситуації. Як зазначав Едуард Сепір, «реальний світ часто підсвідомо формується відповідно до мовних норм конкретної групи... Ми сприймаємо явища певним чином завдяки мовним нормам нашого суспільства, які визначають форму висловлювання» [6, с. 255]. Це означає, що поведінка людини, зокрема мовна, базується на досвіді поколінь і стереотипах (критеріях, нормах, стандартах). Вони вербально виявляються у мові (так званий «нейролінгвістичний код» [13, с. 39]), формуючи мовну картину світу певного соціуму і відображаючи її у мовній картині світу індивіда.

Специфіка національного мислення і світосприйняття українців проявляється у їх здатності спостерігати за собою через призму природи, тварин і міфічних істот [3; 16], порівнюючи себе з ними та проводячи аналогії, що свідчить про пізнання світу як великої єдності «духу» [20, с. 23]. Фольклорні символи, порівняння та фразеологічні одиниці, які відображають зовнішній світ у внутрішньому, складають основу національної мовної картини світу. Вони також є важливими елементами поетичної мови, підкреслюючи глибокий зв'язок письменника з духовними надбаннями нації, які закладені у ньому генетично. Пізнаючи навколишній світ, індивід сприймає його не тільки розумом, але й емоційно, поєднуючи власний досвід і споглядання з усталеною картиною світу, що створює індивідуальну картину світу, яка виявляється, зокрема, у мовній картині світу індивіда.

У статті розглядається важливість фразеологічних одиниць у художніх та наукових текстах через призму національно-мовної картини світу та індивідуальної мовної картини. Національно-мовна картина світу реалізується через індивідуальні мовні картини, які, у свою чергу, збагачують загальнонаціональну мовну картину. Індивідуальне використання загальнонаціонального словника, усталених образів і конструкцій демонструє не лише новизну, але і специфіку мовного використання.

Дослідження творчості А. Кримського показує, що його стиль, як у авторських, так і в перекладних текстах, значною мірою залежить від фразеологічних одиниць. В українській лінгвістиці є численні праці, що аналізують авторські особливості А. Кримського, зокрема його використання фразеологізмів у поезії та прозі. Фразеологічні одиниці допомагають виразити емоції та авторську позицію, а також спрощують сприйняття тексту читачем.

У текстах А. Кримського фразеологічні одиниці часто набирають трансформованого вигляду, залишаючи незмінною свою семантику і відображаючи індивідуальну творчість автора. Такі фразеологізми надають текстам специфічності та оригінальності, підкреслюючи глибокий зв'язок автора з національною культурною спадщиною.

Письменник часто інтегрує певні мовні моделі в структуру метафоричних образів. Наприклад, він описує землю, яка від спеки і безводдя тріскається, тепер виглядає так, ніби розжарена і дихає вогнем [12, с. 489-490]; або ж використовує образ, де тягар лягає на серце, як тяжкий вантаж [12, с. 435] (порівняно з: лягти тягарем на душу [14, с. 456]). Інший приклад - описує, як рано було яскраво, як зірка, а опівдні стало сумно, як ніч [13, с. 597]; або порівнює слова «люблю тебе» з небесною музикою, що бринить в вухах [13, с. 129]; чи говорить про нерви, що тремтять, як струни, що порушені [13, с. 153] (порівняно з: тремтить, як струна).

А. Кримський використовує велику кількість фразеологізмів у трансформованому (інтерпретованому) вигляді. Це не спотворює вираз, а навпаки, надає йому індивідуального стилю і підкреслює авторське бачення. Наприклад: *«тицьнув носа туди, куди його ніхто не просив»* [12, с. 429] (порівняно з: *не тицяй носа, куди не треба* [14, с. 156]); *«ізвідкілясь народився Трохим - там, де його не сіяно»* [12, с. 453] (порівняно з: *де не посій, там і вродиться* [14, с. 680]); або ж *«напудився, мов сич на сову»* [12, с. 501] (порівняно з: *надувся, мов сич* [13, с. 807]).

Крім того, А. Кримський використовує не тільки національно орієнтовані прислів'я і приказки, але й запозичені з арабської мови. Це допомагає точніше передати національний колорит і особливості мислення народів Сходу. Наприклад: *«Хто старший за тебе на день, той, мабуть, чи не на сто літ за тебе розумніший»* [12, с. 538]; *«Хто захоче дітей розсудити, тому просто треба повіситися»* [12, с. 541]; або ж *«Коли до собаки діло маєш, то й собаку прихильно вітаєш: добридень, паночку!»* [12, с. 547].

Фразеологізми в прозі А. Кримського можна розділити на кілька груп відповідно до їх лексико-семантичного наповнення. По-перше, до них відносяться одиниці, що описують зовнішність, поведінку та характер людини. Наприклад, вирази як *«хлопчина, підліток, що від горшка два вершка»* [12, с. 395], *«така поворотниця, як ведмідь за горобцями»* [12, с. 428] або *«жне, як мокре горить»* [12, с. 444] (порівняння: робить, як мокре горить) зображують

характерні риси персонажів. Інші приклади включають *«ласий на чужі ковбаси»* [12, с. 429], *«і рідного батька з кашею з'їдять»* [13, с. 211] та *«метушиться, мов муха в окропі»* [13, с. 15].

По-друге, існують конструкції, що відображають емоційний стан і реакції на різні подразники. Це можуть бути фрази на кшталт *«совість мучила»* [12, с. 435], *«вся голова ходором заходила»* [12, с. 492], *«терпець увірвався»* [12, с. 592], *«опинився мало не на сьомому небі»* [13, с. 130-131], *«взяла злість»* [13, с. 150] і *«процідив крізь зуби»* [14, с. 153].

Третя група складається з моделей, що описують або характеризують певні ситуації. Сюди відносяться вирази як *«години просвітньої не було»* [13, с. 8], *«побрів куди очі глядять»* [13, с. 147], *«про вовка помовка»* [13, с. 67], *«мені три чисниці до смерті»* [13, с. 79], *«покотом лежали»* [13, с. 109], *«про людське око»* [13, с. 159], *«ні пари з уст не пускав»* [13, с. 303], *«як у рот води набрали»* [13, с. 140], *«гризла голову своєму чоловікові»* [13, с. 468], *«пропав ні за цапову душу»* [13, с. 481] і *«не можна пером списати»* [13, с. 558].

Четверта група охоплює фразеологізми книжного та біблійного походження, які зокрема включають *«блудного сина»* [12, с. 509], *«почало благословлятися вже на світ божий»* [13, с. 495-496] та *«не судіть, да не судимі будете!»* [13, с. 586].

П'ята група містить прокльони, що виражають негативні емоції, такі як *«бодай добра не було!»* [13, с. 38], *«об ти приймом пропала!»* [12, с. 368], *«тьху, тьху на твою голову! А бий тебе коцюба та ще й га!»* [12, с. 485], *«У-у-у! Прасучі ви сини, щоб вас трясло! Хай вас чорти ухоплять! Бодай ви виздихали та виказилися!»* [12, с. 432-433].

Варто відзначити, що фразеологізми, що містять негативну експресію, включають не тільки прокльони, але й інші вирази з грубою емоційною забарвленістю. Наприклад, *«крутишся, як чортяка перед заутренею»* [12, с. 378], *«ні бельмеса не тямив»* [12, с. 394], *«плежете таке, що й купи не тримається»* [12, с. 447], *«вищириє зуби»* [12, с. 485] та *«сперло дух»* [13, с. 150].

Хоча фразеологізми органічно вписуються в художню творчість, у наукових текстах їх використання менш поширене. Тим не менше, А. Кримський активно застосовував фразеологічні одиниці у своїх наукових працях - рецензіях, мовознавчих і літературно-критичних статтях. Навіть у наукових текстах фразеологізми виконують важливу роль, додаючи емоційність і образність, а також допомагаючи в передачі оцінки і сприйняття інформації.

Щоб точно відобразити особисту оцінку певного факту або явища і забезпечити близькість з читачем, А. Кримський іноді використовує розмовні фразеологізми, такі як *«ані на гич»* [13, с. 131], *«ні сіло ні впало»* [13, с. 174], *«як стій»* [13, с. 319], *«забила тямку»* [13, с. 308], і *«про людське око»* [13, с. 521].

Частіше за все вчений застосовує фразеологічні звороти, які зазвичай використовуються в розмовному і художньому стилях. Наприклад, це можуть бути вирази як *«згортати руки»* [13, с. 314], *«влізти у шкуру»* [13, с. 345], *«кинути каменем»* [13, с. 488], *«набив собі руку»* [13, с. 520], *«сушити свою голову»* [13, с. 540], *«слід за ним загув»* [14, с. 540], *«шкуру деруть»* [14, с. 564], *«підібгають хвоста»* [13, с. 595], та *«аж вуха ріже»* [14, с. 133].

Багато фразеологічних конструкцій, що зустрічаються в наукових працях А. Кримського, є мовними кліше, які частково втратили свою експресивність і образність. Наприклад: *«покірно змовчати»* [13, с. 309], *«твердо вірити»* [13, с. 309], *«переступила границю»* [13, с. 312], *«перед лицем смерті»* [13, с. 312], *«глибоко зворушена»* [13, с. 335], *«кидався в очі факт»* [13, с. 469], *«наука принесена в жертву політиці»* [13, с. 364].

Деякі з цих виразів можуть викликати незначну емоційну реакцію у читача, особливо якщо вони є характерними для розмовного мовлення. Наприклад, це можуть бути фрази як *«розкрило очі»* [13, с. 626], *«близько до серця беручи»* [13, с. 661], і *«заткнути усім пельку»* [13, с. 334]. Такі фразеологізми допомагають автору чіткіше висловити свої думки, вплинути на читача і викликати потрібні емоції для сприйняття матеріалу.

В особливу групу входять фразеологічні вислови розмовно-побутового характеру, які вирізняються яскравою образністю і глибинною емоційністю в

наукових працях А. Кримського. Приклади таких висловів: *«чоловікові своя сорочка стала ближча до тіла»* [13, с. 317] та *«вашими б устами та мед пити»* [13, с. 639].

А. Кримський часто використовує народні приказки для ілюстрації своїх думок, наприклад, *«краси на тарілці не носити»* [14, с. 393] та *«чорт не такий справді страшний, як його малюють»* [14, с. 453]. Він часто інтегрує фразеологізми безпосередньо в текст, як-от: *«без нього, як кажуть, і вода не освятиться»* [12, с. 484] або *«нахил молоді до критики старших способом Драгоманова здавався... ділом тієї жаби, що як кують коня, то й вона ногу наставляє»* [13, с. 505]. Такий підхід використання фольклорних елементів робить текст виразнішим і емоційнішим, відображаючи ставлення автора до описуваних явищ.

Часто фразеологізми в наукових працях А. Кримського виступають у формі порівнянь, що надає текстам особливого художнього колориту. Наприклад, *«замість цвірінькати, мов горобець на зорі, поет бере тему тріскучого, дзижчачого патріотизму»* [12, с. 8] або *«вичитав... про смерть Драгоманова. Мов грім побив мене»* [12, с. 675].

Варто зазначити, що в наукових текстах А. Кримського зустрічаються фразеологічні вислови, які зберігають образність, але вже втратили емоційну насиченість і використовуються переважно для оцінки. Наприклад: *«по перших чотирьох діях наскрізь проходить гумористична струна»* [12, с. 339] або *«звати речі їхніми прямими, справжніми йменнями»* [12, с. 642].

У висновках і перспективі подальшого дослідження можна зазначити, що індивідуальна мовна картина світу А. Кримського яскраво відображає особливості національного мислення та світосприйняття українців. Це проявляється в його використанні фразеологічних одиниць у текстах різних стилів і жанрів. Світогляд індивіда на свідомому та підсвідомому рівнях відображає характерні риси світогляду певного народу і відтворюється в мові. Збагачуючи свій світ через духовні надбання, індивід одночасно примножує

загальну національну картину світу, створюючи нерозривний цикл, де людина є його невід'ємною частиною.

Подальше дослідження може зосередитися на тому, наскільки фразеологічні одиниці використовувалися в листах А. Кримського до різних адресатів у діловому та інтимному спілкуванні.

Фразеологізми у художніх текстах виконують важливу функцію в контексті описовості та виразності. Вони надають тексту кольору, деталізуючи образи та ситуації, що описуються. Замість простих і буденних висловлювань, фразеологічні одиниці забезпечують тексту багатство асоціацій та емоційного забарвлення. Наприклад, вираз *«вона пішла за ним, мов тінь»* створює яскраве уявлення про непохитність і невідступність персонажа, тоді як просте *«вона слідувала за ним»* може бути менш виразним. Таким чином, фразеологізми допомагають письменникам досягти глибшого і точнішого відображення реальності, роблячи описані події та персонажі більш живими та такими, що запам'ятовуються.

Окрім цього, фразеологізми часто використовуються для створення стилістичних ефектів у художніх текстах. Вони можуть надавати тексту специфічний ритм або тон, підкреслювати атмосферу та настрій, що властивий певним сценам або персонажам. Наприклад, вжиток виразу *«потрапив у лапи долі»* може передати відчуття невідворотності та фатальності ситуації, створюючи таким чином драматичний ефект. Висловлювання типу *«жити на грані»* може, в свою чергу, відобразити напруженість або небезпеку. Завдяки такій стилістичній функції, фразеологічні одиниці здатні впливати на сприйняття читача, підсилюючи емоційну та художню виразність тексту [12].

Фразеологічні одиниці в прозі часто використовуються для підвищення описовості та реалізму. У прозових текстах вони допомагають створити деталізовані портрети персонажів, оживити сценічні описи та наділити текст виразністю. Наприклад, у прозі Джейн Остін фразеологічні конструкції на зразок *«жити як корова в молоці»* використовуються для ілюстрації комфортного і безтурботного життя персонажа. Такі вирази надають читачеві

чітке уявлення про характер або емоційний стан героїв, збагачуючи текст і надаючи йому додаткову глибину. Аналіз фразеологічних конструкцій у прозі показує, що вони часто слугують для точного опису соціальних ситуацій, характери персонажів або їхніх взаємодій, допомагаючи зобразити ситуацію в деталях, які можуть бути неочевидними при використанні лише буквальних виразів.

У поезії фразеологічні вирази часто набувають нових значень завдяки контексту і символічному навантаженню. Поети використовують фразеологічні одиниці для створення емоційного впливу та для підсилення образності твору. Наприклад, у віршах Тараса Шевченка фразеологізми типу *«душа болить»* можуть набути глибшого символічного значення, відображаючи біль і страждання героя. Поети часто трансформують звичайні фразеологічні конструкції, надаючи їм новий контекст або метафоричне забарвлення. Це дозволяє їм підкреслити певні теми або емоційні стани, а також створювати складні асоціативні зв'язки, які збагачують поетичний текст і поглиблюють його сприйняття. Таким чином, фразеологічні вирази у поезії часто стають інструментом для передачі складних і тонких емоцій, що робить текст більш образним і впливовим.

Фразеологічні одиниці мають суттєвий вплив на характер і стиль автора, зокрема формуючи його індивідуальність та впливаючи на загальний настрій творів. Індивідуальний стиль автора часто визначається унікальним способом використання фразеологізмів. Наприклад, у творах Маркеса можна помітити часте використання специфічних фразеологічних конструкцій, що відображають його особливий стиль магічного реалізму. Ці конструкції не лише збагачують текст, але й підкреслюють унікальність автора, створюючи певний літературний почерк, який легко впізнається. Техніка фразеологічного впливу на стиль дозволяє автору відрізнитися від інших письменників, забезпечуючи певний рівень індивідуальності і виразності [25].

Тема і настрої твору також суттєво залежать від використання фразеологічних одиниць. Фразеологізми можуть відображати і підсилювати

основну тематику та настрій твору, створюючи специфічну атмосферу. Наприклад, у поетичних творах, де тема страждання і розчарування є центральною, фразеологічні вирази можуть надавати тексту додатковий емоційний відтінок. У романах, де переважає оптимістичний настрій, автор може використовувати іронічні або гумористичні фразеологізми для посилення позитивних емоцій і створення легшого тону. Таким чином, фразеологічні одиниці не лише збагачують текст, але й формують атмосферу, відповідно до теми та настрою, що сприяє глибшому сприйняттю твору читачем.

Англійські фразеологізми в наукових працях виконують кілька важливих функцій, серед яких пояснювальні та уточнювальні є найбільш помітними. Пояснювальні функції фразеологізмів допомагають прояснити або розширити значення певних термінів або концепцій. Наприклад, фразеологізм «*to grasp the nettle*» може бути використаний, щоб підкреслити необхідність прийняття важливих, але неприємних рішень, що може бути особливо корисним у наукових текстах для надання читачеві більшого розуміння обговорюваної проблеми. Уточнювальні функції, в свою чергу, дозволяють більш точно визначити певні аспекти або деталі. Використання таких фразеологізмів, як «*to put it in a nutshell*» (в короткому підсумку), допомагає скоротити складні пояснення до зрозумілих і чітких висновків, що особливо важливо у науковій комунікації [21].

Стилістичні та комунікативні функції англійських фразеологізмів у наукових працях теж відіграють значну роль. Стилістично, фразеологізми можуть додавати тексту елемент живості і виразності, перетворюючи нудний технічний текст на більш динамічний і легкий для сприйняття. Наприклад, використання виразу «*the tip of the iceberg*» (*верхівка айсберга*) може зробити текст більш образним і допомогти читачам краще уявити масштаби обговорюваної проблеми. Комунікативно, фразеологізми можуть служити як своєрідні сигнали для читачів, що вказують на певний стиль або підхід автора до подачі інформації. Вони створюють спільний культурний контекст, завдяки якому інформація сприймається швидше і легше. Таким чином, англійські

фразеологізми в наукових працях не лише збагачують текст, але й полегшують передачу інформації, роблячи її більш зрозумілою та доступною.

Фразеологічні одиниці в наукових статтях відіграють різноманітні ролі в залежності від жанру та предметної області дослідження. У різних наукових жанрах, таких як оглядові статті, експериментальні звіти або теоретичні дослідження, фразеологізми використовуються для підкреслення ключових ідей, пояснення складних концепцій та надання тексту стилістичної варіативності. Наприклад, у теоретичних статтях фразеологізм «*double-edged sword*» може бути застосований для опису явища, яке має як позитивні, так і негативні аспекти, що додає глибини та нюансів до аналізу. В оглядових статтях, фразеологізми, такі як «*the bottom line*» (*основний висновок*), можуть допомогти чітко і зрозуміло сформулювати результати дослідження.

Вплив фразеологізмів на ясність і точність наукового викладу є суттєвим. Правильно обрані фразеологічні вирази можуть значно полегшити сприйняття складних і абстрактних концепцій. Наприклад, використання фразеологізму «*breakthrough*» (*прорив*) у контексті опису нового відкриття допомагає читачам швидше зрозуміти важливість та новизну дослідження. Проте, надмірне або невдале використання фразеологізмів може призвести до нечіткості та неоднозначності, що ускладнить розуміння. У цьому випадку фразеологізми можуть функціонувати як бар'єри, які замість полегшення сприйняття лише ускладнюють його. Тому важливо забезпечити баланс між використанням фразеологічних одиниць та необхідністю збереження наукової точності і ясності викладу [22].

У наукових текстах фразеологічні одиниці часто зазнають змін у емоційній забарвленості та образності. Із часом багато фразеологізмів, які спочатку були яскравими і образними, можуть втратити свою емоційну насиченість і стати частиною стандартного наукового мовлення. Це відбувається через те, що в науковому контексті основна увага зосереджена на точності і чіткості інформації, а не на емоційних ефектах. Як результат, фразеологізми, що колись мали яскраве образне забарвлення, можуть

сприйматися як банальні та знеособлені. Наприклад, вирази на кшталт «*the tip of the iceberg*» (*перші ознаки проблеми*) у наукових текстах можуть втратити частину своєї первісної образності, ставши звичними термінами для опису часткових або початкових етапів явища.

Окрім цього, багато фразеологічних одиниць в наукових текстах функціонують як мовні кліше. Вони використовуються не для того, щоб внести нове значення або емоційний відтінок, а щоб забезпечити стандартизовану форму вираження певних концепцій. Мовні кліше допомагають зберегти послідовність і зрозумілість наукових викладів, але одночасно можуть призвести до втрати індивідуального стилю та емоційної варіативності. Наприклад, фразеологізми на кшталт «*state of the art*» (*сучасний*) або «*cutting edge*» (*передовий*) в наукових статтях часто використовуються для опису нових або передових досягнень, проте вони стали настільки загальноприйнятими, що їхній емоційний та образний потенціал значною мірою згладжений.

Зміни в емоційній забарвленості фразеологічних одиниць у наукових текстах демонструють, як мовні елементи можуть адаптуватися до специфічних контекстів, втрачаючи частину своєї первісної образності на користь чіткої і зрозумілої комунікації [19].

Фразеологізми відіграють значну роль у публіцистиці, адже вони сприяють приверненню уваги читачів та створенню яскравих образів. У публіцистичних текстах, де важливо зберігати інтерес аудиторії та забезпечувати чітке сприйняття інформації, фразеологізми використовуються для надання текстам динамізму і колориту. Наприклад, вирази як «перемагати без бою» чи «вибухнути, як бомба» здатні миттєво привернути увагу читачів, передаючи емоційний заряд і роблячи текст більш живим і захоплюючим. Такі фразеологізми допомагають підкреслити важливість подій або ситуацій, що висвітлюються, і зробити їх більш помітними в контексті інформаційного потоку.

Окрім привернення уваги, фразеологізми також виконують важливу роль у виразності і аргументації публіцистичних текстів. Вони допомагають чітко

ілюструвати позиції автора, надаючи аргументам більш переконливу та образну форму. Використання стійких виразів, таких як «своїх не кидають» або «система виведена з ладу», додає тексту рельєфності і посилює його аргументативний потенціал. Такі фразеологізми здатні ефективно передавати авторську позицію, підтримуючи його думки та висновки через знайомі і зрозумілі образи, що робить аргументацію більш вагомую.

Фразеологізми в публіцистиці також відіграють важливу роль у формуванні певного емоційного фону тексту. Вони здатні не тільки привертати увагу і підкреслювати аргументи, але й передавати настрої, емоції та ставлення автора до висвітлюваних подій. Вони допомагають створювати певний стиль викладу, що може бути як серйозним, так і іронічним, що додає текстам глибини і багатогранності. Таким чином, фразеологізми є важливим інструментом публіцистів для забезпечення ефективної комунікації і впливу на аудиторію.

Фразеологічні вирази у публіцистичних статтях часто використовуються для досягнення емоційного та аргументативного ефекту, що особливо важливо в редакційних статтях, коментарях та рецензіях. Редакційні статті, як правило, мають на меті висловити позицію редакції з актуальних питань, і фразеологізми тут можуть ефективно посилювати аргументи. Наприклад, у редакційних статтях можна зустріти вислови типу «висіти на волосині» або «не втримати фронт», які підкреслюють кризові ситуації або нагальність проблеми. Вони допомагають передати відчуття терміновості і критичності ситуації, роблячи текст більш впливовим і зрозумілим для читача.

У коментарях фразеологічні вирази використовуються для вираження особистої думки та ставлення автора до обговорюваної теми. Наприклад, вирази такі як «перемогти з усіх сил» або «зійти з рейок» можуть служити для ілюстрації контексту подій або для емоційного підкріплення коментаря. Вони не лише додають тексту експресії, але й допомагають краще зрозуміти нюанси авторської позиції. В коментарях часто важливо бути виразним і переконливим,

тому фразеологізми відіграють роль у створенні більш чітких висловлювань [13].

У рецензіях фразеологічні вирази допомагають створити яскраві образи та метафори, що полегшують сприйняття оцінки об'єкта рецензії. Наприклад, вирази типу «зірка на небосхилі» або «викинутий на берег» можуть використовуватися для опису творів літератури або мистецтва, надаючи рецензії більш колоритного і образного характеру. Такі вирази дозволяють рецензенту ефективніше передати свої враження і оцінки, роблячи рецензію більш цікавою і зрозумілою для читачів.

Таким чином, фразеологічні вирази в публіцистичних статтях виконують функції посилення аргументації, виразності та емоційного впливу, що робить тексти більш ефективними і впливовими.

Фразеологічні одиниці мають значний вплив на стиль і сприйняття тексту, формуючи його унікальний колорит та впливаючи на читача на рівні стилістики і психології. Стилiстичні особливості, що виявляються через використання фразеологізмів, допомагають автору досягти специфічного ефекту у тексті. Фразеологізми можуть надавати тексту різноманітні відтінки: від розмовного і неформального до формального і академічного. Наприклад, у художній літературі фразеологізми часто використовуються для створення живих і образних описів, надаючи стилю особливого колориту та допомагаючи читачеві уявити сцену чи персонажа. У наукових або публіцистичних текстах фразеологічні вирази можуть впливати на тональність і серйозність викладу, демонструючи як автор ставиться до предмета обговорення.

Психологічний вплив фразеологічних одиниць на читача також є важливим аспектом. Вони можуть створювати у читача певні емоційні та асоціативні реакції, що сприяють глибшому розумінню і сприйняттю тексту. Наприклад, фразеологізми з позитивною або негативною конотацією можуть формувати емоційний фон тексту, сприяючи формуванню певного ставлення до описуваних подій або персонажів. У публіцистиці і рецензіях використання яскравих фразеологічних виразів може впливати на сприйняття інформації,

підкреслюючи важливість чи терміновість теми, а також формуючи у читача певні думки і емоції щодо розглядуваного питання [23].

Отже, фразеологічні одиниці виконують важливу роль у формуванні стилю тексту і впливають на психологічне сприйняття читача, допомагаючи створювати унікальний авторський стиль і ефективно передавати емоційний контекст.

Фразеологічні одиниці виконують різні функції і створюють різні ефекти в залежності від жанру тексту, у якому вони використовуються. У художній літературі фразеологізми часто служать для надання тексту виразності, живописності та емоційної насиченості. Вони допомагають створити образи, які захоплюють читача, формують атмосферу і глибше передають характер персонажів та подій. Наприклад, віртуозне використання метафоричних виразів у прозі чи поезії може додати тексту художнього колориту, а також зобразити складні емоційні стани і соціальні ситуації.

Наукові тексти, навпаки, характеризуються прагненням до точності та ясності. Фразеологізми тут використовуються рідше і, зазвичай, мають функцію пояснення або уточнення. Вони допомагають чітко і стисло передати складні концепції, хоча часто втрачять частину своєї образності та емоційності. Наприклад, терміни і стандартизовані вирази, які використовуються в наукових статтях, забезпечують однозначність і точність, що є критично важливим для наукового комунікаційного процесу.

У публіцистиці фразеологічні одиниці виконують особливу роль у привертанні уваги і в аргументації. Вони можуть бути використані для створення ефектних заголовків, акцентування важливих аспектів теми та формування емоційного відгуку у читачів. Яскраві, запам'ятовувані вирази використовуються для підкреслення ключових моментів і сприяють створенню певного іміджу чи реакції на обговорювані питання. Наприклад, в рецензіях і коментарях фразеологізми можуть служити для емоційного забарвлення тексту і підвищення його переконливості [16].

Таким чином, функції і ефекти фразеологічних одиниць змінюються в залежності від жанру, в якому вони використовуються. Художня література надає фразеологізмам більше свободи в їх образному і емоційному вираженні, наукові тексти акцентують точність і ясність, а публіцистика використовує їх для ефективного привертання уваги і формування аргументів.

Фразеологізми відіграють важливу роль у формуванні жанрової специфіки текстів, оскільки їх стилістичні та комунікативні функції часто змінюються в залежності від жанру. У кожному жанрі фразеологічні одиниці можуть бути використані по-різному, підкреслюючи унікальні риси жанру та сприяючи досягненню конкретних комунікативних цілей.

У художній літературі фразеологізми активно використовуються для створення емоційного забарвлення та атмосферності. Вони допомагають автору створити образи, які впливають на сприйняття читача, надаючи тексту більше виразності та естетичної цінності. Фразеологічні конструкції, як-от метафори чи ідіоми, додають глибину і багатозначність, що дозволяє передати складні емоційні стани та атмосферу подій. Наприклад, вирази типу «небо в алмазах» можуть передати особливий настрій або тон, який відображає внутрішній світ персонажа.

Наукові тексти, навпаки, мають інші стилістичні та комунікативні завдання. Тут фразеологізми використовуються для пояснення складних термінів і концепцій, що забезпечує ясність і однозначність. Вони можуть функціонувати як мовні кліше, які допомагають стандартизувати інформацію та зробити її доступнішою для читача. Однак, ці вирази часто втрачають свою образність, що є компромісом для досягнення точності і лаконічності [18].

Публіцистика також має свої специфічні вимоги до фразеологічних одиниць. Тут фразеологізми часто використовуються для привертання уваги, підкреслення важливих моментів та створення яскравих виразів. Вони служать для підсилення аргументації та формування емоційного впливу на читача, що є критично важливим для ефективної комунікації в публіцистичних текстах. Наприклад, у редакційних статтях чи коментарях часто можна зустріти

фразеологічні вирази, які емоційно заряджені і здатні викликати сильні реакції у читача.

Трансформація значення і функції фразеологізмів у різних жанрах і стилях є ключовою для розуміння їхнього впливу на комунікативний процес. Те, як фразеологічні одиниці адаптуються до конкретних жанрових вимог, визначає їхню ефективність і роль у досягненні цілей автора, будь то в художній літературі, наукових працях чи публіцистиці.

Фразеологічні одиниці є важливим елементом текстів різних жанрів, відіграючи ключову роль у формуванні стилю і досягненні комунікативних цілей автора. Їхнє використання варіюється в залежності від жанру, що відображає специфічні функції, які вони виконують у різних контекстах.

У художній літературі фразеологізми служать для створення яскравих образів і передачі емоційного забарвлення. Вони надають тексту виразності і допомагають передати глибокі емоційні стани персонажів. Завдяки своїй образності та багатозначності, фразеологічні вирази збагачують художній текст.

Наукові тексти, в свою чергу, акцентують на точності і ясності інформації. Тут фразеологізми використовуються для пояснення і уточнення складних концепцій, функціонуючи як мовні кліше, що полегшують сприйняття наукових ідей. Однак, у цьому жанрі вони часто втрачають свою образність на користь лаконічності та стандартизації [3].

Публіцистика, з іншого боку, активно використовує фразеологічні одиниці для привернення уваги та підсилення аргументації. Вони допомагають автору створювати впливові висловлювання, що підкреслюють ключові моменти і викликають емоційну реакцію у читача. Фразеологізми в публіцистиці сприяють формуванню чітких і переконливих меседжів.

Загалом, фразеологічні одиниці виконують різні функції в залежності від жанру, адаптуючи своє значення і роль до специфічних комунікативних потреб. Розуміння цих особливостей дозволяє краще оцінювати їх вплив на стиль і ефективність текстів, а також на їх сприйняття читачами.

1.3. Стилiстичнi та функцiональнi особливостi фразеологiчних одиниць

Фразеологiчнi одиницi, як важлива складова будь-якої мови, виконують численнi функцiї, якi суттєво впливають на стилiстичний i функцiональний аспект текстiв. Їх використання в рiзних жанрах i стилях мовлення надає особливу iнтенсiю i виразнiсть, що визначає характер i ефективнiсть комунiкацiї. У цьому контекстi важливо дослiдити, як фразеологiзми не лише доповнюють змiст, але й формують стиль, допомагають виразити емоцiйний стан i пiдкрiплюють основнi теми тексту [20].

Стилiстичнi особливостi фразеологiчних одиниць проявляються у їх здатностi створювати певний тон i атмосферу, якi вiдповiдають специфiцi жанру i задуму автора. Через використання фразеологiчних конструкцiй, автори можуть не тiльки пiдсилювати художню образнiсть, але й досягати тонких нюансiв у передачi значення.

Функцiональнi особливостi фразеологiчних одиниць вiдображаються в їх ролi у структурi i функцiї мовлення. Вони можуть служити для уточнення i пояснення складних iдей, пiдсилення аргументiв у публiцистичних текстах, а також для збагачення i рiзноманiтностi у художнiх творах. Розумiння цих особливостей дозволяє глибше усвiдомити, як фразеологiзми iнтегруються в мовленнєвий процес, сприяючи його ефективностi та виразностi.

Отже, розгляд стилiстичних i функцiональних особливостей фразеологiчних одиниць є ключовим для повного розумiння їхнього внеску в мовленнєвi практики i лiтературнi творчi процеси. Це дослiдження допомагає розкрити, як фразеологiзми формують характер текстiв i як вони впливають на їхню сприйнятливiсть та вплив на читача.

Фразеологiзми вiдiграють ключову роль у створеннi специфiчного тону i атмосфери тексту, адже вони додають мовi особливу колоритнiсть та виразнiсть. Кожен фразеологiчний зворот, завдяки своєму емоцiйно-навантаженому значенню i культурному контексту, може привнести в текст

певний настрій чи атмосферу, що значно підвищує його стилістичну виразність [5].

Наприклад, у художній літературі фразеологізми часто використовуються для створення живих образів, які передають атмосферу часу і місця подій. Звороти на кшталт «вистрибувати з шкіри» чи «жити на широкій ногу» не лише додають описовості, але й допомагають читачеві відчувати емоційний стан персонажів. Вони надають тексту конкретність і колорит, які сприяють глибшому емоційному сприйняттю.

У публіцистичних текстах фразеологізми виконують функцію акцентуації і підкреслення певних аспектів обговорюваної проблеми. Використання таких висловів, як «не в шоколаді» або «розібратися в усіх тонкощах», може створити специфічний тон, що підкреслює серйозність або іронічність теми. Це дозволяє авторам ефективніше донести свою позицію до аудиторії, при цьому підтримуючи потрібну атмосферу і настрій.

Фразеологізми також мають велике значення для створення особливого тону в наукових текстах, де їх використання може надавати формально-серйозний або, навпаки, неформальний характер викладу. Наприклад, вислови, що містять елементи метафоричності або риторичної експресії, допомагають залучити увагу до ключових ідей і зробити текст більш зрозумілим та доступним для читача.

Таким чином, фразеологізми є потужним інструментом для створення специфічного тону і атмосфери в текстах різних жанрів, завдяки чому вони здатні не лише збагачувати мову, але й активно впливати на сприйняття і розуміння змісту.

Фразеологізми відіграють важливу роль у збагаченні тексту образними та метафоричними елементами, що значно підвищує його виразність і емоційну насиченість. Вони дозволяють автору створювати яскраві, запам'ятовувані образи та порівняння, які сприяють глибшому сприйняттю і розумінню тексту.

Завдяки фразеологізмам текст отримує багатий емоційний контекст. Наприклад, вирази на кшталт «горіти від сорому» або «крутитися, як білка в

колесі» використовуються для створення яскравих візуальних і емоційних образів. Ці звороти не лише надають тексту живописний характер, але й допомагають читачеві краще уявити і відчувати ситуацію або стан персонажів. Такі метафоричні конструкції дозволяють через обмежене число слів передати багатство емоцій і вражень, що ускладнює безпосередній опис [9].

Фразеологічні одиниці також сприяють глибшому осмисленню теми через їхню метафоричну природу. Вислови, що містять алегорії та символи, дозволяють автору передати складні ідеї і концепції в образній формі. Наприклад, фразеологізм «перейти через усі пекла» може символізувати довгий і важкий шлях, що робить текст багатшим і багатограннішим.

У наукових і публіцистичних текстах фразеологізми можуть бути використані для пояснення складних понять і процесів через метафоричні порівняння. Наприклад, науковець може вжити вираз «виявити слабкі місця в системі», щоб візуалізувати процес виявлення недоліків у певному дослідженні чи системі, тим самим роблячи свою думку більш зрозумілою і наочною.

Таким чином, фразеологізми, завдяки своїй образності і метафоричності, збагачують текст, надаючи йому додаткову глибину і виразність, що сприяє більш повному сприйняттю і розумінню представленого матеріалу.

Значення фразеологізмів часто адаптується до різних стилістичних контекстів, що дозволяє їм ефективно функціонувати в текстах різних жанрів і стилів. Адаптація фразеологізмів залежить від специфічних вимог жанру та стилю, в якому вони використовуються, що забезпечує їхню відповідність і доречність у кожному конкретному випадку [14].

У художній літературі фразеологізми можуть набувати нового значення або відтінку через контекстуальне використання. Автори часто модифікують традиційні фразеологічні звороти для створення унікальних образів і атмосфер. Наприклад, фразеологізм «зовсім як удома» може бути перетворено в «зовсім як у рідних стінах», щоб краще відобразити теплоту і комфорт, який герой відчуває у новій ситуації. Це дозволяє додати до тексту нові емоційні відтінки і підкреслити характер персонажів або настрої сцени.

У наукових текстах значення фразеологізмів зазвичай зберігається ближче до його первісного сенсу, але часто адаптується для точності і ясності. Наприклад, фразеологізм «під лупою» може використовуватися для опису детального аналізу або розгляду, що вказує на уважність і точність в науковій діяльності. В цьому випадку значення звороту адаптується для підкреслення методологічного підходу автора.

У публіцистиці фразеологізми часто використовуються для підвищення виразності та залучення уваги читача. Значення фразеологічних одиниць може бути адаптоване для створення емоційного ефекту або для аргументування позиції. Наприклад, вираз «кидати камінь в город» може використовуватися для критики певної політики або дій, що додає додатковий емоційний заряд і сприяє формуванню думки читача.

Отже, адаптація значення фразеологізмів до різних стилістичних контекстів дозволяє забезпечити їхню ефективність і відповідність специфічним вимогам тексту, що робить їх універсальним і потужним інструментом в арсеналі авторів різних жанрів.

Фразеологізми часто використовуються для уточнення і пояснення складних ідей, завдяки своїй здатності передавати складні концепції у зрозумілій і доступній формі. Завдяки вмілому використанню фразеологічних одиниць, автори можуть спростити складні думки та ідеї, зробивши їх більш зрозумілими для широкого кола читачів.

Наприклад, у наукових текстах фразеологізми можуть допомогти пояснити абстрактні концепції або технічні деталі. Вирази на кшталт «відкривати нові горизонти» або «розкрити карти» використовуються для опису процесу дослідження нових напрямків або досягнень. Такі фразеологізми дозволяють уникнути надмірної технічної мови та створюють образи, які полегшують сприйняття складних ідей [10].

У публіцистиці, де часто виникає потреба у швидкому та зрозумілому донесенні інформації, фразеологізми виконують функцію уточнення і пояснення. Наприклад, вираз «залишити каміння на камінні» може

використовуватися для опису ситуації, коли щось або хтось зазнає радикальних змін або розрухи. Це допомагає читачеві швидше зрозуміти масштаби подій і їх наслідки без необхідності детального опису.

У художній літературі фразеологізми часто додають контексту і уточнюють наміри персонажів або ситуації. Вирази на кшталт «вийти на світло» або «мати на увазі» дозволяють читачеві краще зрозуміти емоційний стан або внутрішні конфлікти персонажів, що робить опис більш конкретним і живим.

Загалом, фразеологізми є потужним інструментом для уточнення і пояснення складних ідей, оскільки вони дозволяють передавати складні концепції через зрозумілі і знайомі вирази. Це не тільки спрощує сприйняття, але й додає тексту додаткову глибину і емоційну наповненість.

Фразеологізми відіграють важливу роль у підкріпленні аргументів у публіцистичних та наукових текстах, завдяки своїй здатності надавати виразності і переконливості висловлюванням. У публіцистиці, де необхідно впливати на читача та привертати його увагу, фразеологічні одиниці часто використовуються для підкреслення суті аргументів і надання їм емоційного забарвлення. Наприклад, вирази на кшталт «йти всупереч течії» або «пити з однієї чаші» можуть ефективно підкріплювати аргументи про необхідність змін або про загальні соціальні явища. Ці фразеологізми не лише збагачують текст, але й роблять його більш переконливим, оскільки вони допомагають виразити позицію автора у зрозумілій і наочній формі [10].

У наукових текстах фразеологізми також використовуються для підкріплення аргументів, але їхня роль трохи інша. В науці фразеологічні одиниці часто застосовуються для пояснення складних ідей або теоретичних концепцій. Вирази на кшталт «піднімати завісу» або «розставити всі крапки над «і»» допомагають авторам висловити свої думки більш чітко та систематизувати інформацію. Фразеологізми в наукових текстах сприяють підвищенню ясності і структури викладу, що є важливим для сприйняття складних наукових ідей.

Обидва жанри - публіцистика і наука - використовують фразеологізми для підкріплення аргументів, але їхні функції дещо різняться. У публіцистиці фразеологізми підсилюють емоційний вплив і привертають увагу, тоді як у наукових текстах вони служать для ясності та точності викладу. Залежно від контексту, фразеологічні одиниці допомагають зробити аргументи більш виразними і зрозумілими, що забезпечує їх ефективність у різних типах текстів.

Фразеологізми відіграють важливу роль в організації і структурі тексту, впливаючи на його логічну побудову і сприйняття. Вони допомагають організувати інформацію, надаючи їй чіткість і структурованість, завдяки чому текст стає більш зрозумілим і легким для сприйняття. Наприклад, у наукових текстах фразеологічні конструкції, такі як «поставити крапку на цьому» або «зробити акцент на», можуть використовуватися для чіткої організації аргументів і висновків. Вони вказують на важливі етапи обговорення і допомагають читачеві слідкувати за логічним розвитком тексту, чим забезпечують його структурованість і зрозумілість.

У художніх текстах фразеологізми виконують роль не тільки в організації сюжету, але й в структурі мовлення персонажів. Вони можуть використовуватися для підкреслення характеру персонажа або створення певної атмосфери. Наприклад, в діалогах фразеологічні вирази допомагають зобразити соціальне середовище персонажів і виразити їхню емоційну реакцію. Відповідно, фразеологізми можуть вносити ясність у розвиток подій, структуруючи діалоги і надаючи їм натуральності та автентичності.

В публіцистиці фразеологічні одиниці також допомагають організувати текст, роблячи його більш доступним і зрозумілим для широкого кола читачів. Використання таких виразів, як «на перший погляд» або «на противагу цьому», дозволяє чітко виділити ключові пункти обговорення та полегшити сприйняття інформації. Це сприяє кращій структуризації матеріалу і забезпечує логічний зв'язок між частинами тексту, що підвищує його ефективність у передачі інформації [10].

Отже, фразеологізми є важливими інструментами для організації і структурування тексту в різних жанрах. Вони допомагають впорядкувати інформацію, забезпечити логічний зв'язок між ідеями і додати виразності, що робить текст більш доступним і зрозумілим для читачів.

У прозі фразеологічні одиниці відіграють важливу роль у створенні образності та глибини тексту. Вони допомагають відобразити характер персонажів, їхні емоційні стани і соціальний контекст, в якому вони перебувають. Використання фразеологізмів у прозі дозволяє автору детальніше описати ситуації та події, роблячи їх більш яскравими і зрозумілими для читача. Наприклад, фразеологізми можуть бути застосовані для підкреслення певних особистісних рис персонажа або для створення специфічної атмосфери. Вони сприяють живості оповіді і допомагають читачу краще уявити ситуацію, передаючи її нюанси і емоційний забарвлення.

У поезії фразеологічні одиниці виконують функцію створення метафоричності та символізму, надаючи тексту додаткові емоційні та образні відтінки. Поетичні фразеологізми використовуються для формування глибоких образів і вражень, які можуть бути недоступні через прості слова. Вони допомагають розкрити емоційний стан персонажів і авторські почуття, а також створюють певний ритм і звучання вірша. Наприклад, фразеологізми можуть бути використані для створення яскравих метафор або для підкреслення теми і настрою твору, що робить поезію більш виразною і насиченою.

Таким чином, фразеологічні одиниці в прозі і поезії виконують різні, але взаємопов'язані функції, допомагаючи авторам створювати багатий і виразний текст, який легко сприймається читачем і передає складні емоційні і образні відтінки [6].

Фразеологізми в наукових працях виконують кілька ключових функцій, допомагаючи авторам чітко і точно виражати складні ідеї. Вони можуть бути використані для уточнення та пояснення специфічних термінів, концепцій або результатів досліджень. Наприклад, фразеологічні конструкції як «в силу обставин» або «залежно від ситуації» дозволяють автору більш детально

окреслити умови чи обмеження, що мають значення для розглядуваної теми. Таким чином, фразеологізми сприяють підвищенню ясності і зрозумілості тексту, полегшуючи сприйняття складних наукових понять.

Ефективність фразеологізмів у наукових працях значною мірою залежить від їх здатності адаптуватися до стилістичних вимог наукового жанру. Хоча фразеологізми в науковому тексті часто мають спрощене значення і менш емоційно забарвлене порівняно з художньою літературою, їхнє використання може додати тексту необхідної гнучкості та виразності. Наприклад, фразеологізми, які служать для вираження зв'язків і залежностей, такі як «на основі результатів» або «в контексті дослідження», допомагають структурувати інформацію і зосередити увагу на основних аргументах і висновках.

Однак важливо зазначити, що надмірне використання фразеологізмів у наукових працях може призвести до втрати точності і конкретності. Для підтримки високої якості наукового тексту, автори повинні прагнути до чітких і лаконічних формулювань, а фразеологізми використовувати обґрунтовано, щоб не затінювати головні ідеї і висновки.

Отже, фразеологізми у наукових працях мають важливу функцію в уточненні і поясненні складних концепцій, однак їх використання повинно бути збалансованим і відповідати стилістичним вимогам наукового письма для забезпечення ясності та точності викладу.

Фразеологізми відіграють важливу роль у публіцистичних статтях, редакційних матеріалах і коментарях, адже вони сприяють створенню виразності і емоційної насиченості текстів. У публіцистиці фразеологізми використовуються для привертання уваги читача та підсилення аргументів. Вони дозволяють виразити складні ідеї і ситуації у зручній для сприйняття формі, завдяки чому текст стає більш живим і зрозумілим. Наприклад, вирази типу «війна на словах» або «картинка масового голоду» допомагають створити яскраві образи, що легко запам'ятовуються і сприймаються [17].

Фразеологізми мають суттєвий вплив на сприйняття і комунікацію в публіцистичних текстах. Вони допомагають донести до читача не лише інформацію, а й певний настрій або емоційний контекст. Наприклад, фразеологічні конструкції, такі як «вибухова ситуація» або «тривога на злеті», дозволяють підкреслити драматичність подій і налаштувати читача на відповідний лад. Це особливо важливо в редакційних матеріалах та коментарях, де ефективне використання фразеологізмів може допомогти сформувати громадську думку і викликати певну реакцію у читача.

Фразеологізми також сприяють покращенню комунікації, роблячи текст більш виразним і колоритним. Вони можуть допомогти зв'язати ідеї і підкреслити логічні зв'язки між різними частинами тексту. У публіцистиці, де важливо не лише передати інформацію, а й вплинути на читача, фразеологізми стають інструментом, що посилює ефективність комунікації і забезпечує глибше розуміння і сприйняття повідомлень.

Загалом, фразеологізми в публіцистичних статтях, редакційних матеріалах і коментарях виконують функцію підсилення емоційного забарвлення тексту і полегшення комунікації, що робить їх важливим інструментом у сфері публічного спілкування.

Фразеологізми грають ключову роль у формуванні емоційного сприйняття та реакції читача, завдяки своїй здатності створювати яскраві образи та викликати емоції. Вони часто використовуються для підсилення емоційного забарвлення тексту, що дозволяє читачеві не лише зрозуміти інформацію, але й відчувати її на більш глибокому рівні. Наприклад, фразеологічні вирази, такі як «серце розривається» або «пекельна праця» здатні створювати сильні емоційні асоціації і впливати на емоційний стан читача, навіть без детального пояснення контексту [14].

Фразеологізми також допомагають активізувати емоційну реакцію через використання метафоричних і образних елементів. Вони можуть виступати як потужні інструменти для створення емоційного підґрунтя тексту. Наприклад, вираз «золоті руки» може використовуватися для опису майстерності людини,

викликавши у читача позитивні асоціації і захоплення, тоді як *«життя у розгари»* може передати відчуття напруги та тривоги.

Крім того, фразеологізми сприяють формуванню особистого ставлення читача до теми або персонажів тексту. Їх використання допомагає впливати на сприйняття подій і персонажів через встановлення певних емоційних акцентів. Наприклад, опис персонажа як *«картонний герой»* може підкреслити його поверхневність і недостовірність, в той час як *«реальна зірка»* створює позитивний імідж і сприяє формуванню позитивного ставлення до особи.

Загалом, фразеологізми є важливим засобом для досягнення емоційного ефекту в текстах, допомагаючи читачам не лише сприймати інформацію, але й відчувати її емоційний контекст, що робить текст більш живим і вражаючим.

Фразеологічні одиниці можуть суттєво впливати на ясність і зрозумілість тексту, вносячи як позитивні, так і негативні елементи. З одного боку, використання фразеологізмів здатне спростити сприйняття тексту завдяки їхній загальновідомій і зрозумілій природі. Наприклад, вирази як *«без обману»* чи *«вийти на поверхню»* є широкоживаними і легко розпізнаваними, що дозволяє читачам швидше орієнтуватися в тексті і зрозуміти його сенс без додаткових пояснень.

З іншого боку, надмірне або невміння застосування фразеологізмів може ускладнити сприйняття тексту. В окремих випадках фразеологізми можуть стати джерелом непорозуміння, якщо їх значення не є очевидним для всіх читачів або якщо вони використовуються у нетипових контекстах. Наприклад, специфічні або діалектні фразеологізми можуть бути незрозумілими для аудиторії, яка не знайома з певним культурним або регіональним контекстом [12].

Крім того, фразеологічні одиниці можуть впливати на точність тексту. Вони часто спрощують вираження складних ідей, однак їх метафоричний або образний характер може призводити до нечіткості. Наприклад, вираз *«сповнити обов'язок»* може бути зрозумілим у загальному сенсі, але не передає конкретики, яку можуть вимагати спеціалізовані текстуальні ситуації.

Отже, для забезпечення ясності і зрозумілості тексту важливо враховувати контекст і аудиторію. Використання фразеологічних одиниць повинно бути поміркованим і доречним, щоб уникнути можливих непорозумінь і забезпечити ефективну комунікацію.

У підрозділі про стилістичні та функціональні особливості фразеологічних одиниць ми розглянули, як ці мовні структури виконують різноманітні функції в текстах різних жанрів. Фразеологізми, завдяки своїй стійкості та образності, відіграють ключову роль у створенні специфічного стилістичного тону та атмосферного контексту. Вони допомагають авторам збагачувати текст метафоричними і образними елементами, що надає йому виразності та глибини.

Водночас, функції фразеологічних одиниць варіюються залежно від стилістичних і комунікативних контекстів. У художніх текстах фразеологізми використовуються для створення яскравих образів і виразних характеристик, що допомагає читачеві краще переживати емоції і уявляти собі події. Наукові тексти, навпаки, часто використовують фразеологізми для уточнення і пояснення складних ідей, а також для підкріплення аргументів, при цьому вони зазвичай втрачають емоційне забарвлення і функціонують більше як мовні кліше.

У публіцистичних текстах фразеологічні одиниці служать для привертання уваги та підкріплення аргументації, а також для створення конкретного емоційного ефекту на читача. Вони допомагають структурувати інформацію і роблять текст більш живим [19].

Важливо зазначити, що адаптація значення фразеологізмів до різних контекстів є ключовою для їхньої ефективності. У кожному жанрі їх використання має свої особливості, що впливають на сприйняття тексту і комунікативну ефективність. Тому правильне і доречне застосування фразеологічних одиниць є важливим аспектом для досягнення стилістичної та комунікативної мети авторів.

Висновки до першого розділу

У розділі першому «Теоретичні засади дослідження фразеологічних одиниць у сучасній лінгвістиці» ми розглянули ключові аспекти фразеології як важливої частини мовознавства. Фразеологічні одиниці, завдяки своїй стійкості та образності, відіграють значну роль у структурі і функціонуванні мовних систем, забезпечуючи не лише лексичну, але й стилістичну і комунікативну функцію.

Фразеологія як окрема галузь мовознавства досліджує стійкі словосполучення, які функціонують як неподільні семантичні одиниці. У роботі було розглянуто підходи до визначення фразеологізмів, запропоновані провідними науковцями, такими як Л. Г. Верба Г. Є. Міріам та ін..

Виявлено, що фразеологізми характеризуються стійкістю структури, метафоричністю значення та неподільністю компонентів. Ці характеристики забезпечують їхню важливу роль у лексичній системі мови.

Фразеологічні одиниці були класифіковані за кількома критеріями: семантична класифікація (зрощення, єдності, сполучення); функціональна класифікація (номінативні, комунікативні, модальні, вигуківі); структурна класифікація (бінарні, багатокomпонентні, реченнєві).

Також було розглянуто специфіку синонімічних і антонімічних відносин між фразеологізмами, що дозволяє виявити гнучкість і багатозначність цих мовних одиниць.

Фразеологізми виконують важливі функції у текстах різних стилів і жанрів

У художній літературі вони створюють образність, підсилюють емоційний вплив і розкривають характер персонажів.

У публіцистиці фразеологізми використовуються для посилення аргументації, привернення уваги та емоційного забарвлення. Це сприяє формуванню сильного риторичного ефекту.

У наукових текстах вони забезпечують точність викладу, пояснюють складні ідеї та сприяють доступності інформації для широкої аудиторії.

Таким чином, фразеологічні одиниці є універсальним інструментом мовної виразності, здатним адаптуватися до різних стилів і жанрів.

Фразеологічні одиниці є важливими носіями культурної інформації, відображаючи історичний, соціальний і культурний досвід нації. У роботі було підкреслено, що фразеологізми, що передають унікальні культурні реалії, які можуть бути складними для перекладу іншими мовами.

Національно-культурна специфіка фразеологізмів вимагає глибокого розуміння контексту їхнього виникнення та використання. Це особливо важливо у міжкультурній комунікації, де неправильне розуміння фразеологізмів може призвести до втрати змісту або стилістичних особливостей.

Переклад фразеологізмів є одним із найскладніших завдань у лінгвістиці. У роботі було проаналізовано основні стратегії перекладу, включаючи: еквівалентний переклад, коли в мові перекладу існує точний відповідник; аналоговий переклад, що зберігає значення, але змінює образність; описовий переклад, який використовується за відсутності еквівалентів; калькування, що дозволяє зберегти образність оригіналу.

Було зазначено, що перекладач має враховувати як лексичні, так і культурні аспекти фразеологізмів, адаптуючи їх до специфіки мови перекладу.

Фразеологічні одиниці є невід'ємною частиною мовної системи, яка забезпечує її багатство, виразність і функціональність. Їх вивчення дозволяє глибше зрозуміти природу мови, її культурні й історичні аспекти, а також сприяє розвитку міжкультурної комунікації.

Результати першого розділу підтверджують, що фразеологія є важливою галуззю сучасного мовознавства. Вивчення фразеологічних одиниць відкриває нові перспективи для аналізу мовних систем, їхньої функціональної ролі та культурної специфіки. Це сприяє не лише теоретичному розумінню мови, але й практичному застосуванню знань у перекладі, викладанні мов і міжкультурній комунікації.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

2.1. Основні проблеми перекладу англomовних фразеологічних синонімів українською мовою

Вступ до теми «Основні проблеми перекладу англomовних фразеологічних синонімів українською мовою» слід почати з визначення важливості фразеології у мовній системі. Фразеологічні одиниці є стійкими виразами, що несуть специфічне культурне та емоційне навантаження, тому їх переклад часто викликає труднощі. Проблематика перекладу англomовних фразеологізмів особливо актуальна, оскільки ці вирази мають власні відтінки значення, конотативні та стилістичні особливості, які не завжди мають точні відповідники в українській мові. Крім того, синонімічні ряди англійських фразеологізмів можуть мати різні нюанси вживання, що ускладнює процес вибору найбільш відповідного перекладацького варіанту. Аналіз цих труднощів дозволяє поглибити розуміння міжкультурної комунікації та розвивати ефективні підходи до перекладу [21].

Сучасний етап розвитку суспільства відзначається усвідомленням важливої ролі перекладу як посередника. Міжкультурна комунікація, як специфічна форма взаємодії, передбачає спілкування між представниками різних мовних та культурних спільнот. З розширенням глобальних процесів та зміною суспільних відносин зростає попит на переклад. Нині стає очевидним, що переклад не є виключно мовним явищем, а включає й культурні аспекти, охоплюючи не лише лінгвістичні, але й культурологічні елементи. Він виступає важливим інструментом міжмовної та міжкультурної комунікації, сприяючи обміну культурними надбаннями та цінностями, а також формуванню світової культури.

Зі зміною підходів у сучасному перекладознавстві виникають нові методи визначення основних способів перекладу фразеологічних одиниць. Метою

дослідження є аналіз труднощів і методів перекладу англійських фразеологізмів на українську мову.

Варто зазначити, що фразеологічним одиницям завжди приділяли особливу увагу як у процесі перекладу, так і в перекладознавчій теорії. Серед західних лінгвістів, які досліджували цю тему, варто виділити Ш. Баллі та Л. П. Сміта. Переклад фразеологічних одиниць на основі різних мов вивчали такі науковці, як Р. П. Зорівчак, І. В. Корунець, О. П. Левченко, К. Н. Мізін, О. І. Смирницький та інші. Проте, попри значний науковий інтерес, питання перекладу англійських фразеологізмів потребує подальших досліджень.

Переклад фразеологічних одиниць традиційно супроводжується певними труднощами. Це пов'язано з тим, що фразеологізми є семантично неподільними виразами, у яких зміст не збігається з формою вираження. Одна з проблем їх перекладу полягає в тому, що стійкі словосполучення можуть сприйматися як вільні комбінації слів. Крім того, деякі фразеологізми мають національно-специфічний характер, викликаючи конотації, пов'язані з культурою народу. Їх емоційне забарвлення, образність і структурні відмінності між англійською та українською мовами додають складності під час перекладу, навіть для досвідчених перекладачів. Тому фразеологізми отримують особливу увагу як у практиці перекладу, так і в теоретичних дослідженнях [15].

У ході проведеного дослідження було визначено основні способи передачі англійських фразеологічних одиниць: використання еквівалентних фразеологізмів (повних або часткових еквівалентів), калькування та описовий переклад. Для досягнення максимальної адекватності перекладу слід застосовувати та комбінувати різні методи та перекладацькі прийоми, включаючи трансформації. Використання фразеологічного еквівалента можливе, коли в мові перекладу існує вираз з подібною семантикою, структурою та складом компонентів. Повна еквівалентність характеризується повним збігом змісту та форми, наприклад, *«to pay back with the same coin»* - *«платити тією самою монетою»*. Однак таких повних еквівалентів небагато, і

вони переважно належать до інтернаціональних виразів, як-от: «*the apple of discord*» - «яблуко розбрату», «*labour of Sisyphus*» - «сізіфова праця».

Часткова еквівалентність виникає, коли фразеологічні одиниці мають незначні відмінності в структурі або морфології, але зберігають тотожну семантику, наприклад, «*after one's heart*» - «до душі», «*actions speak louder than words*» - «не по словах судять, а по ділах». У випадку відсутності прямих еквівалентів використовують фразеологічні аналоги, що передають близьке значення, але мають інші внутрішні форми, як, наприклад, «*everybody's business is nobody's business*» - «у семи няньок дитина без носа».

Фразеологізми, які не мають еквівалентів в українській мові, відображають культурні та соціальні особливості носіїв мови. До таких безеквівалентних одиниць належать вирази на кшталт: «*ball is at one's feet*» - «бути хазяїном становища» або «*to eat dirt*» - «зазнавати приниження».

Коли в українській мові немає відповідника для англійського фразеологізму, використовуються методи калькування та описового перекладу. Калькування передбачає створення перекладачем відповідника, який буде зрозумілий носіям мови перекладу. Описовий переклад полягає в передачі змісту фразеологізму без збереження його образності, але його недоліком є громіздкість пояснень [22].

Труднощі перекладу англійських фразеологізмів українською мовою пов'язані зі складною семантичною структурою, образністю, відмінностями в емоційному забарвленні та культурною специфікою. Для досягнення максимальної точності перекладу необхідно комбінувати різні методи, такі як використання фразеологічних еквівалентів (повних або часткових), калькування та описовий переклад. Вивчення перекладу англійських фразеологічних одиниць є важливим для виявлення національно-культурних особливостей цієї частини мови. Перспективними є подальші дослідження фразеологізмів англійської мови з лінгвокогнітивної точки зору.

Семантичні відмінності між синонімічними фразеологізмами в англійській мові є важливою темою для дослідження, оскільки фразеологізми

часто відображають культурні та історичні особливості нації. Синонімічні фразеологізми, хоча й виражають подібні значення, можуть мати різний ступінь інтенсивності, стилістичне забарвлення та конотації. Це робить їх використання більш складним, оскільки перекладачам необхідно враховувати не лише загальне значення, але й усі тонкощі, що можуть змінювати сприйняття конкретного виразу.

Наприклад, два англійські фразеологізми, що виражають стан крайньої втоми «*dead tired*» і «*dog-tired*» - є синонімічними, проте мають різні стилістичні відтінки. «*Dead tired*» є більш нейтральним і може використовуватися у будь-якому контексті, тоді як «*dog-tired*» має розмовний характер і викликає емоційно забарвлені асоціації, пов'язані з втомою до стану виснаження. Перекладач повинен враховувати ці відмінності, щоб передати правильний тон і настрій виразу в українській мові [11].

Ще один приклад - фразеологізми «*to break the ice*» і «*warm up the atmosphere*», які мають схоже значення - зняти напруження в спілкуванні, однак різняться за своїм метафоричним базисом. «*To break the ice*» асоціюється з подоланням бар'єрів або перешкод у стосунках, тоді як «*to warm up the atmosphere*» створює образ, пов'язаний із покращенням загальної атмосфери, роблячи її приємнішою та теплішою. Хоча ці вирази близькі за змістом, їх метафоричні основи та емоційний підтекст різняться, що має враховуватися під час перекладу.

Таким чином, синонімічні фразеологізми можуть мати суттєві семантичні відмінності, які важливо враховувати для точного та адекватного перекладу, особливо коли йдеться про збереження образності, емоційної насиченості та стилістичного контексту виразу.

Культурна специфіка англійських фразеологічних одиниць є важливим аспектом, що ускладнює їх переклад іншими мовами. Багато фразеологізмів виникли внаслідок історичних, соціальних та культурних особливостей, які є унікальними для англomовного середовища. Ці вирази можуть відображати національні традиції, міфологію, літературу та навіть релігійні переконання.

Наприклад, фразеологізм «*carry coals to Newcastle*» походить від англійського міста Ньюкасл, яке історично було відоме як центр вугільної промисловості. Вираз означає виконання марної або безглуздої дії. Без знання цієї культурної інформації перекладачу важко передати точне значення цього фразеологізму іншою мовою.

Конотації англійських фразеологічних одиниць також часто пов'язані з культурними реаліями, що надає їм додаткового значення, яке може бути неочевидним для іноземців. Наприклад, фразеологізм «*white elephant*» використовується для позначення дорогого і непотрібного подарунка або придбання, і пов'язаний з давньою традицією в Сіамі (сучасний Таїланд), де білих слонів дарували як королівський подарунок, але їх утримання вимагало великих витрат. Така культурна конотація може не бути зрозумілою в українському контексті без пояснення [10].

Крім того, фразеологічні одиниці можуть містити національно специфічні образи, які не мають прямих еквівалентів в інших культурах. Наприклад, вираз «*as American as apple pie*» відображає уявлення про те, що яблучний пиріг є символом американської культури. У цьому випадку, окрім перекладу буквального значення, важливо передати конотації, пов'язані з національною ідентичністю. Тому переклад таких фразеологізмів часто вимагає пошуку культурних аналогів або ж використання описового перекладу, що може не завжди передати усю глибину початкового виразу.

Таким чином, культурна специфіка та конотації англійських фразеологічних одиниць вимагають від перекладача глибокого знання культурного контексту для адекватного перекладу. Вони відображають не лише лінгвістичні аспекти мови, але й національні та історичні реалії, що робить їх важливим елементом міжкультурної комунікації.

Переклад фразеологічних синонімів часто стикається з кількома основними труднощами, що ускладнюють процес передачі точного значення з однієї мови на іншу. По-перше, відсутність точних відповідників в українській мові є однією з найбільших проблем. Багато англійських фразеологізмів мають

специфічні культурні або історичні асоціації, які не мають прямих аналогів у українській мові. Наприклад, фразеологізм «*to kick the bucket*» означає «померти», і хоча це може бути зрозуміло у контексті, в українській мові немає фразеологічного виразу, який би мав таке ж значення і аналогічну конотацію. У таких випадках перекладач змушений знаходити компроміс між точністю і зрозумілістю, іноді вдаючись до описового перекладу або створення нового виразу.

По-друге, семантична та стилістична неоднорідність фразеологізмів додає складності в процес перекладу. Синонімічні фразеологічні одиниці можуть мати різні відтінки значення, стилістичне забарвлення або рівень формальності, що впливає на їх використання в конкретних контекстах. Наприклад вирази «*to be on cloud nine*» і «*to be over the moon*» обидва означають «бути дуже щасливим», але «*to be on cloud nine*» може мати більш нейтральний відтінок, тоді як «*to be over the moon*» є більш експресивним і емоційно забарвленим. Переклад таких фразеологізмів вимагає не тільки точного розуміння їх значення, але і врахування стилістичних і емоційних нюансів, що ускладнює завдання перекладача [17].

Таким чином, відсутність точних відповідників та семантична та стилістична неоднорідність фразеологічних синонімів потребують від перекладачів високого рівня навичок і чуття до тонкощів обох мов, щоб забезпечити адекватність і природність перекладу.

Національно-культурна специфіка має значний вплив на переклад фразеологічних одиниць, оскільки багато фразеологізмів глибоко вкорінені в культурному контексті, історії та традиціях певної мовної спільноти. Кожна культура має свої власні метафори, символи і культурні реалії, які часто відображаються у фразеологізмах. Наприклад, англійський вираз «*to spill the beans*» (розкрити секрет) походить від древнього звичаю, коли боби використовувалися як спосіб голосування або зберігання інформації. Цей фразеологізм, можливо, не матиме прямого культурного аналогічного виразу в

українській мові, що ускладнює точний переклад і потребує креативного підходу для передачі основної ідеї.

Емоційна насиченість і образність фразеологізмів також грають важливу роль у перекладі. Фразеологічні одиниці часто мають сильне емоційне забарвлення, яке може варіюватися від іронії та сарказму до захоплення та гніву. Наприклад, англійський вираз «*to have a chip on one's shoulder*» означає бути ображеним або дратівливим через щось, і це вираження містить образ досить конкретної ситуації. Тому, при перекладі таких виразів українською, важливо не лише знайти відповідний вираз, але й зберегти емоційний заряд і образність, що може бути викликано специфічними культурними асоціаціями.

Культурні конотації, що супроводжують фразеологізми, часто можуть бути неясними або зовсім незрозумілими для носіїв інших мов. Наприклад, вираз «*to go the extra mile*» в англійській мові походить з біблійної історії, що відображає ідею добровільного виконання додаткової роботи. При перекладі українською, ця конотація може бути неочевидною, тому перекладачам потрібно шукати способи, щоб передати цю культурну реальність, часто з використанням описових методів або створенням нових фразеологічних одиниць.

Отже, національно-культурна специфіка та емоційна насиченість фразеологізмів створюють додаткові виклики для перекладачів, адже їм потрібно враховувати не тільки буквальне значення, але й культурні контексти та емоційний підтекст, щоб забезпечити адекватність і природність перекладу [11].

Методи перекладу англійських фразеологічних синонімів варіюються залежно від контексту та особливостей мовних одиниць. Один із основних методів - пошук еквівалентних фразеологізмів, як повних, так і часткових. Повний еквівалент представляє собою фразеологічний вираз в українській мові, який відповідає англійському за значенням, структурою та образністю. Наприклад, англійський фразеологізм «*to hit the nail on the head*» (*попасти в ціль*) має свій український аналог «*влучити в ціль*». У цьому випадку, як

англійська, так і українська фразеологічні одиниці мають однакове значення і подібну структурну організацію.

Часткові еквіваленти, з іншого боку, мають подібне значення, але можуть відрізнятися за структурою або емоційним відтінком. Наприклад, англійський фразеологізм «*to pull someone's leg*» (жартувати, вводити в оману) може бути перекладений українською як «дерти з когось жарти». Хоча це не повний еквівалент, оскільки український вираз не відтворює точно таку ж метафору, він передає основну ідею - жартування чи обман.

Калькування фразеологічних одиниць є ще одним важливим методом перекладу. Калькування передбачає перенесення структури фразеологізму з однієї мови на іншу з дослівним перекладом його частин. Наприклад, англійський фразеологізм «*to make a mountain out of a molehill*» (робити з мухи слона) може бути калькований як «перетворити муху на слона» в українській мові. Хоча цей метод може зберігати оригінальну образність і структуру, він іноді може бути недостатньо зрозумілим для носіїв мови, якщо еквівалентне вираження не є звичним у цільовій культурі.

Вибір між цими методами залежить від контексту і необхідності збереження значення, образності та стилістичного відтінку фразеологізму. Перекладачі часто поєднують ці методи для досягнення максимальної адекватності та природності перекладу, враховуючи особливості як оригінальної, так і цільової мовної культури [8].

Описовий переклад є методом, який застосовується, коли неможливо знайти прямий еквівалент фразеологічного виразу в цільовій мові. Цей метод передбачає пояснення значення фразеологізму через опис або роз'яснення, яке передає основну ідею без збереження образності оригіналу. Наприклад, англійський вираз «*to kick the bucket*» (померти) може бути перекладений українською як «померти» або «залишити цей світ». Описовий переклад дозволяє донести основний зміст, але часто позбавляє текст специфічного емоційного забарвлення та стилістичних особливостей, що робить його менш живим і виразним.

Однак описовий переклад має свої обмеження. По-перше, він може бути громіздким і занадто докладним, що робить текст менш зручним для читання. По-друге, такий підхід може втратити частину культурного контексту та образності, що є важливим для повного розуміння фразеологічного виразу. Наприклад, вираз «*to let the cat out of the bag*» (*розкрити секрет*) через описовий переклад може стати «*розкрити щось, що було приховане*», але втрачається частина колориту і зв'язок з конкретним образом.

Щоб подолати ці обмеження, часто використовуються перекладацькі трансформації. Цей метод включає в себе зміну структури, семантичного навантаження або стилістичних елементів фразеологічних одиниць для досягнення адекватності в контексті цільової мови. Наприклад, трансформація може включати адаптацію культурного контексту, зміну рівня формальності або навіть використання іншого виразу з подібним значенням. Це може допомогти зберегти емоційний забарвлення і комунікативну ефективність при перекладі [66].

Перекладацькі трансформації часто є необхідними для досягнення кращої відповідності між мовами, забезпечуючи не тільки точність передачі значення, але й відповідність культурному контексту. Вони дозволяють перекладачам зберегти образність та виразність фразеологічних одиниць, які не мають прямих еквівалентів, забезпечуючи тим самим більш адекватний і природний переклад.

Аналіз прикладів перекладу англomовних фразеологічних синонімів допомагає краще зрозуміти, як різні методи перекладу впливають на точність і адекватність передачі значення. Один з методів, що забезпечує максимальну відповідність між мовами, - це використання повних еквівалентів. Повні еквіваленти - це фразеологічні одиниці в цільовій мові, які мають точний аналог англійському виразу, з однаковим значенням, структурою і стилістичним забарвленням. Наприклад, англійський вираз «*to break the ice*» має український аналог «*зламати лід*». Обидва вирази використовуються в

одному контексті для опису ситуацій, коли створюється комфортна атмосфера для спілкування або починається взаємодія.

Часткова еквівалентність, з іншого боку, відображає випадки, коли фразеологічні одиниці мають схоже значення, але відрізняються за структурою або стилістичними особливостями. Наприклад, англійський фразеологізм «*to bite the bullet*» (*знати про труднощі і прийняти їх*) може бути частково еквівалентний українському «*змиритися з ситуацією*» або «*прийняти труднощі*». Хоча обидва вирази передають основну ідею прийняття труднощів, український вираз не має тієї ж метафоричної образності, що й англійський. Таке часткове відповідність часто вимагає адаптації, щоб зберегти суть висловлювання, хоча точний образ може бути втрачений.

Аналіз цих прикладів показує, що підхід до перекладу фразеологізмів потребує гнучкого підходу, де вибір методу залежить від контексту та цільової аудиторії. Повні еквіваленти забезпечують найбільш точну передачу значення і стилістичних особливостей, але в деяких випадках часткова еквівалентність може бути більш доречна, якщо повний аналог відсутній або невідповідний. Комбінація цих підходів дозволяє досягти найбільш адекватного і природного перекладу фразеологічних синонімів [17].

Фразеологічні аналоги в українській мові часто є ключем до успішного перекладу англійських фразеологічних одиниць, забезпечуючи збереження не лише значення, а й стилістичних нюансів. Фразеологічні аналоги - це українські вирази, що мають подібне значення до англійських фразеологізмів і використовуються в подібних контекстах. Наприклад, англійський вираз «*to let the cat out of the bag*» (*розкрити секрет*) має український аналог «*викинути когось на чисту воду*», який передає схожу ідею розкриття чогось прихованого. Використання таких аналогів допомагає зберегти природність і зрозумілість тексту, а також забезпечує адекватність перекладу в межах культурних та мовних особливостей.

Однак, у випадках, коли прямі аналоги відсутні, переклад фразеологічних одиниць може бути складним. Безеквівалентні фразеологізми - це ті, які не

мають точних відповідників в українській мові через культурні або концептуальні відмінності. Наприклад, англійський вираз «*to paint the town red*» (*піти на гулянку*) не має прямого фразеологічного аналогу в українській мові. У таких випадках перекладачі часто вдаються до описового перекладу, наприклад, «*піти розважатися*» або «*влаштувати гулянку*», щоб передати основний сенс виразу без збереження образності оригіналу. Цей підхід дозволяє зберегти основне значення і зрозумілість виразу, але може позбавити його певного культурного забарвлення.

Безеквівалентні фразеологізми можуть також вимагати використання культурно адаптованих виразів або трансформацій для забезпечення адекватного сприйняття в цільовій мові. Наприклад, вираз «*to pull someone's leg*» (*жартувати*) може бути перекладений як «*здійснити жарт*» або «*розіграти когось*». Хоча ці фрази не відтворюють точної метафори англійського виразу, вони передають основну ідею і відповідають контексту української мови.

Таким чином, робота з фразеологічними аналогами і безеквівалентними виразами потребує від перекладача високого рівня мовної чутливості та культурного знання, щоб забезпечити точність і природність перекладу.

У сучасному перекладознавстві використання комбінованих методів перекладу є однією з найбільш ефективних стратегій для досягнення високої якості перекладу фразеологічних одиниць. Фразеологічні вирази часто містять у собі специфічні культурні і стилістичні елементи, які можуть бути складними для точного відтворення в іншій мові. Комбіновані методи включають застосування різних підходів, таких як пошук еквівалентів, калькування, описовий переклад та адаптація, щоб забезпечити максимально адекватну передачу значення та стилю [9].

Поєднання пошуку еквівалентних фразеологізмів з калькуванням і описовим перекладом дозволяє перекладачам зберегти як точність, так і природність тексту. Коли існує точний фразеологічний еквівалент в цільовій мові, його використання забезпечує найбільш точне передавання сенсу і

образності. У випадках, коли еквіваленти відсутні, калькування може допомогти зберегти структуру та частину образності оригіналу, а описовий переклад дозволяє передати основний зміст і контекст.

Приклади комбінації методів можуть включати використання фразеологічного еквівалента, коли він доступний, і додавання короткого пояснення або адаптації, якщо необхідно уточнити контекст або значення для цільової аудиторії. Наприклад, англійський вираз «*a blessing in disguise*» може бути перекладено як «*незвичайна удача*» або «*благословення в масці*», з додатковим описом, щоб пояснити його значення, якщо еквівалент не зовсім зрозумілий.

Застосування комбінованих методів дозволяє не лише зберегти точність перекладу, але й забезпечити його зрозумілість та природність для цільової аудиторії. Це підходить особливо в контексті перекладу літературних творів, медіа-контенту або будь-якого іншого матеріалу, де фразеологізми відіграють важливу роль у передачі культурного і емоційного забарвлення тексту. У результаті, комбіновані методи допомагають перекладачам ефективно долати мовні бар'єри і забезпечувати якісний переклад фразеологічних одиниць.

Перекладацькі трансформації є важливими інструментами для забезпечення збереження змісту та образності при перекладі фразеологічних одиниць. Оскільки фразеологізми часто містять культурно специфічні елементи та образи, прямий переклад може не завжди бути ефективним для збереження оригінального контексту та емоційного забарвлення. Трансформації допомагають адаптувати ці вирази до особливостей цільової мови, зберігаючи при цьому їх основний сенс і стилістичні риси [44].

Однією з основних трансформацій є адаптація образності. Це може включати заміну культурно специфічних елементів на відповідники, які мають аналогічний ефект у цільовій мові. Наприклад, англійський фразеологізм «*to kick the bucket*» (*померти*) може бути адаптований до української як «*відправитися на той світ*». Це дозволяє зберегти образність виразу, водночас роблячи його зрозумілим для української аудиторії.

Іншою важливою трансформацією є модифікація структури. Коли фразеологізм не має прямого аналогу в цільовій мові, перекладач може змінювати структуру виразу, щоб зберегти його сенс і емоційне забарвлення. Наприклад, англійський вираз «*to be in hot water*» (*знатися в неприємностях*) може бути перекладений як «*потрапити в неприємності*». Тут основний зміст і емоційний відтінок зберігаються, хоча структура фразеологізму змінюється.

Крім того, перекладацькі трансформації можуть включати пояснювальні вставки, які допомагають зрозуміти контекст і значення фразеологізму. Наприклад, для англійського виразу «*to throw in the towel*» (*здатися*) можна додати пояснення, як «*злитися і припинити боротьбу*». Це допомагає зберегти образність і пояснює сенс виразу для цільової аудиторії, забезпечуючи точність і зрозумілість перекладу.

Застосування перекладацьких трансформацій є критично важливим для забезпечення адекватності перекладу фразеологічних одиниць, оскільки дозволяє зберегти як зміст, так і образність, роблячи текст доступним і природним для носіїв цільової мови. Цей підхід забезпечує не лише точність передачі інформації, але й збереження культурних і емоційних нюансів оригіналу.

При перекладі фразеологічних одиниць особливе значення має врахування національно-культурної специфіки, оскільки фразеологізми часто втілюють у собі унікальні культурні та історичні особливості, які можуть бути незрозумілі для носіїв іншої мови. Ці мовні одиниці часто відображають культурні традиції, соціальні норми та загальноприйняті уявлення про світ, що робить їх складними для точного перекладу без втрати значення і нюансів [50].

Наприклад, англійський фразеологізм «*to have a chip on one's shoulder*» (*мати зуб на когось*) вказує на певну обуреність або неприязнь, що має культурні корені в англomовному контексті, де цей вираз походить з традицій, пов'язаних з фізичними суперечками. Перекладачеві необхідно знайти український аналог, який передає подібне емоційне забарвлення і соціальну

значущість, можливо через вирази, що мають схоже культурне навантаження, або шляхом створення описового пояснення.

Культурна адаптація є ще одним важливим аспектом перекладу фразеологізмів. При перекладі фразеологічних одиниць, що містять специфічні культурні елементи, перекладач може застосовувати адаптацію для досягнення зрозумілості у цільовій культурі. Наприклад, англійський вираз *«to hit the nail on the head»* (*вдарити по точці*) означає точне визначення або вирішення проблеми. Для українського читача можна вибрати вираз, який передає ту ж ідею, але з використанням культурно близького образу, як *«в яблучко»* або *«попасти в точку»*.

Також важливо враховувати емоційну забарвленість фразеологізму. Фразеологізми можуть мати різний рівень емоційності, що залежить від культурних контекстів. Наприклад, вираз *«to burn the midnight oil»* (*працювати до пізньої ночі*) може бути адаптований таким чином, щоб зберегти його значення і рівень емоційного навантаження, враховуючи культурні відмінності в ставленні до праці і зусиль.

Урахування національно-культурної специфіки при перекладі фразеологізмів є критично важливим для забезпечення не лише точності передачі змісту, але й для підтримання природності і зрозумілості тексту в цільовій мові. Це допомагає уникнути культурних непорозумінь і забезпечує ефективну міжкультурну комунікацію, роблячи переклад більш адаптованим і доступним для читачів іншої культури [61].

Глибокий аналіз фразеологічних синонімів є критично важливим для досягнення адекватності перекладу, оскільки він дозволяє врахувати всі нюанси і тонкощі значення, образності та стилістичних особливостей фразеологічних одиниць. Фразеологізми часто мають багатий культурний контекст і специфічні емоційні забарвлення, що робить їх переклад складним завданням. Аналіз синонімів допомагає виявити відмінності у використанні фразеологічних виразів, що може значно вплинути на точність і якість перекладу.

Знання різних синонімів і їх відтінків значення дозволяє перекладачеві краще зрозуміти, який з можливих варіантів перекладу найкраще відповідає контексту і передає оригінальну ідею. Наприклад, при перекладі англійських фразеологічних одиниць, таких як «*to break the ice*» і «*to start the ball rolling*», важливо не лише знайти українські відповідники, але й зрозуміти, як ці вирази використовуються в різних ситуаціях, щоб вибрати найбільш підходящий варіант для конкретного контексту.

Перекладач відіграє ключову роль у передачі міжкультурної комунікації через фразеологічні одиниці. Оскільки фразеологізми є важливим елементом культурного контексту, їх адекватний переклад забезпечує не лише точність передачі інформації, але й збереження культурних особливостей і емоційного забарвлення тексту. Перекладач повинен не лише знати лексичне значення фразеологізму, але й розуміти культурні, соціальні та історичні аспекти, які впливають на його використання.

Під час перекладу фразеологічних одиниць перекладач часто стикається з необхідністю адаптації культурних контекстів і образів. Важливо, щоб він міг передати не лише зміст, але й культурний підтекст і емоційне забарвлення фразеологізму. Наприклад, при перекладі англійського виразу «*to pull someone's leg*» (*жартувати над кимось*), перекладач має забезпечити, щоб аналогічний вираз в цільовій мові зберігав ті ж культурні конотації і був зрозумілий для читача.

Таким чином, роль перекладача у передачі міжкультурної комунікації через фразеологічні одиниці є надзвичайно важливою. Перекладачі забезпечують ефективний обмін культурними ідеями та емоціями між різними мовами і культурами, допомагаючи створити текст, який буде зрозумілим і адекватним для читачів іншої мовної спільноти [50].

Переклад англійських фразеологічних синонімів українською мовою стикається з кількома основними проблемами, які можуть ускладнити досягнення точності та адекватності перекладу. По-перше, відсутність точних відповідників у українській мові є однією з найбільших перешкод.

Фразеологізми часто містять специфічні культурні та історичні елементи, які не мають прямих аналогів у цільовій мові. Це вимагає від перекладача не тільки знаходження еквівалентів, але й використання адаптаційних стратегій, таких як калькування або описовий переклад.

По-друге, семантична та стилістична неоднорідність фразеологізмів у різних мовах ускладнює процес перекладу. Англійські фразеологізми можуть мати багатозначні значення та різні емоційні відтінки, які можуть бути складними для передачі в українській мові. Це часто потребує глибокого аналізу і вибору найбільш відповідних варіантів перекладу, що забезпечують збереження первісного значення та образності.

По-третє, національно-культурна специфіка відіграє значну роль у перекладі фразеологічних одиниць. Перекладачі повинні враховувати культурні відмінності і значення, що лежать в основі фразеологізмів, щоб забезпечити точне і природне звучання в цільовій мові. Це може вимагати застосування спеціальних методів перекладу та адаптаційних стратегій для збереження культурної специфіки та емоційного забарвлення оригіналу.

У результаті, ефективний переклад англомовних фразеологічних синонімів вимагає від перекладача не лише лексичних знань, але й глибокого розуміння культурних і стилістичних аспектів обох мов, а також творчого підходу до вирішення проблем перекладу.

2.2. Культурологічні проблеми перекладу англомовних фразеологічних синонімів українською мовою

Переклад фразеологічних одиниць є складною і багатогранною задачею, що виходить далеко за межі простого заміщення слів з однієї мови на іншу. Особливу складність представляє переклад фразеологічних синонімів, адже ці мовні одиниці не лише містять багатий лексичний зміст, але й відображають глибокі культурні та соціальні аспекти оригінальної мови. Культурологічні проблеми перекладу англомовних фразеологічних синонімів українською

мовою зумовлені специфікою культурних контекстів, в яких ці фразеологізми виникають і функціонують [5].

Фразеологізми є носіями культурної інформації та соціальних уявлень, які часто не мають прямих еквівалентів у цільовій мові. Наприклад, англійські фразеологізми можуть відображати культурні традиції, історичні події чи соціальні норми, що мають специфічне значення в англomовному середовищі. Перекладачам доводиться не лише знайти відповідні лексичні засоби в українській мові, але й врахувати культурний контекст, щоб забезпечити точність і зрозумілість перекладу.

Культурологічні проблеми виникають, коли фразеологічні одиниці несуть в собі специфічні культурні конотації або обумовлені певними історичними чи соціальними подіями, що не мають аналогів в українській культурі. Це створює необхідність у використанні адаптаційних стратегій, які дозволяють зберегти культурний контекст і значення, при цьому роблячи текст зрозумілим і прийнятним для українських читачів.

Отже, дослідження культурологічних аспектів перекладу фразеологічних синонімів є важливим для забезпечення адекватності і точності перекладу, адже воно дозволяє краще зрозуміти, як культурні особливості впливають на мовний контекст і як їх можна ефективно передати в іншій культурі.

Фразеологізми є важливим компонентом мови, який часто відображає унікальні культурні і соціальні особливості суспільства, в якому вони виникають. Ці мовні одиниці формуються під впливом історичних подій, культурних традицій, соціальних норм та повсякденного життя людей. Як результат, фразеологічні вирази несуть у собі значний культурний контекст, який може бути складним для перекладу в іншу мову без втрати смислового або образного навантаження [63].

Культурний контекст фразеологізмів визначається специфічними аспектами життя та традиціями народу. Наприклад, англійські фразеологізми, що походять з історичних подій або літературних джерел, можуть нести значення, яке зрозуміле тільки носіям культури. Вирази, такі як «*a white*

elephant» (білий слон), що походять з культури Південно-Східної Азії і позначають дорогоцінний, але непотрібний подарунок, мають специфічний культурний відтінок, який важко передати без детального пояснення.

Соціальні контексти також відіграють важливу роль у формуванні фразеологічних одиниць. Мовні вирази можуть виникати як відображення соціальних норм, стереотипів або звичаїв. Наприклад, фраза «*to kick the bucket*» (померти), що вважається розмовним виразом для позначення смерті, має соціально прийнятний і одночасно іронічний відтінок, який може бути важко адаптувати до іншої мови без збереження цього особливого стилістичного відтінку.

Таким чином, культурні і соціальні контексти формують фразеологізми, надаючи їм специфічний смисловий і образний відтінок. Це робить їх важливим аспектом для розуміння та перекладу, адже збереження культурних і соціальних нюансів є критично важливим для забезпечення адекватності та точності перекладу в міжкультурному спілкуванні.

Фразеологізми часто відображають культурні особливості суспільства, в якому вони сформувалися, надаючи змогу краще зрозуміти специфіку англomовного середовища. Один з таких прикладів - вираз «*To throw in the towel*». Походячи з боксу, де викидання рушника сигналізує про припинення бою, цей фразеологізм у переносному значенні означає відмову від боротьби чи спроби. Це відображає спортивні традиції англomовних країн, де викидання рушника символізує визнання поразки та капітуляцію [66].

Ще один цікавий приклад - «*Bite the bullet*». Цей вираз має свої корені у військових і медичних практиках минулих століть, коли пацієнти кусали кулю під час операцій, щоб витримати біль. У сучасному англійському використанні він означає змусити себе витримати важку чи неприємну ситуацію. Таке вираження підкреслює культурні реалії і труднощі минулого, демонструючи мужність і рішучість людей того часу.

Фразеологізм «*The writing on the wall*» походить з біблійної історії про царя Валтасара, якому було пророковано його крах через напис на стіні. У

сучасній англійській мові цей вираз використовують для позначення ознак або попереджень про майбутні труднощі чи невдачі. Він ілюструє, як релігійні і історичні аспекти впливають на мову і культуру, надаючи фразеологізму значення, яке відображає глибинний культурний контекст.

Ще один приклад - «*To let the cat out of the bag*», ймовірно, походить з ринкових практик минулого, коли продавці, обманюючи покупців, продавали kota в мішку замість свині. Коли кіт виривався з мішка, обман ставав явним. У сучасному англійському вжитку цей вираз означає випадково розкрити секрет або непрохану інформацію. Цей фразеологізм демонструє, як культурні практики і ринкові традиції можуть формувати фразеологічні одиниці, які відображають повсякденне життя минулого.

Однією з основних культурологічних проблем перекладу є відсутність точних культурних еквівалентів. Фразеологізми, що мають глибоке коріння в культурних традиціях та історичних подіях певної мовної спільноти, часто не мають прямих аналогів в інших мовах. Це створює труднощі для перекладачів, які повинні знайти способи передачі не лише словесного, але й культурного контексту. Наприклад, англійський вираз «*to be on cloud nine*» (*бути на сьомому небі*) описує стан великого щастя або захоплення. У той час як в українській мові існує аналогічне вираження, яке використовується для опису того ж стану, підбір слів може варіюватися залежно від культурних конотативних відмінностей між мовами.

Ще однією складністю є фразеологізми, які походять з специфічних культурних або історичних контекстів і не мають прямого еквіваленту в іншій культурі. Наприклад, англійський вираз «*to pull the wool over someone's eyes*» походить з історичної практики, коли в торгових ситуаціях використовували вовну для обману клієнтів. Переклад цього виразу на українську може бути складним, оскільки конкретний культурний контекст обману через вовну може бути невідомий або незначний для українського читача [60].

Відсутність точних культурних еквівалентів часто змушує перекладачів використовувати описовий підхід, щоб передати значення та культурні відтінки

фразеологізмів. Це може включати роз'яснення специфічного культурного контексту або використання аналогій, які передають подібний смисловий ефект, але не завжди вдається зберегти всі нюанси оригіналу. Наприклад, перекладач може вирішити пояснити англійський вираз «*the whole nine yards*» (означає «*всі ресурси*», «*повністю*») через описовий переклад, що включає пояснення його походження та значення.

Таким чином, проблеми перекладу культурних особливостей фразеологізмів пов'язані з труднощами у знаходженні точних еквівалентів, що вимагає від перекладачів творчого підходу та глибокого розуміння культурних контекстів обох мов. Це підкреслює важливість культурологічної обізнаності для забезпечення адекватного та точного перекладу фразеологічних одиниць.

Адаптація культурних конотацій та образів у перекладі є однією з найскладніших завдань, з якими стикаються перекладачі. Культурні конотації, що супроводжують фразеологізми, часто мають специфічний культурний контекст, який може бути незнайомий або навіть чужий для носіїв іншої мови. Це створює труднощі в передачі не лише буквального значення, але й тонкого культурного забарвлення фразеологічних одиниць.

Наприклад, англійський фразеологізм «*to keep up with the Joneses*» відображає соціальний тиск, пов'язаний із підтримкою статусу серед сусідів або колег. У США цей вираз вказує на прагнення до соціального рівня, що може бути досягнуто через матеріальні блага або успіхи. Переклад цього виразу на українську мову може бути ускладнений через відсутність прямого аналога, який би точно передавав соціальний контекст американського суспільства. Перекладач може бути змушений вдаватися до описового підходу, щоб пояснити значення і культурні конотації, що вимагає додаткового контексту для українського читача [67].

Ще однією проблемою є адаптація образів, що використовуються у фразеологізмах. Наприклад, фразеологізм «*to put the cart before the horse*» вказує на ситуацію, коли дії виконуються в неправильному порядку. Цей вираз походить з аграрного контексту, де важливо дотримуватися правильного

порядку дій, щоб забезпечити ефективність роботи. Для українського читача, особливо в міських умовах, цей образ може бути менш зрозумілим або асоціюватися з іншим типом діяльності. Перекладач може використати аналогічний образ, що краще резонує з культурним контекстом української аудиторії, або пояснити значення, що може призвести до втрати частини образності оригіналу.

Таким чином, проблеми адаптації культурних конотацій та образів в перекладі фразеологізмів вимагають не тільки точного розуміння оригінального контексту, але й креативного підходу для забезпечення культурної відповідності в мові перекладу. Перекладачі повинні ретельно підходити до вибору методів, які дозволяють зберегти як смислове, так і культурне забарвлення фразеологічних одиниць.

Історичні та соціальні контексти мають значний вплив на формування фразеологізмів і, відповідно, на їх переклад. Фразеологізми часто відображають специфічні історичні події, соціальні реалії та культурні традиції, що робить їх особливо чутливими до зміни контексту при перекладі. Коли фразеологізм має глибоке історичне коріння, його значення може бути складним для розуміння без знання відповідного контексту [51].

Наприклад, англійський вираз «*to cross the Rubicon*» походить з історичної події, коли Юлій Цезар перетнув річку Рубікон у 49 році до н.е., що стало символом незворотного рішення. У сучасній англійській мові цей вираз використовується для опису ситуації, коли особа приймає важливе рішення, яке не можна скасувати. Для українського читача, який не знайомий з цією історичною подією, значення виразу може бути не зовсім зрозумілим. Перекладачеві потрібно або надати додатковий контекст, або знайти аналогічний вираз, що передає подібне значення без специфічного історичного навантаження.

Соціальні контексти також відіграють важливу роль у формуванні фразеологізмів. Наприклад, фразеологізм «*to bring home the bacon*» походить з британської традиції, де «*bacon*» символізує матеріальне благополуччя і

забезпечення сім'ї. В американській англійській мові цей вираз означає здобути фінансовий успіх або забезпечити родину. При перекладі на українську мову, де соціально-економічний контекст може бути іншим, прямий переклад може втратити частину значення. Перекладач може застосовувати описовий підхід або шукати аналогічний вираз, який відображає значення «забезпечити матеріальний добробут» без конкретних соціальних асоціацій.

Таким чином, вплив історичних і соціальних контекстів на переклад фразеологізмів вимагає від перекладачів уважності та глибокого розуміння не тільки оригінального контексту, але й культурних і соціальних реалій цільової мови. Це забезпечує точність і адекватність перекладу, допомагаючи зберегти як смислове, так і культурне значення фразеологічних одиниць.

Культурологічні проблеми, що виникають під час перекладу фразеологічних одиниць, можуть бути подолані завдяки використанню різноманітних адаптаційних стратегій. Ці стратегії спрямовані на забезпечення розуміння і збереження культурного контексту оригіналу, що є критично важливим для досягнення адекватності перекладу. Основні адаптаційні стратегії включають заміну, пояснення та трансформацію фразеологічних одиниць.

Одна з адаптаційних стратегій - це заміна фразеологізму. При відсутності точного культурного відповідника в цільовій мові перекладач може використовувати фразеологізм або вираз, що має подібне значення, але краще відображає культурний контекст цільової мови. Наприклад, англійський вираз «*to bring home the bacon*», що вказує на забезпечення фінансового добробуту, може бути перекладений як «заробляти на життя», що більше відповідає соціально-економічному контексту української мови, хоча і не передає всіх нюансів оригіналу [50].

Ще один метод подолання культурологічних проблем - це пояснення. В цьому випадку перекладач додає пояснювальний текст, який допомагає читачам краще зрозуміти культурний контекст фразеологізму. Наприклад, при перекладі виразу «*to cross the Rubicon*», який має історичний підтекст, перекладач може

додати пояснення про його походження і значення, щоб читачі мали чітке уявлення про його історичний контекст.

Трансформація фразеологічних одиниць також є ефективною стратегією. Вона включає адаптацію фразеологізму таким чином, щоб зберегти його основний зміст і функцію, але змінити форму так, щоб вона відповідала культурним особливостям цільової мови. Це може включати зміни в структурі або використання аналогічних образів. Наприклад, вираз «*to spill the beans*» (*виплутати все*) може бути адаптований як «*відкрити всі карти*», що краще резонує з українською культурною практикою використання ігор з картами.

Таким чином, адаптаційні стратегії є ключовими для подолання культурологічних проблем у перекладі фразеологічних одиниць. Вони дозволяють зберегти культурну відповідність і значення оригіналу, забезпечуючи при цьому розуміння і релевантність для читачів цільової мови.

Перекладацькі трансформації є критичними інструментами для подолання складнощів, що виникають при перекладі фразеологічних одиниць, і вони допомагають зберегти як зміст, так і стилістичні нюанси оригіналу. Ці трансформації включають різноманітні методи адаптації, які дозволяють перекладачам ефективно впоратися з проблемами, що виникають внаслідок семантичних і культурних відмінностей між мовами.

Один з найпоширеніших методів трансформації - це перефразування, яке дозволяє зберегти загальне значення фразеологічного виразу, але змінює його форму. Наприклад, англійський вираз «*to bite the bullet*», що означає прийняття складного рішення або стійкість у важкій ситуації, може бути перефразований як «*зтиснути зуби*» в українській мові. Це перефразування зберігає основний зміст виразу, але використовує образи, зрозумілі українському читачу [51].

Калькування є ще одним важливим методом трансформації, при якому структура фразеологічного виразу перекладається буквально, але при цьому враховується значення окремих слів. Наприклад, англійське «*to break the ice*», яке означає розпочати розмову або зламати напругу, може бути перекладене як

«зламати лід». Хоча це буквальний переклад, він добре передає сенс і зберігає оригінальний образ.

Заміну культурних елементів часто використовують, коли фразеологізм має специфічні культурні або історичні асоціації, які не мають аналогів в цільовій мові. Наприклад, англійський вираз «*to go the extra mile*», що означає докладати додаткових зусиль, може бути замінено на український еквівалент «*потрудитися на славу*». Ця заміна допомагає зберегти ідею виразу, при цьому адаптуючи її до культурного контексту цільової мови.

Застосування перекладацьких трансформацій дозволяє не тільки передати точне значення фразеологічних одиниць, але й зберегти їх стилістичну й емоційну забарвленість. Це важливий аспект у досягненні адекватності перекладу, оскільки забезпечує збереження оригінальної суті висловлювань, адаптуючи їх до специфічних культурних і мовних умов цільової аудиторії.

Адаптація фразеологічних одиниць є складним процесом, в якому деякі підходи можуть бути успішними, а інші - неуспішними. Успішна адаптація забезпечує точність і зрозумілість перекладу, тоді як неуспішні адаптації можуть призвести до втрати значення або культурного контексту оригіналу.

Успішні адаптації фразеологічних одиниць часто характеризуються правильним вибором еквівалентів, що зберігають культурний і емоційний контекст. Наприклад, англійський фразеологізм «*kick the bucket*» (*померти*) успішно перекладається українським «віддати душу». Хоча фразеологізми мають різні образи, український варіант зберігає ідею кінця життя і є зрозумілим для носіїв мови. Ще один успішний приклад - англійське «*to let the cat out of the bag*» (*розкрити таємницю*), яке в українському контексті перекладається як «*витягти козла з мішка*». Обидва вирази вказують на випадкове або навмисне розкриття секрету, що робить їх зрозумілими в обох культурах [50].

Неуспішні адаптації можуть виникати, коли переклад не враховує культурний контекст або має надмірну буквальність. Наприклад, англійський фразеологізм «*to hit the nail on the head*» (*влучити в ціль, бути точним*) може

бути неправильно перекладений як «*вдарити цвях по голові*», що в українській мові може звучати нелогічно або створювати негативні асоціації. Ще один приклад - англійський вираз «*a piece of cake*» (*легке завдання*), який часто перекладається дослівно як «*кусок торта*». Хоча це і є дослівний переклад, у деяких випадках ця адаптація може не відображати метафоричний характер виразу, що ускладнює розуміння його значення в новому контексті.

Успішні адаптації фразеологічних одиниць відрізняються своєю здатністю передавати не тільки буквальний сенс, але й культурні та емоційні нюанси оригіналу. На противагу цьому, неуспішні адаптації можуть призводити до непорозумінь або втрати важливих аспектів фразеологічного виразу. Важливо, щоб перекладачі враховували культурні відмінності та контекст при адаптації фразеологізмів для досягнення точності і зрозумілості у перекладі.

Аналіз конкретних прикладів фразеологічних одиниць є важливим для розуміння складнощів перекладу та ефективних стратегій адаптації. Порівняння англійських фразеологізмів з українськими відповідниками може показати, як різні культурні та мовні контексти впливають на процес перекладу.

Наприклад, англійський фразеологізм «*to spill the beans*» (*виплеснути секрет*) в українській мові має еквівалент «*вилити все, як на духу*». Обидва вирази означають розголошення інформації, яка повинна була залишитися таємницею. Хоча в обох випадках використовується метафора з образами, зрозумілими для носіїв мови, український варіант може бути менш конкретним у порівнянні з англійським, де йдеться про конкретне «*виплескування*» з контейнера, що забезпечує яскравіший образ [49].

Ще один приклад - англійський вираз «*to beat around the bush*» (*говорити не по суті, ухилятися*) в українській мові має відповідник «*водити за носа*». Обидва фразеологізми описують поведінку, при якій людина уникає прямої відповіді або теми розмови. Проте, образи у виразах різні: англійський варіант має на увазі обхідний шлях до певного об'єкта, тоді як український варіант

акцентує на маніпуляціях і обмані. Це порівняння показує, як різні культури можуть мати різні уявлення про одні й ті ж явища.

«*To throw in the towel*» (здатися, визнати поразку) - це англійський фразеологізм, який в українському контексті перекладається як «кинути рушник». Обидва вирази походять із спортивного середовища, де кидання рушника символізує відмову від боротьби. В цьому випадку адаптація успішна, оскільки образи і семантика є схожими, що дозволяє без значних втрат передати сенс оригіналу.

Аналіз таких прикладів допомагає перекладачам і лінгвістам краще зрозуміти, як культурні та мовні особливості впливають на передачу фразеологічних одиниць. Це також підкреслює важливість творчого підходу до перекладу, який дозволяє зберігати точність і зрозумілість в умовах мовних і культурних відмінностей.

Вибір адекватного перекладу фразеологічних одиниць часто стикається з культурними та семантичними труднощами, які можуть ускладнити процес перекладу і вплинути на точність передачі оригінального значення. Культурні контексти, в яких формуються фразеологізми, відіграють ключову роль у визначенні їх значення та функції, що ускладнює знаходження точних відповідників у цільовій мові.

Однією з основних труднощів є відсутність культурних аналогів. Фразеологізми часто відображають специфічні культурні явища, традиції чи історичні події, які можуть бути невідомі носіям іншої мови. Наприклад, англійський вираз «*to be in the driver's seat*» (бути на керівній посаді) базується на метафорі водіння автомобіля, що є загальнозрозумілим у контексті сучасного життя, але в культурах, де цей образ менш поширений, його розуміння може бути ускладнене. В українській мові для передачі подібного значення часто використовуються вирази, що стосуються влади чи контролю, такі як «мати в руках владу»[56].

Семантичні труднощі також виникають через багатозначність і контекстуальність фразеологізмів. Наприклад, англійське «*to break the ice*»

(зламати лід, полегшити перше спілкування) має значення, яке виходить за межі буквального розуміння і передає метафору покращення соціальної атмосфери. В українській мові схожий вираз «зламати лід» може бути зрозумілий, але його культурний відтінок і практичне застосування можуть відрізнятися. В таких випадках важливо враховувати, чи підходять культурні конотації і наскільки ефективно вони передають зміст фразеологізму.

Крім того, адаптація фразеологізмів вимагає гнучкого підходу до збереження образності і стилістичних особливостей оригіналу. Перекладачі можуть стикатися з необхідністю вибору між буквальним і вільним перекладом, що часто вимагає детального розуміння як вихідної, так і цільової культур. У таких випадках важливо досягати балансу між точністю передачі сенсу та збереженням образності, щоб забезпечити адекватне сприйняття тексту в новому культурному контексті.

Обговорення культурних і семантичних труднощів у виборі перекладу підкреслює складність процесу адаптації фразеологічних одиниць і важливість уважного підходу до їхнього перекладу. Врахування культурних і семантичних аспектів є ключовим для досягнення успішної комунікації і збереження ідентичності оригіналу в новій мовній середовищі.

Переклад культурно специфічних фразеологізмів є складним завданням, що вимагає уважності до культурного контексту та ретельного вибору відповідних перекладних стратегій. Для забезпечення точності і адекватності перекладу важливо враховувати кілька ключових аспектів [60].

При перекладі фразеологізмів, які мають культурні особливості, перекладачам слід вибирати найбільш підходящий підхід в залежності від контексту і специфіки тексту. Один з підходів - це пошук культурно відповідного еквівалента. Коли існують фразеологічні одиниці в цільовій мові, які передають подібне значення і мають аналогічний культурний контекст, їх слід використовувати для збереження смислової точності та культурної ідентичності. Якщо ж точний еквівалент відсутній, перекладач може

застосувати адаптацію або калькування, при цьому зберігаючи основний зміст фразеологізму та забезпечуючи його зрозумілість для носіїв цільової мови.

Коли культурний контекст є специфічним і не має прямого відповідника, доцільним буде описовий переклад, де фразеологічна одиниця розкривається через пояснення її значення і функції. Це дозволяє уникнути втрат у значенні, але може зробити текст більш громіздким. Іншим ефективним методом є переклад з використанням культурних аналогій, що дозволяє знайти локально зрозумілі вирази, які передають схожий культурний і емоційний відтінок.

Культурний контекст грає ключову роль у виборі перекладних стратегій, оскільки він визначає, як фразеологізми сприймаються і розуміються в різних культурах. Важливо враховувати не лише буквальне значення фразеологізмів, а й їхні культурні конотації та образи. Перекладачі повинні мати глибоке розуміння культурних відмінностей і особливостей, щоб забезпечити точність та адекватність перекладу.

При виборі стратегії перекладу культурно специфічних фразеологізмів, перекладачам слід звертати увагу на аудиторію та контекст. Наприклад, для спеціалізованих текстів, що вимагають високої точності, описовий переклад може бути найбільш доречним. Для літературних творів або публіцистики, де збереження стилістичних і емоційних відтінків є важливим, використання культурних аналогій або адаптацій може бути більш ефективним [65].

Розуміння культурного контексту і правильний вибір перекладних стратегій є критично важливими для забезпечення адекватного сприйняття і точності передачі фразеологічних одиниць, що дозволяє зберегти їхню культурну та емоційну цінність в новій мовній і культурній середовищі.

Переклад культурно специфічних фразеологізмів є складним і багатогранним процесом, що вимагає уважного підходу до культурного контексту та семантичних відмінностей між мовами. Розгляд культурологічних аспектів у перекладі підкреслює, що успішний переклад фразеологічних одиниць не лише передає їх буквальне значення, але й відображає культурні, соціальні та емоційні нюанси, які вони містять.

По-перше, відсутність точних культурних еквівалентів є однією з основних проблем при перекладі фразеологізмів. Фразеологічні одиниці часто відображають специфічні культурні чи історичні реалії, які можуть бути невідомі носіям іншої мови. Це вимагає від перекладача творчого підходу до пошуку найбільш адекватних рішень, таких як адаптація або описовий переклад, щоб зберегти первинний зміст і культурні конотації.

По-друге, проблеми адаптації культурних конотацій і образів часто виникають через значні культурні відмінності. Фразеологізми можуть містити образи та конотації, які в одній культурі мають особливий сенс, але можуть бути незрозумілими в іншій. Це ставить перед перекладачем завдання правильно інтерпретувати і передати ці конотації в новому культурному контексті.

По-третє, вплив історичних і соціальних контекстів на переклад фразеологізмів також є суттєвим фактором. Історичні події та соціальні умови, що сформували фразеологізми, можуть бути маловідомі або мати інше значення в іншій культурі. Тому важливо враховувати ці аспекти при виборі перекладних стратегій.

Для подолання цих труднощів перекладачам слід використовувати адаптаційні стратегії, що включають як прямий переклад, так і адаптацію фразеологічних одиниць з урахуванням культурних відмінностей. Застосування перекладацьких трансформацій дозволяє зберегти зміст і образність фразеологізмів, роблячи їх більш зрозумілими для носіїв цільової мови.

Висновки до підрозділу підкреслюють важливість детального аналізу культурних і семантичних аспектів при перекладі фразеологічних синонімів. Тільки шляхом уважного врахування культурного контексту і використання відповідних перекладних стратегій можна досягти адекватного і точного перекладу, що забезпечує збереження культурної і емоційної цінності оригіналу.

Переклад англomовних фразеологічних синонімів українською мовою є складним завданням, яке вимагає врахування культурних, семантичних і

соціальних контекстів. Відсутність точних культурних еквівалентів та специфічні конотації і образи фразеологізмів створюють значні труднощі для перекладачів. Вплив історичних і соціальних контекстів також грає важливу роль у формуванні правильного розуміння і передачі фразеологічних одиниць [40].

З метою подолання цих труднощів, перекладачам слід використовувати комбіновані методи перекладу, такі як адаптація, калькування та описовий переклад. Застосування перекладацьких трансформацій допомагає зберегти зміст і образність фразеологізмів, адаптуючи їх до культурного контексту цільової мови.

Культурний контекст і соціальні реалії визначають вибір перекладних стратегій, що підкреслює необхідність глибокого розуміння культурних відмінностей та тонкощів. Успішний переклад фразеологічних одиниць можливий лише за умови уважного аналізу і коректного підходу до перекладу, що забезпечує точність і адекватність передачі культурних і емоційних відтінків оригіналу.

2.3. Стилiстичнi проблеми перекладу англomовних фразеологiчних синонiмiв українською мовою

Переклад англomовних фразеологiчних синонiмiв на українську мову стикається не лише з лексичними та семантичними викликами, але й зі складними стилістичними проблемами. Фразеологічні одиниці часто втілюють специфічні стилістичні засоби, що відображають мовні норми, культурні особливості та комунікативні ситуації в рамках певної мовної спільноти. Тому передача цих стилістичних відтінків українською мовою стає важливою, але водночас і проблемною задачею [30].

Стилiстична неоднорiднiсть фразеологiзмiв та їх залежнiсть вiд контексту використання ускладнює переклад, оскiльки синонiми в англiйськiй мовi можуть мати рiзнi стилiстичнi забарвлення - вiд нейтральних до високого ступеня емоцiйностi. Перекладач має знайти не тiльки лексичний еквiвалент,

але й зберегти стилістичний ефект, що вимагає від нього майстерного володіння як мовою оригіналу, так і мовою перекладу.

Фразеологізми є невід'ємною частиною будь-якої мови, і вони можуть значно відрізнятися за своїм стилістичним забарвленням. Стилiстична неоднорiднiсть фразеологiчних одиниць полягає в тому, що рiзні фразеологiзми можуть використовуватися в рiзних стилях мовлення: від нейтральних до високого, художнього чи розмовного стилю. Наприклад, у англійській мові фразеологізм *«to kick the bucket»* є неформальним, навіть грубим синонімом до *«to die»*, тоді як *«to pass away»* вважається нейтральнішим і більш відповідним для офіційного чи ввічливого мовлення.

Фразеологізми з рiзним рiвнем стилістичної маркованості можна розділити на декілька груп. Наприклад, нейтральні фразеологізми, такі як *«in the nick of time»* (в останній момент), можуть використовуватися в будь-якому стилі, оскільки вони не несуть додаткового емоційного або експресивного навантаження. У той час фразеологізми з розмовного чи неформального стилю, як-от *«spill the beans»* (розповісти секрет), використовуються переважно в неофіційному мовленні і рідко з'являються в серйозних або формальних текстах.

Також існують фразеологізми з високим рiвнем стилістичної маркованості, які часто зустрічаються в художній літературі або офіційних промовах. Прикладом може бути вираз *«the apple of one's eye»*, який походить з біблійних часів і зазвичай вживається в літературному контексті для позначення чогось дуже цінного. Ці одиниці є складнішими для перекладу, оскільки потребують збереження не тільки сенсу, але й стилістичної відповідності.

Стиль є важливим фактором при виборі фразеологічного синоніма в перекладі, оскільки рiзні синоніми можуть мати рiзний рiвень формальності, емоційного забарвлення та соціального контексту. Перекладач повинен враховувати не тільки значення, але й стиль, у якому фразеологізм буде використаний. Наприклад, перекладаючи фразеологізм *«to kick the bucket»*,

важливо розуміти, що це вираз неформальний, грубий, а «*to pass away*» є нейтральним або навіть ввічливим синонімом. Вибір залежить від контексту і від того, якого стилю вимагає текст - розмовного чи офіційного [45].

Збереження стилістичної відповідності є особливо складним у перекладі фразеологізмів з англійської на українську, оскільки обидві мови мають свої унікальні стилістичні традиції. В одному випадку може знадобитися нейтральний синонім для фразеологізму, який є частиною ділового чи офіційного тексту, тоді як в іншому випадку доречнішим буде яскравий, емоційний вираз для розмовного чи художнього стилю.

Також важливо враховувати жанрову специфіку тексту, оскільки фразеологічні синоніми можуть значно змінювати тон і стиль твору. Наприклад, художня література часто використовує фразеологізми, що підкреслюють емоційність чи образність, тоді як у наукових або офіційних документах фразеологізми можуть бути замінені на більш нейтральні чи описові вирази.

Основні стилістичні виклики при перекладі фразеологічних одиниць з англійської на українську мову полягають у відмінностях стилістичних норм обох мов. Англійська мова має багатий арсенал фразеологізмів, які можуть варіюватися за рівнем формальності, емоційного забарвлення та культурного контексту. Важливо враховувати, що не всі англійські фразеологізми мають еквіваленти з тією ж стилістичною силою в українській мові. Наприклад, деякі розмовні фразеологізми англійської мови можуть не мати адекватного стилістично забарвленого відповідника в українській мові, через що перекладач повинен використовувати стилістично відповідні заміни або трансформації.

Ще однією проблемою є те, що стилістичні норми української мови відрізняються від англійських. Наприклад, в англійській мові можна зустріти більш неформальні вирази у формальних текстах, тоді як українська мова зберігає жорсткішу межу між формальним і неформальним стилем. Це може ускладнювати вибір правильного синоніма, оскільки фразеологізми з

англійської мови, що часто використовуються в різних стилях, можуть не відповідати суворим стилістичним нормам української мови [42].

Перекладач також стикається з проблемою емоційного забарвлення фразеологізмів. В англійській мові можуть використовуватися неформальні, гумористичні або іронічні фразеологізми навіть у серйозних контекстах, тоді як в українській мові такий підхід може бути менш прийнятним або зовсім не відповідати стилю тексту. Тому перекладачі часто мають звертатися до описових методів або трансформацій, щоб зберегти адекватність перекладу, не порушуючи стилістичні норми української мови.

Збереження стилістичного рівня оригіналу під час перекладу фразеологічних одиниць є складним завданням для перекладача, оскільки стилістичні особливості можуть суттєво відрізнятися між мовами. Однією з основних проблем є необхідність збереження загального стилістичного тону тексту, оскільки фразеологізми мають різні рівні формальності та емоційного забарвлення. У випадку, коли фразеологізм англійської мови є частиною формального або нейтрального стилю, важливо підібрати український еквівалент, що відповідає тому ж стилістичному рівню. Однак, через відсутність прямих відповідників, перекладач може зіткнутися з труднощами, які вплинуть на точність і стиль переданого змісту.

Іншою проблемою є те, що англійські фразеологізми можуть мати ширшу сферу використання, включаючи різні контексти, тоді як українські відповідники можуть бути більш стилістично обмеженими. Наприклад, деякі англійські вирази можна використовувати як у розмовній мові, так і в письмовій, тоді як українські аналоги можуть бути суто розмовними або, навпаки, надмірно книжними. Це створює дисбаланс у стилістичній відповідності перекладу. Перекладач змушений або адаптувати фразеологізм під специфіку українського стилю, або застосовувати інші трансформаційні методи, що не завжди дозволяє зберегти оригінальний рівень стилю [60].

Також варто зазначити, що фразеологізми часто несуть у собі певні культурні конотації, які можуть бути невідповідними в іншій культурі.

Відповідно, стилістичний рівень може змінюватися в процесі адаптації до цільової мови. Наприклад, якщо в англійському тексті використовується жартівлива або саркастична фраза, її прямий переклад може виглядати неорганічно в українському контексті, особливо у формальному стилі. Це вимагає від перекладача глибокого розуміння обох культур, щоб знайти баланс між збереженням стилю і адаптацією до норм цільової мови.

Передача емоційного та експресивного забарвлення фразеологізмів є однією з найважливіших, але й найскладніших завдань у перекладі. Фразеологічні одиниці нерідко насичені емоціями, образністю та експресією, які надають їм додаткового змістового навантаження. Емоційне забарвлення фразеологізмів може бути позитивним, негативним або нейтральним, і цей аспект вкрай важливо зберегти у перекладі, щоб не змінити настрій чи інтонацію оригінального тексту. Наприклад, англійський фразеологізм «*to be over the moon*» передає радість і захоплення, тому його український відповідник має також передавати ці позитивні емоції, що можна зробити через вираз «на сьомому небі від щастя».

Однією з проблем при передачі емоційного забарвлення є те, що в різних мовах фразеологізми можуть нести різний емоційний тон. Так, англійська фраза «*to kick the bucket*», яка є жаргонним і жартівливим виразом на позначення смерті, не матиме такого ж легкого і неформального відтінку в українській мові, де смерть зазвичай описується більш серйозно. Тому перекладач повинен знайти відповідник, що передає загальне значення та зберігає експресивність, але при цьому враховує емоційні норми української культури. У цьому випадку можна використовувати інший стилістично відповідний вираз або нейтральний переклад [50].

Експресивність фразеологізмів також тісно пов'язана з образністю. В англійських фразеологізмах можуть використовуватися специфічні культурні реалії або метафори, які не є зрозумілими для української аудиторії. У таких випадках перекладач стикається з проблемою: як зберегти емоційне навантаження без втрати оригінальної образності. Один із підходів -

використання фразеологізмів-аналогів, які мають схожу експресію, але ґрунтуються на інших культурних образах. Наприклад, англійський вираз *«to spill the beans»* можна перекласти як «видати всі карти», що зберігає ту ж емоційну насиченість і експресивний характер, але використовує іншу метафору, яка є ближчою українській мові.

Збереження стилістичних особливостей при перекладі фразеологізмів є ключовим завданням перекладача, оскільки від цього залежить передача не лише змісту, але й настрою, тональності та загальної атмосфери тексту. Один із основних методів збереження стилістичних особливостей - використання стилістичних відповідників у цільовій мові. Це дозволяє забезпечити відповідність не тільки на рівні змісту, але й у стилістиці, зберігаючи характерні риси оригінального тексту.

Під час пошуку стилістичних відповідників перекладач враховує не лише лексичне значення фразеологічної одиниці, але й її функціональне навантаження у тексті. Наприклад, англійський фразеологізм *«to pull someone's leg»* (жартувати, обманювати) має неформальний і дещо жартівливий характер. Український відповідник *«тягнути за ніс»* виконує аналогічну стилістичну функцію, зберігаючи і зміст, і стилістичну маркованість, що дозволяє перекладачу зберегти легкість і неформальність у тексті.

Також важливо враховувати рівень формальності фразеологізму в обох мовах. Деякі фразеологізми можуть мати високий або низький стиль, який слід передавати у перекладі. Наприклад, вираз *«to break the ice»* (розпочати діалог або подолати незручність) є досить нейтральним у стилістичному плані і може бути легко переданий українським еквівалентом *«розтопити лід»*. Водночас, більш високостильні фразеологізми, такі як *«to pass away»* (помирати) потребують пошуку відповідних еквівалентів у цільовій мові з аналогічним рівнем стилістичної маркованості, наприклад *«відійти у вічність»*.

Використання стилістичних відповідників допомагає уникнути ситуацій, коли фразеологізм у перекладі звучить занадто сухо або, навпаки, надмірно емоційно у порівнянні з оригіналом. Це дозволяє зберегти баланс між

стилістикою оригінального тексту та цільової мови, роблячи переклад більш органічним і природним для читача [65].

Комбінування перекладацьких стратегій є важливим інструментом для досягнення стилістичної адекватності при перекладі фразеологізмів. Кожна фразеологічна одиниця в тексті має певне стилістичне навантаження, яке може змінюватись залежно від контексту, функції у тексті та національно-культурної специфіки. Оскільки жодна окрема перекладацька стратегія не є універсальною для збереження всіх аспектів оригіналу, перекладачі часто використовують комбінацію кількох методів для досягнення максимальної відповідності між оригіналом і перекладом.

Одним із ефективних методів є поєднання перекладу фразеологічними еквівалентами та описовим перекладом. Це дозволяє зберегти емоційне та експресивне забарвлення фразеологізму, коли прямий еквівалент відсутній або не передає тональності оригіналу. Наприклад, фразеологізм «*to kick the bucket*» вимагає одночасно пошуку неформального відповідника та передачі його експресивності. Український переклад «*дати дуба*» може бути використаний як еквівалент, однак у більш офіційних текстах доведеться використовувати описову конструкцію або інший еквівалент.

Також перекладачі можуть комбінувати калькування з адаптаційними стратегіями для передачі стилістичної та культурної специфіки фразеологізму. Наприклад, англійський вираз «*it's raining cats and dogs*» може бути перекладений шляхом калькування, однак він не матиме смислового та культурного значення для українського читача. Тому доцільно комбінувати калькування з адаптацією, підбираючи стилістично адекватніший еквівалент на зразок «дощ як із відра», який зберігає як смислове, так і стилістичне навантаження.

Нарешті, використання перекладацьких трансформацій, таких як антонімічний переклад або перестановка компонентів, також є ключовою стратегією для збереження стилю оригінального тексту. Якщо фразеологізм у перекладі втрачає свою стилістичну маркованість або не відповідає тональності

контексту, комбінування цих трансформацій дозволяє компенсувати втрати, зберігаючи при цьому основну ідею та емоційне забарвлення тексту [62].

Завдяки комбінуванню перекладацьких стратегій перекладач може досягти більшої гнучкості у роботі з фразеологізмами, забезпечуючи стильову і функціональну адекватність перекладу, що дозволяє зберегти оригінальний зміст і стилістичні особливості фразеологічних одиниць.

Адаптація стилістично забарвлених фразеологізмів є важливою частиною процесу перекладу, оскільки вона дозволяє зберегти специфічний колорит і експресивність оригінального тексту. Фразеологізми часто несуть у собі не тільки семантичне значення, але й стилістичне забарвлення, яке може бути культурно або соціально зумовленим. Ось кілька прикладів адаптації стилістично забарвлених фразеологізмів, що ілюструють різні підходи до збереження їх експресивності при перекладі.

Один з класичних прикладів - англійський фразеологізм *«to bite the bullet»*, що в буквальному перекладі означає *«кусати кулю»*. Цей вираз використовують для опису ситуації, коли людина мусить знести неприємні умови або прийняти важке рішення. В українській мові подібний фразеологізм *«взяти себе в руки»* може служити адаптованим еквівалентом, хоча він і має менше візуальних асоціацій, зберігає той же сенс та стилістичний тон. Адаптація в даному випадку полягає в передачі загальної концепції з урахуванням культурного контексту.

Ще один приклад - англійський вираз *«to add fuel to the fire»* який дослівно перекладається як *«додати пального до вогню»*. Цей фразеологізм означає провокувати або загострювати конфлікт чи проблему. В українському контексті адаптованим варіантом є *«досипати солі на рану»* що не тільки зберігає основне значення, але й забезпечує стилістичну відповідність, враховуючи культурні особливості української мови.

З іншого боку, фразеологізм *«to spill the beans»* у англійській мові, що означає розкрити таємницю, може бути адаптований в український контекст як *«розкрити всі карти на столі»*. Хоча цей варіант не є буквальною

еквівалентом, він адаптує стилістичне забарвлення та образність фразеологізму, зберігаючи ідею розкриття секретів або інформації [13].

Нарешті, англійське «*to go the extra mile*» яке означає докласти додаткових зусиль, може бути адаптоване в українській мові як «*переступити межі*». Це приклад адаптації, де зберігається не тільки сенс, але й стилістичне забарвлення, яке відповідно передає прагнення досягти більшого, ніж вимагається.

Ці приклади демонструють важливість уважного підходу до стилістичних забарвлень при перекладі фразеологізмів. Адаптація допомагає зберегти культурну і стилістичну цінність оригіналу, що сприяє точності та ефективності міжкультурної комунікації.

При перекладі фразеологізмів з неформальною та розмовною стилістикою виникають специфічні стилістичні проблеми, які потребують ретельного підходу для забезпечення адекватності і збереження природності в цільовій мові. Ці фразеологізми часто відрізняються від формальних виразів не лише семантично, але й стилістично, що ускладнює їх адаптацію на іншу мову.

Наприклад, англійський фразеологізм «*to shoot the breeze*» використовується у неформальному контексті для опису розмови без конкретної мети або безтурботного спілкування. Буквально це можна перекласти як «*стріляти в вітер*», але в українському контексті більш природним буде вираз «*балакати ні про що*». Проблема полягає в тому, що пряма калька не відтворює тієї ж розмовної стилістики і культурного контексту, що й оригінал.

Ще один приклад - англійське «*to spill the beans*» яке означає розкрити секрет. У неформальному стилі це вираз використовується для опису ситуацій, коли хтось випадково або навмисно виявляє інформацію, що мала залишитися конфіденційною. Прямий переклад як «*пролити боби*» не є стилістично адекватним в українській мові. Вибір більш природного варіанту, як «*видати секрет*» дозволяє зберегти розмовний тон та зрозумілість для українського читача.

Фразеологізм *«to have a blast»* що в англійській розмовній мові означає *«отримувати велике задоволення»* або *«гарно провести час»* також може викликати труднощі при перекладі. Буквальний переклад як *«мати вибух»* звучить дивно і не відповідає стилістичному рівню оригіналу. В українській мові природним еквівалентом є вираз *«класно провести час»* який зберігає розмовний тон і сенс фразеологізму [41].

З цих прикладів видно, що перекладачам слід уважно підходити до вибору відповідних стилістичних еквівалентів, аби зберегти природність та адекватність перекладу. Стилiстичні особливості фразеологізмів, зокрема в неформальному та розмовному контекстах, потребують творчого підходу та врахування культурних особливостей цільової мови.

Переклад літературних і високостильних фразеологізмів представляє собою серйозний виклик для перекладачів через специфіку стилістичних та культурних нюансів, які ці вирази несуть. Літературні фразеологізми часто мають складну семантику і стиль, які формуються під впливом історичних, культурних і літературних традицій. Високостильні фразеологізми, у свою чергу, зазвичай відрізняються своєю елегантністю, формальністю і рідкісністю, що робить їх адаптацію на іншу мову ще більш складною.

Наприклад, англійський фразеологізм *«to turn a blind eye»* в літературному контексті означає ігнорувати очевидні факти або проблеми, що зазвичай вживається в високій стилістиці. Переклад цього виразу як *«заплющити очі»* може звучати вільно і невідповідно в українському контексті. Щоб зберегти елегантність і високий стиль, перекладач може вибрати вираз *«ігнорувати очевидне»* який передає ту ж ідею, але з урахуванням літературної стилістики.

Ще один приклад - англійське *«to ride the high horse»* що вживається в контексті показової гордості або високомерності. Переклад як *«їздити на високому коні»* є буквализмом, який не завжди передає відтінки значення. Більш відповідний літературний переклад може бути *«запимітитися на високу ноту»* який зберігає образність та стилістичний рівень оригіналу.

Фразеологізм «*to paint with a broad brush*» що означає давати загальне і спрощене уявлення про щось, може бути складним для перекладу, оскільки прямий переклад «малювати широкою кистю» не передає специфічного стилістичного контексту. В українській мові доцільніше використовувати вираз «подавати в загальних рисах» який адекватніше відображає високий стиль і точність оригіналу [42].

Таким чином, перекладачам важливо уважно підходити до вибору відповідних стилістичних та семантичних еквівалентів при перекладі літературних і високостильних фразеологізмів. Важливо не лише зберегти значення і образність оригіналу, але й забезпечити відповідність стилістичного рівня перекладу з оригінальним текстом.

Контекст відіграє ключову роль у виборі стилістичного відповідника при перекладі фразеологізмів. Стилiстична адекватність перекладу не може бути досягнута без уважного врахування як текстового, так і соціокультурного контексту. Перекладачі повинні враховувати специфіку ситуації, в якій використовується фразеологізм, а також наміри автора і загальне звучання тексту.

Наприклад, в літературному контексті фразеологізми, такі як «*to break the ice*» (буквально «зламати лід»), можуть вимагати особливого підходу для збереження елегантності та метафоричності оригіналу. У формальному або офіційному тексті цей вираз може бути перекладено як «подолати початкову незручність» для збереження стилістичної точності. У менш формальному або розмовному контексті, де метафора «зламати лід» може бути зрозумілою без додаткових пояснень, переклад «зняти напругу» може бути більш доречним і природним.

Вибір перекладної стратегії також залежить від типу тексту. У художній літературі або публіцистиці, де важливо зберегти стилістичний колорит і атмосферу, перекладач може використовувати адаптаційні стратегії, які дозволяють зберегти емоційне забарвлення і культурні відтінки оригіналу. Наприклад, для фразеологізму «*to bite the bullet*» (буквально «кусати кулю»),

який використовується для опису ситуації, коли потрібно витримати щось неприємне або болісне, переклад у контексті популярної публіцистики може бути *«перетерпіти труднощі»*, що зберігає суть виразу, але адаптовано до українського контексту [34].

У наукових або технічних текстах, де точність і ясність мають більшу вагу, переклад може бути більш буквальним. В таких випадках, контекст допомагає вибрати найбільш точний стильовий відповідник, щоб уникнути двозначностей або помилкових інтерпретацій.

Отже, правильний вибір стилістичного відповідника потребує глибокого розуміння контексту, в якому використовується фразеологізм, та адаптації перекладних стратегій відповідно до специфіки і вимог конкретного тексту. Це дозволяє забезпечити точність перекладу і зберегти його стилістичну адекватність.

Збереження комунікативної функції фразеологізму є ключовим аспектом при перекладі, адже фразеологізми не лише передають інформацію, але й виконують певні комунікативні ролі в мовленні. Вони можуть виражати емоції, підкреслювати ставлення до предмета або ситуації, створювати певний настрій, а також служити засобом соціальної інтеграції.

При перекладі фразеологізму важливо забезпечити, щоб його комунікативна функція залишалася незмінною. Це може бути складним завданням, оскільки фразеологізми часто мають культурно специфічні значення та конотації, які не завжди мають точні відповідники в іншій мові. Наприклад, англійський фразеологізм *«to keep one's chin up»* (буквально *«тримати підборіддя високо»*) використовується для підбадьорювання людини, щоб вона не здавалася у важкі часи. Переклад цього виразу як *«не втрачати мужності»* або *«триматися»* в українській мові допомагає зберегти його підтримуючу комунікативну функцію, але важливо, щоб переклад відображав не лише буквальне значення, але й емоційний підсумок фразеологізму.

Комунікативна функція також може включати в себе соціальні чи культурні нюанси. Наприклад, англійський фразеологізм *«to let the cat out of the*

bag) (буквально «*випустити kota з мішка*») вказує на розкриття таємниці або секрету. Переклад його як «*випустити таємницю*» може зберегти загальну комунікативну функцію виразу, проте для повного збереження соціально-культурних конотацій важливо враховувати контекст і використовувати відповідний вираз, який підходить для українського мовного середовища [48].

Збереження комунікативної функції фразеологізму також передбачає адаптацію до контексту спілкування. Перекладач повинен враховувати, в якому середовищі використовується фразеологізм - формальному, неформальному, літературному чи технічному, і відповідно вибирати переклад, який найкраще відповідає комунікативним цілям і вимогам конкретного тексту. Це допомагає зберегти ефективність передачі повідомлення та забезпечити, щоб перекладений фразеологізм виконував свою первинну функцію так само, як і в оригінальному контексті.

Адаптація стилістично складних фразеологізмів є критично важливим аспектом перекладу, адже вона допомагає зберегти не тільки зміст, але й тон, настрій та загальний стиль оригінального тексту. Ось кілька практичних рекомендацій для перекладачів щодо адаптації таких фразеологізмів.

По-перше, важливо здійснювати детальний аналіз контексту, в якому фразеологізм використовується. Стилiстично складні фразеологізми часто мають специфічний культурний або соціальний відтінок, що може впливати на їх сприйняття. Перекладачам слід враховувати, чи є фразеологізм формальним або неформальним, літературним чи розмовним, і адаптувати його відповідно до стилю та жанру перекладного тексту. Наприклад, якщо оригінальний фразеологізм має літературний характер, його переклад також повинен зберігати літературний стиль, а не перетворюватися на просте чи розмовне висловлювання.

По-друге, перекладачі можуть використовувати стилістичні відповідники, які передають не лише буквальне значення, але й емоційне забарвлення та образність оригіналу. Це може включати в себе пошук фразеологічних одиниць в цільовій мові, які мають подібний стиль і функцію, або адаптацію виразу

таким чином, щоб він відповідав культурним і мовним особливостям цільової аудиторії. Наприклад, англійський фразеологізм «*to paint the town red*» може бути адаптовано в українській мові як «гуляти на всю катушку», що зберігає стильову функцію оригіналу в неформальному контексті.

По-третє, коли точний стилістичний відповідник відсутній, використання описового перекладу може бути ефективним. Описовий підхід дозволяє детально пояснити значення фразеологізму, забезпечуючи зрозумілість і відповідність стилю перекладного тексту. Хоча цей метод може бути менш лаконічним, він допомагає уникнути втрати стилістичних відтінків і забезпечує, що комунікативна функція оригіналу зберігається [46].

Зрештою, комбінування цих методів - використання стилістичних відповідників, адаптація та описовий переклад - дозволяє досягти найбільшої стилістичної адекватності. Перекладачам важливо бути гнучкими та творчими у підході до адаптації складних фразеологізмів, щоб забезпечити точне і стилістично відповідне відображення оригінального тексту.

Використання креативних підходів для збереження стилю оригіналу є важливим аспектом перекладу, особливо коли мова йде про фразеологізми та інші стилістично забарвлені елементи тексту. Ось кілька ключових аспектів цього процесу.

По-перше, креативний підхід може включати адаптацію фразеологізмів до специфічних культурних і соціальних контекстів цільової мови. Це може означати створення нових фразеологічних одиниць, які зберігають стилістичну функцію оригіналу, але є природними для мовної і культурної системи перекладного тексту. Наприклад, якщо англійський фразеологізм використовує специфічний культурний контекст, перекладач може адаптувати його, використовуючи аналогічний культурний контекст української мови, що забезпечує аналогічний емоційний і стилістичний ефект.

По-друге, перекладачі можуть застосовувати метафори та образи, що відповідають стилістичним особливостям оригіналу, навіть якщо точний переклад фразеологізму відсутній. Це включає в себе творчий підбір слів та

виразів, які передають ту ж ідею, але через інші образи чи концепції. Наприклад, англійське «*to hit the nail on the head*» можна адаптувати як «*попасти в саму точку*», що зберігає суть і стилістичну функцію виразу, хоча і не є прямим перекладом.

По-третє, комбінування елементів адаптації і описового перекладу може бути ефективним методом збереження стилю. У таких випадках перекладачі можуть поєднувати креативні адаптації з детальним описом значення фразеологізму. Це дозволяє не тільки зберегти стилістичну забарвленість, але й забезпечити зрозумілість для цільової аудиторії. Наприклад, якщо точний фразеологічний відповідник відсутній, перекладач може створити новий вираз, який буде зрозумілим та стилістично відповідним у контексті тексту [70].

Зрештою, креативний підхід до перекладу дозволяє зберегти не лише точність передачі інформації, але і оригінальний стиль та атмосферу тексту. Це вимагає від перекладача не лише мовних навичок, але й глибокого розуміння культурних і соціальних нюансів обох мов, що робить процес перекладу складним, але і надзвичайно цікавим.

Збереження стилістичних відтінків у перекладі є критично важливим для забезпечення адекватності та точності передачі оригінального повідомлення. Стилiстичні відтінки включають не лише граматичні та лексичні особливості, але й емоційні, культурні та індивідуальні нюанси, які складають унікальний стиль автора. Порушення або ігнорування цих відтінків може призвести до спотворення змісту, зменшення емоційного впливу тексту та втрати авторської інтенції.

По-перше, стилістичні відтінки часто мають значення, яке виходить за межі буквального перекладу. Наприклад, розмовний тон, іронія чи сарказм в оригінальному тексті можуть змінюватися на різні стилістичні норми в цільовій мові. Перекладачі повинні бути обізнані з цими нюансами, щоб не втратити важливі смислові аспекти тексту. В іншому випадку, читач може отримати спотворене або неповне уявлення про авторське послання.

По-друге, збереження стилістичних відтінків є важливим для підтримки літературних і культурних традицій оригінального тексту. Це особливо актуально для художніх творів, де стиль автора може бути нерозривно пов'язаний з його унікальним способом вираження і культурними референціями. Відповідність стилю у перекладі допомагає зберегти інтенцію автора і забезпечити читачу той же рівень літературного досвіду, який отримують читачі оригіналу [57].

По-третє, у випадку рекламних або маркетингових текстів стилістичні відтінки мають важливе значення для ефективності комунікації. Тут точне відтворення стилю і тону може впливати на сприйняття бренду та його імідж. Перекладачі повинні ретельно адаптувати стилістичні елементи, щоб не тільки передати інформацію, але й зберегти рекламний ефект та вплив на цільову аудиторію.

Збереження стилістичних відтінків є, таким чином, не лише технічним аспектом перекладу, але й суттєвим елементом забезпечення культурної та емоційної відповідності між оригіналом і перекладом. Це допомагає уникнути помилок і неточностей, що можуть суттєво вплинути на якість та ефективність перекладеного тексту.

Роль перекладача у забезпеченні стилістичної відповідності фразеологізмів є ключовою для успішного передачі авторського стилю та контексту оригінального тексту. Перекладач не лише передає буквальний зміст, але і несе відповідальність за збереження стилістичних нюансів, що можуть бути вирішальними для правильного розуміння та сприйняття тексту. У випадку фразеологізмів, які часто містять специфічні культурні та емоційні відтінки, ця задача стає ще складнішою.

По-перше, перекладач повинен уважно вивчити стиль і тон оригінального тексту, щоб визначити, як фразеологічні одиниці використовуються в контексті. Це включає розуміння того, чи є вони формальними, неформальними, іронічними чи саркастичними. Перекладач має вибрати відповідні стилістичні аналоги в цільовій мові, які зможуть зберегти ті ж

нюанси, що й оригінал, і уникнути втрати важливих аспектів, які можуть змінити загальний ефект тексту.

По-друге, перекладач має бути обізнаний з культурними та соціальними відмінностями, які можуть вплинути на сприйняття стилістичних відтінків. Наприклад, фразеологізми, що є частиною розмовної мови в одній культурі, можуть не мати прямого аналогу в іншій. Перекладач повинен знайти або створити відповідники, які будуть не лише стилістично відповідними, але й адекватними в контексті цільової культури [51].

По-третє, роль перекладача полягає в тому, щоб застосовувати креативні підходи, коли прямий переклад не є можливим. Це може включати використання адаптаційних стратегій або стилістичних трансформацій, які дозволяють зберегти емоційний та образний контекст фразеологізму. Перекладач має знати, як створювати ефективні перекладні рішення, що відповідатимуть стильовим особливостям оригіналу, навіть якщо це вимагає певного рівня творчого підходу.

Загалом, забезпечення стилістичної відповідності фразеологізмів є складним і багатогранним процесом, що вимагає від перекладача не лише лексичної точності, але й глибокого розуміння контексту, культури та стилю. Це критично важливо для збереження цілісності і якості перекладу, а також для забезпечення правильного сприйняття та ефективності тексту в цільовій мові.

2.4. Перекладацькі трансформації при перекладі англомовних синонімічних фразеологічних одиниць

Перекладацькі трансформації є важливим інструментом у процесі перекладу, особливо коли мова йде про фразеологічні одиниці. При перекладі англомовних синонімічних фразеологізмів українською мовою, зокрема, виникають численні труднощі, пов'язані із збереженням змісту, стилю та культурних відтінків оригіналу. Синонімічні фразеологізми, які в англійській мові можуть мати близькі, але не ідентичні значення, часто потребують особливого підходу для точного і адекватного перекладу.

Перекладацькі трансформації включають різноманітні методи і стратегії, що дозволяють адаптувати фразеологічні одиниці до мовних і культурних особливостей цільової мови. Ці трансформації можуть охоплювати заміну фразеологічного еквівалента, калькування, адаптацію, описовий переклад та інші методи, які допомагають зберегти не лише значення, але і стилістичні та культурні нюанси оригіналу.

Заміна фразеологічних еквівалентів є одним з основних методів перекладу фразеологічних одиниць, що дозволяє зберегти значення і функцію оригіналу в цільовій мові. Цей метод передбачає використання фразеологічних одиниць в цільовій мові, які є відповідниками за значенням і стилем. Заміна може бути повною або частковою [47].

Повна еквівалентність досягається, коли фразеологічні одиниці в обох мовах мають ідентичну семантичну структуру. Наприклад, англійський фразеологізм «*to break the ice*» може бути перекладений українською як «*зламати лід*». Обидва вирази використовуються в схожих контекстах і мають однаковий образний і семантичний зміст. Це дозволяє зберегти не тільки загальне значення, але й стилістичний відтінок оригіналу, що робить переклад адекватним і природним для носіїв мови перекладу.

Часткова еквівалентність має місце, коли фразеологічні одиниці в різних мовах передають схожі значення, але з деякими відмінностями в структурі чи стилі. Наприклад, англійський вираз «*to hit the nail on the head*» (*буквально «вдарити по цвяху»*) може бути перекладений як «*в точку*». Хоча цей переклад не зберігає точну структуру і образність оригіналу, він точно передає основну ідею виразу і підходить для використання в українській мові. Часткова еквівалентність дозволяє зберегти значення фразеологізму, але може вимагати адаптації для досягнення природності у цільовій мові.

Використання заміни фразеологічних еквівалентів, як повної, так і часткової, дозволяє перекладачам досягти точності та адекватності при передачі фразеологічних одиниць, враховуючи культурні та стилістичні особливості обох мов.

Калькування є одним із ключових методів перекладу, що полягає у перенесенні структурної і семантичної побудови фразеологічної одиниці з однієї мови в іншу, часто з адаптацією лексичних елементів під норми цільової мови. Цей метод особливо корисний, коли прямий переклад фразеологізму може бути неприємним або неповним, але його структура і склад є зрозумілими і прийнятними для носіїв мови перекладу [29].

Принципи калькування фразеологічних одиниць включають збереження структури і граматичної форми оригіналу при частковій адаптації лексичних одиниць до специфіки цільової мови.

Приклади калькування в перекладі можна знайти в багатьох випадках. Наприклад, англійський фразеологізм «*skyscraper*» (буквально «небосхил») кальковано в українську як «небоскріб», де структура та ідея оригіналу зберігаються, але лексичні елементи адаптовані до української мови.

У цьому контексті важливо зрозуміти, як перекладачі застосовують різні трансформації для досягнення максимального рівня адекватності та точності. Вивчення перекладацьких трансформацій при перекладі англomовних синонімічних фразеологічних одиниць дозволяє краще зрозуміти складність процесу перекладу, визначити ефективні стратегії та уникнути типових помилок, що виникають через лексичні та культурні розбіжності між мовами (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Перекладацькі трансформації при перекладі англomовних синонімічних
фразеологічних одиниць

Тип трансформації	Опис	Приклади	Переваги	Недоліки
Заміна фразеологічних еквівалентів	Використання фразеологічних одиниць в цільовій мові, що відповідають за змістом і формою оригіналу.	- Повна еквівалентність: «to break the ice»- «зламати лід» - Часткова еквівалентність: «to hit the nail on the head»- "в точку"	- Дозволяє зберегти семантичний та стилістичний відповідник - Підходить для формальних і неформальних текстів	- Нерідко виявляються труднощі з точним підбором еквівалентів - Може потребувати додаткових

				пояснень
Калькування	Переклад частин фразеологізму з прямим перенесенням структури з мови оригіналу.	- «kick the bucket»(буквально «вдарити відро») - «відкинути копита» - «a storm in a teacup»(буквально «шторм у чашці») - «буря у склянці»	- Може зберегти структуру і частину оригінального образу - Добре працює при близьких культурних контекстах	- Може бути незрозумілим або смішним для носіїв мови перекладу - Не завжди передає точний сенс і конотації
Адаптація	Коригування фразеологічних одиниць з урахуванням культурних і соціальних особливостей мови перекладу.	- «to throw in the towel»- здатися» - «to give someone the cold shoulder»- ігнорувати	- Оськріляє культурні та соціальні реалії мови перекладу - Покращує розуміння і сприйняття тексту цільовою аудиторією	- Може відхилятися від точного значення оригіналу - Може не бути очевидним для всіх читачів
Описовий переклад	Пояснення значення фразеологізму без збереження його образності та структури.	- «to spill the beans»- розповісти секрет - «to hit the jackpot»- здобути великий успіх	- Може чітко передати значення та функцію фразеологізму - Зменшує ризик непорозуміння	- Може бути громіздким і втратити емоційний та стилістичний відтінок - Може не відповідати контексту оригіналу
Комбінування різних трансформацій	Змішання кількох методів перекладу для досягнення найбільшого адекватного результату.	- Заміна + адаптація: «to pull someone's leg»- «жартувати» - Калькування + описовий переклад: «to be on cloud nine»- бути на сьомому небі	- Забезпечує найбільш точний та адекватний переклад - Може враховувати різні аспекти перекладу	- Може бути складним у реалізації - Вимагає великого досвіду та навичок від перекладача

Адаптація є важливим перекладацьким прийомом, який включає коригування фразеологічних одиниць таким чином, щоб вони відповідали культурним і соціальним нормам цільової мови. Цей метод дозволяє адаптувати фразеологізми до специфічних умов і контекстів нової мовної середовища, зберігаючи при цьому основну ідею та функцію оригіналу. Адаптація може включати зміни у лексичному складі, зміну культурних чи соціальних реалій,

або навіть повну переробку фрази, щоб вона краще відповідала сприйняттю носіїв цільової мови.

Адаптація культурних та соціальних аспектів фразеологічних одиниць є критично важливою, коли оригінальний фразеологізм містить елементи, що не мають прямого аналога або зрозумілого контексту в цільовій мові. У таких випадках перекладач має врахувати культурні особливості, соціальні норми та специфічні контексти, щоб забезпечити адекватне сприйняття фрази. Це може означати заміну культурно специфічних елементів на їх локальні аналоги або перефразування, щоб передати основну ідею без втрати смислового навантаження.

Приклади адаптації включають заміну специфічних культурних реалій. Наприклад, англійський вираз *«to take the biscuit»* (означає *«отримати першість у чомусь»*), але дослівно перекладається як *«взяти печиво»*) може бути адаптований в українському перекладі як *«вибитися з колії»*, що краще передає суть і адаптовано до українських реалій. Інший приклад - фраза *«to kill two birds with one stone»*, яка в англійській культурі означає досягнення двох цілей одночасно. В українському перекладі може бути адаптована *«як вбити двох зайців одним пострілом»*, що зберігає смислову функцію і уявлення про ефективність.

Адаптація забезпечує не тільки зрозумілість і доречність перекладу, але й збереження його культурної і соціальної відповідності, що є ключовим для досягнення якісного і адекватного перекладу [52].

Описовий переклад є перекладацьким методом, що передбачає розкриття значення оригінальної фразеологічної одиниці через детальний опис її змісту, функції та контексту без збереження конкретної фразеологічної форми. Цей підхід часто застосовується, коли немає прямого або культурно відповідного еквівалента в цільовій мові, або коли фразеологічний вираз містить специфічні культурні чи соціальні реалії, що потребують пояснення. Сутність описового перекладу полягає в тому, щоб передати смислове навантаження та

комунікативну функцію фрази через детальне пояснення, що допомагає читачам краще зрозуміти значення та контекст оригіналу.

Переваги описового перекладу включають можливість точно і чітко передати значення фразеологізму без потреби шукати культурно специфічний відповідник. Це особливо корисно, коли фраза містить рідкісні або специфічні для оригінальної культури елементи, які не мають прямого аналога в цільовій мові. Описовий переклад забезпечує зрозумілість для читача, надаючи йому повну картину значення та контексту фрази. Крім того, цей підхід може сприяти кращому розумінню та оцінці культурних аспектів оригіналу.

Недоліки описового перекладу полягають у можливій втраті стилістичної і образної складової фразеологічної одиниці. Описове пояснення може бути громіздким і менш естетично привабливим порівняно з оригінальною фразою, що може зменшити виразність та емоційний вплив перекладу. Також, детальне пояснення може подовжити текст і зробити його менш зрозумілим або менш елегантним. У випадках, коли важливі саме образність та стилістична виразність оригіналу, описовий переклад може не завжди забезпечити бажаний ефект.

Загалом, описовий переклад є важливим інструментом у перекладацькій практиці, що дозволяє подолати труднощі, пов'язані з культурними та лексичними розбіжностями, і забезпечити точність і зрозумілість перекладу. Однак його застосування повинно бути обдуманим, щоб забезпечити баланс між точністю і стилістичним ефектом [45].

Методи досягнення адекватності у перекладі фразеологічних одиниць часто потребують використання різних перекладацьких трансформацій, щоб забезпечити точність і відповідність контексту оригіналу. Одним з ефективних підходів є комбінування різних трансформацій, таких як заміна фразеологічних еквівалентів, калькування, адаптація та описовий переклад. Це дозволяє перекладачеві поєднувати переваги різних методів для досягнення оптимального результату.

Переваги комбінування методів включають гнучкість у підході до перекладу, що дозволяє краще відповідати на специфічні потреби тексту. Наприклад, у випадках, коли фразеологічний еквівалент відсутній, можна застосовувати калькування для передачі структури і описовий переклад для пояснення значення. Це допомагає зберегти як мовні, так і культурні аспекти оригіналу, забезпечуючи максимальну адекватність перекладу. Крім того, комбінування методів дозволяє уникнути втрати інформації та стилістичних нюансів, які можуть бути важливими для сприйняття тексту.

Недоліки комбінування методів можуть включати складність у підтримці узгодженості перекладу. Змішування різних підходів може призвести до неузгодженості в стилі та формі, що може вплинути на загальне сприйняття тексту. Наприклад, використання описового перекладу разом з калькуванням може створити текст, який виглядає перевантаженим або непослідовним. Перекладачам важливо знайти баланс між різними методами, щоб уникнути цих проблем [56].

Приклади ефективного комбінування включають переклад фразеологічних одиниць, де фраза з складним культурним контекстом спочатку калькована для збереження структури, а потім описується для пояснення специфічних аспектів, які не мають точних відповідників. Наприклад, фразеологізм «*a fly in the ointment*» (*жук у мазі*) додатково пояснено як «*небажана деталь, яка псує загальне враження*». Це забезпечує як точність у передачі структури, так і ясність у поясненні значення.

Таким чином, комбінування різних трансформацій є важливим інструментом для досягнення адекватності у перекладі, допомагаючи зберегти як лексичні, так і культурні нюанси оригіналу. Це дозволяє перекладачам бути більш гнучкими та ефективними у роботі з фразеологічними одиницями.

Збереження стилістичних особливостей є критично важливим аспектом перекладу, особливо коли йдеться про фразеологічні одиниці. Стилiстичні трансформації грають ключову роль у забезпеченні того, щоб переклад не лише передавав зміст, але й зберіг характер і тон оригіналу. Це є важливим для

збереження не лише лексичного, але й емоційного та культурного навантаження тексту.

Роль стилістичних трансформацій полягає в адаптації стилю оригіналу до цільової мови, зберігаючи при цьому його унікальні відтінки та елементи. Наприклад, коли фразеологічні одиниці використовуються в літературному або формальному контексті, перекладач може використовувати стилістичні трансформації, щоб зберегти формальність і тон оригіналу. Це може включати зміну конструкцій, вибір відповідних лексичних одиниць або застосування особливих синтаксичних структур, які відповідають стилю тексту.

Методи збереження стилістичного відтінку оригіналу можуть включати використання стилістичних відповідників, які зберігають не лише значення, але й стилістичні нюанси. Це може бути досягнуто через вибір аналогічних фразеологічних одиниць у цільовій мові, які мають подібні конотації та використання в контексті. В інших випадках, коли точний відповідник відсутній, перекладач може адаптувати текст таким чином, щоб передати той же стильовий ефект, застосовуючи перекладацькі трансформації, такі як модифікація лексики або синтаксису [60].

Таким чином, збереження стилістичних особливостей через стилістичні трансформації є важливою частиною перекладацької роботи, яка забезпечує точність та адекватність перекладу, враховуючи як зміст, так і стиль оригіналу. Це дозволяє зберегти емоційну та культурну цінність тексту, забезпечуючи глибше розуміння та враження для читачів цільової мови (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Аналіз практичних прикладів перекладу фразеологічних одиниць, включаючи успішні і неуспішні приклади, а також виявлення ключових проблем і рішень

Категорія	Приклад	Оригіна л (Англій ська)	Переклад (Українсь ка)	Тип Переклад у	Успішні сть	Ключов і Пробле ми	Рішення
Успішний переклад	Фразеологічний еквівалент	<i>To break the ice</i>	<i>Розбити лід</i>	Прямий еквівалент	Успішний	Збереження сенсу та	Використання відповідного

						образнос-ті	фразеологіч-ного аналога
		<i>A blessing in disguise</i>	<i>Благо в масці</i>	Прямий еквівалент	Успішний	Точне відтворення сенсу	Використання відповідного фразеологічного аналога
Неуспішний переклад	Калькування	<i>Bite the bullet</i>	<i>Кусати кулю</i>	Калькування	Неуспішний	Відсутність вживаного аналога в українській мові	Використання адаптаційного перекладу або описового підходу
		<i>To kick the bucket</i>	<i>Викинути відро</i>	Калькування	Неуспішний	Недостатня зрозумілість для українського читача	Адаптація фразеології або використання описового перекладу
Проблеми і рішення	Стилістична адаптація	<i>Spill the beans</i>	<i>Розкривати карти</i>	Стилістична адаптація	Частково успішний	Труднощі у збереженні стилістичних особливостей	Використання аналогічного фразеологічного виразу, який передає той же стиль
	Культурні конотації	<i>The ball is in your court</i>	<i>М'яч на твоєму боці</i>	Культурна адаптація	Частково успішний	Втрата культурного контексту	Додаткове пояснення чи адаптація для кращого розуміння контексту

Перекладацькі трансформації відіграють критичну роль у досягненні адекватності перекладу фразеологічних одиниць, особливо коли йдеться про синонімічні вирази. Ці трансформації дозволяють зберегти не тільки зміст оригіналу, але й його стилістичні та емоційні відтінки, що є важливим для передачі ідентичності та настрою тексту. Трансформації можуть включати заміну фразеологічних еквівалентів, калькування, адаптацію, або описовий переклад, кожен з яких має свою специфіку і призначення. Вибір конкретної трансформації залежить від контексту, стилю і культурних аспектів, що потребують уваги.

Роль трансформацій у збереженні змісту і стилю оригіналу є критично важливою. Для забезпечення максимальної адекватності перекладу, важливо не лише зберегти точний смисл фразеологічних одиниць, але й передати їхню стилістичну забарвленість і емоційний контекст. Перекладачам слід бути

уважними до культурних і соціальних відмінностей між мовами, адже те, що може бути зрозуміло і доречно в одній мові, може не мати такого ж ефекту в іншій. Наприклад, фразеологізми з ідіоматичним характером можуть вимагати адаптації для того, щоб забезпечити правильне сприйняття в іншій культурі.

Рекомендації для перекладачів включають використання комбінованих методів перекладу, що поєднують різні трансформації для досягнення найбільшої адекватності. Вибір і застосування трансформацій має ґрунтуватися на глибокому аналізі оригінального тексту і його контексту. Наприклад, у випадку відсутності прямого фразеологічного еквівалента в цільовій мові, калькування може бути корисним, але необхідно враховувати, що воно може потребувати додаткового пояснення або адаптації [61].

Значення практичного досвіду у виборі ефективних стратегій перекладу є важливим аспектом професійного розвитку перекладача. Практичний досвід допомагає розвивати інтуїцію для вибору найвідповідніших методів і трансформацій в залежності від конкретних ситуацій і текстів. Це також дозволяє перекладачам адаптувати свої стратегії до нових викликів і специфічних культурних контекстів, що постійно змінюються в глобалізованому світі.

Вивчення перекладацьких трансформацій, особливо в контексті фразеологічних одиниць, відкриває ряд перспективних напрямів для подальших досліджень. По-перше, варто зосередитися на потенційних дослідницьких питаннях, таких як вплив культурних відмінностей на вибір та ефективність перекладацьких трансформацій. Це може включати вивчення того, як різні культурні контексти формують ідеї про адекватність і точність у перекладі, а також як змінюється сприйняття фразеологічних одиниць в залежності від культурного фону.

Іншим важливим напрямом є дослідження впливу нових технологій на процес перекладу. Сучасні технології, зокрема машинний переклад та автоматичні системи, все більше інтегруються у перекладацькі процеси. Вивчення їх ролі у перекладі фразеологічних одиниць може виявити як

технологічні інновації можуть допомогти або ускладнити збереження стилістичних та семантичних особливостей оригіналу. Наприклад, машинний переклад часто стикається з труднощами при обробці ідіоматичних виразів і фразеологізмів, що відкриває можливості для дослідження шляхів поліпшення цих систем [4].

Ще однією перспективною областю є вивчення ефективності комбінованих підходів до перекладу, які поєднують традиційні методи з новітніми технологіями. Це включає аналіз як автоматичний переклад може бути доповнений людським редагуванням для досягнення кращих результатів, а також як інноваційні інструменти можуть допомогти у процесі адаптації фразеологічних одиниць до специфічних культурних контекстів.

Таким чином, подальше вивчення перекладацьких трансформацій має потенціал для значного розвитку завдяки інтеграції нових технологій та вдосконаленню методів перекладу. Це дозволить підвищити точність і адекватність перекладу фразеологічних одиниць, що, в свою чергу, сприятиме кращому міжкультурному розумінню і комунікації.

Висновки до другого розділу

У розділі було розглянуто складності, пов'язані з перекладом англomовних фразеологічних одиниць українською мовою, зокрема семантичні та стилістичні виклики. Переклад фразеологізмів часто ускладняється через наявність культурних і мовних відмінностей, що призводить до труднощів у збереженні точності і адекватності перекладу. Різні рівні стилістичної маркованості та контекстуальні нюанси фразеологізмів вимагають ретельного підходу для досягнення точності в передачі змісту та стилю оригіналу.

Фразеологічні одиниці є складними для перекладу через їхню метафоричну природу, багатозначність і контекстуальні нюанси. Аналіз показав, що семантична неоднозначність фразеологізмів ускладнює вибір

відповідного еквівалента, а стилістична маркованість вимагає збереження стилю оригіналу для передачі авторського задуму.

Культурні відмінності між англомовним і українським середовищами відіграють ключову роль у процесі перекладу. Багато фразеологізмів містять специфічні культурні конотації, які можуть бути незрозумілими для української аудиторії. Для забезпечення зрозумілості та адекватності перекладу необхідно враховувати національно-культурний контекст і використовувати адаптаційні стратегії.

Збереження стилістичних особливостей фразеологізмів є критично важливим аспектом перекладу. Для досягнення стилістичної адекватності перекладачам необхідно використовувати стилістичні трансформації, які можуть включати використання стилістичних відповідників або комбінування різних перекладацьких стратегій. Це допомагає зберегти оригінальний стиль і експресивність фразеологічних одиниць, адаптуючи їх до української мовної і культурної специфіки.

Застосування перекладацьких трансформацій, таких як калькування, адаптація та описовий переклад, є ключовими для забезпечення адекватності і точності перекладу. Комбінування різних методів перекладу допомагає подолати труднощі, пов'язані з відсутністю точних культурних або мовних еквівалентів, і забезпечити повноцінне відтворення змісту і образності оригіналу.

Сучасні технології перекладу відкривають нові можливості для роботи з фразеологічними одиницями. Інтеграція традиційних методів із використанням машинного перекладу, систем штучного інтелекту та спеціалізованих баз даних дозволяє підвищити точність і ефективність перекладу, сприяючи міжкультурному розумінню.

Дослідження підтвердило, що переклад англомовних фразеологізмів українською мовою є багатовимірним процесом, який вимагає врахування семантичних, стилістичних і культурологічних аспектів. Використання перекладацьких трансформацій і новітніх технологій дозволяє забезпечити

точність, адекватність і зрозумілість перекладу, сприяючи ефективній міжкультурній комунікації. Перспективи подальших досліджень у цій сфері включають удосконалення технологічних рішень і розробку нових підходів до адаптації фразеологізмів у перекладі.

Перспективи подальших досліджень у цій сфері включають вивчення нових технологій перекладу та їх впливу на процес перекладу фразеологічних одиниць. Інтеграція новітніх технологій з традиційними методами перекладу може підвищити точність і ефективність перекладу, що, в свою чергу, сприятиме кращому міжкультурному розумінню і комунікації.

У другому розділі було детально проаналізовано складнощі, пов'язані з перекладом англомовних фразеологічних одиниць українською мовою. Вивчення цього аспекту перекладу дозволило висвітлити як загальні проблеми, так і специфічні виклики, пов'язані із збереженням семантичної точності, стилістичної адекватності та культурної релевантності.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У дослідженні фразеологічної синонімії в англійській мові та її еквівалентності при перекладі текстів різних жанрів українською мовою були розглянуті ключові аспекти, що впливають на точність і адекватність перекладу фразеологічних одиниць.

По-перше, аналіз показав, що фразеологічна синонімія в англійській мові є складною та різноманітною, що ускладнює пошук точних еквівалентів у перекладі. Семантичні відмінності між синонімічними фразеологізмами можуть суттєво змінювати їхнє значення і стиль, що потребує ретельного підходу до вибору відповідних перекладних стратегій.

По-друге, культурологічні аспекти відіграють значну роль у процесі перекладу. Культурні та соціальні контексти, що стоять за фразеологічними одиницями, можуть створювати труднощі при їх перекладі на іншу мову. Це підкреслює необхідність використання адаптаційних стратегій для врахування культурних конотацій і забезпечення зрозумілості для цільової аудиторії.

По-третє, стилістичні виклики при перекладі фразеологічних синонімів виявляються у необхідності збереження стилістичного рівня оригіналу. Перекладачі повинні враховувати стилістичні особливості тексту і використовувати трансформації, щоб зберегти експресивність і нюанси, характерні для оригіналу. Методи, такі як комбінування перекладацьких стратегій і стилістичних відповідників, можуть бути ефективними для досягнення стилістичної адекватності.

По-четверте, застосування перекладацьких трансформацій, таких як калькування, адаптація та описовий переклад, є критично важливим для досягнення адекватності. Комбінування різних методів допомагає подолати труднощі, пов'язані з відсутністю точних еквівалентів, і забезпечити точність і збереження образності оригіналу.

На завершення, дослідження підкреслює важливість подальших досліджень у галузі фразеологічного перекладу, зокрема вивчення нових

технологій та їхнього впливу на процес перекладу. Інноваційні підходи та технології можуть значно підвищити ефективність і точність перекладу фразеологічних одиниць, що сприятиме покращенню міжкультурної комунікації та розуміння.

Дослідження фразеологічної синонімії в англійській мові та її еквівалентності при перекладі текстів різних жанрів українською мовою виявило кілька ключових аспектів, що суттєво впливають на якість і адекватність перекладу.

Отже, дослідження підкреслює важливість подальших досліджень у цій галузі, зокрема вивчення нових технологій та їхнього впливу на переклад фразеологічних одиниць. Інноваційні підходи можуть суттєво покращити ефективність перекладу і сприяти кращому міжкультурному розумінню.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бідненко Н. П. Драма в аспекті художнього перекладу: автореф. дис. 10.01.05. Київ : Наукова думка, 2001. 18 с.
2. Булашев Г. О. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях: космологічні українські народні погляди та вірування. Київ : Довіра, 1992. 415 с.
3. Вербa Л.Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов: посібник для перекладацьких відділень вузів. 4-те вид., перероб. та доп. Вінниця : Нова книга. 2008. 248 с.
4. Власенко Л. В., Тригуб І. П. Фразеологічні одиниці та їх класифікація / *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія.* 2019. № 39. том 3. URL: http://vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v39/part_3/4.pdf
5. Глібова Ю. Семантизація колороніма синій в англійських та українських фразеологізмах: особливості перекладу. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 9. Сучасні тенденції розвитку мов.* 2009. № 4. С. 149-153.
6. Гуменюк І. І. Структурні та лексико-семантичні особливості фразеологічних одиниць із колоративами в англійській мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 /; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці, 2010. 120 с.
7. Денисова А. С. Явище варіантності та синонімії у фразеології. / *Філологічні науки.* 2015. Випуск 40. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. С. 63-67.
8. Дуброва А. С. Дослідження особливостей перекладу англійських фразеологізмів / А. С. Дуброва, В. М. Трофімчук // *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка* . 2014. Вип. 2. С. 209-212. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VZhDU_2014_2_43.

9. Зорівчак Р. П. Реалія в художньому мовленні; перекладознавчих аспект. Львів: Іноземна філологія, 1994. 286 с.
10. Кошик А.Г. Відтворення англійських спортивних фразеологізмів в українському перекладі / Режим доступу: http://confcontact.com/2013_04_17/18_Koshyk.htm
11. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. Вінниця: Нова Книга, 2001. 448 с.
12. Кримський А. К. «Твори»: в 5 т. Т. 1. Київ: Наукова думка, 1972. 632 с.
13. Кримський А. К. «Твори»: в 5 т. Т. 2. Київ: Наукова думка, 1972. 718 с.
14. Кримський А. К. «Твори»: в 5 т. Т. 3. Київ: Наукова думка, 1973. 512 с.
15. Мікрюков О.О. Фразеологія в лінгвістичній системі мови. [Електронний ресурс] / О. О. Мікрюков, О. В. Рубан. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/15_NPN_2013/Philologia/3_139382.doc.htm.
16. Мірам Г. Е. Основи перекладу: Курс лекцій: Навчальний посібник. Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2002. 240 с.
17. Нагорна О. О. Етнокультурні особливості семантики англійських фразеологізмів (на матеріалі британського варіанту англійської мови): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04; Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова. О., 2008. 21 с.
18. Оттєв С. Дублювання фільмів українською мовою. URL : <http://life.pravda.com.ua/culture/2008/12/2/10730/>.
19. Помідоров І. Кіно українською: інтерв'ю з дистриб'юторами. URL : <http://www.kino-pereklad.org.ua>.
20. Сисоєва Є. С. Семантика, структура і функціонування оцінної антропонімічної лексики в англійській мові /Донец. нац. ун-т. Донецьк, 2011. 228 с.
21. Смаглій В. М. Аналіз особливостей англійських фразеологізмів і їхнього перекладу / *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія 17 (2) (2015)/ С. 76-78.

22. Шпак В. К. Основи перекладу: граматичні та лексичні аспекти: навч. посібник. Київ: Знання, 2005. 310 с.
23. Яцьків М. Ю. Здобутки сучасної української фразеології у контексті новітніх парадигм лінгвістичних досліджень / *Міжнародний науковий вісник*. 2014. Вип. 8 (27). С. 253-262.
24. Alexieva B. There Must Be Some System in this Madness. Metaphor, 36. Polysemy, and Wordplay in a Cognitive Linguistics Framework. In Delabastita (ed.), *Traductio: Essay on Punning and Translation*, 1997. P.137-154.
25. Anisimova Ye. Ye. Paralingvistika i tekst (k problem kreolizovannykh i gibridnykh tekstov) // *Voprosy yazykoznaniiya*. 1992. №1. S. 73.
26. Attardo S. *Linguistic Theories of Humor*. Berlin and New York: Mouton de Gruyter, 1994. P.128-131.
27. Attardo, Salvatore. *Linguistic Theories of Humour*. New York: Mouton de Gruyter, 1994.
28. Baker M. *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*. London : Routledge, 2006. 654 p.
29. Boase - Beier, Jean, and Holman, Michael, ed. *The Practices of Literary Translation Constraints and Creativity*. Manchester: St. Jerome Publishing, 1999.
30. Bochner S. *The Mediating Person: Bridges between Cultures*. Boston: G. K. Hall, 1981. 323 p.
31. Catford J. C. *A Linguistic Theory of Translation: An Assay in Applied Linguistics*. London: Oxford University Press, 1974. 103 p.
32. Chesterman A., Wagner E. *Can Theory Help Translators? A Dialogue between the Ivory Tower and the Wordface*. London, Routledge Publ., 2014. 148 r.
33. Chiaro, Delia. *The Language of Jokes: Analysing Verbal Play*. New York: Routledge, 1992.
34. Croft W. *Cognitive Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. 356 p.

35. Crystal D. *English as a Global Language*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 164 p.
36. Delabastita D. *Theres a Double Tongue: An Investigation into the Translation of Shakespeares wordplay with special reference to Hamlet*. Amsterdam: Rodopi, 1993. 522 r.
37. Delabastita, Dirk. *The Translator: Volume 2, Number 2: Wordplay and Translation: Essays on Punning and Translation*. Manchester: St. Jerome Publishing, 1996.
38. Delabastita, Dirk. *Traductio: Essays on Punning and Translation*. Manchester: St. Jerome Publishing, 1997.
39. Dynel M. *Humorous Garden-Paths: A Pragmatic-Cognitive Study*. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing, 2009. P.59-83.
40. Eisenstein, S. *Dramaturgiya kinoformy. Statyi po teorii kino [Film forms and their dramaturgy. Articles on film theory]*. Moscow: Eisenstein Centre, 2016.
41. Giorgadze M. *Linguistic Features of Pun, Its Typology and Classification // European Scientific Journal*. Vol.2, 2014. R.270-274.
42. Gries, Stefan. "Shouldnt it be breakfunch? A quantitative analysis of blend structure in English". In *Linguistics* 423. 2004.
43. Gruner, Charles. *Understanding Laughter: The Workings of Wit and Humour*. Chicago, IL: Nelson-Hal, 1978.
44. Halliday M. A. K. *Patterns of Language*. London: Routledge, 2006. 160 p.
45. Halliday M. A. K. *The Comparison of Languages*. London: Routledge, 2007. 86 p.
46. Hatim, Basil, and Jeremy Munday. *Translation: An Advanced Resource Book*. Abingdon: Taylor & Francis Group, 2004.
47. Hausmann, F. J. *Studien zu einer Linguistik des Wortspiels: Das Wortspiel im «Canard enchaîne»/ F. J. Hausmann. - Tübingen: Max Niemeyer Verl.,1974. - 166 S.*
48. Hewson L., Martin J. *Redefining Translation: The Variational Approach*. London: Routledge, 1991. 263 p.

49. Jakobson R. On Linguistic Aspects of Translation. On Translation. New York: Oxford University Press, 1966. P. 232-239.
50. Jakobson, Roman. On Linguistic Aspects of Translation. Cambridge MA: Harvard University Press, 1959.
51. Korunets I. V. Theory and Practice of Translation. Vinnytsia: Nova Knyha Publishers, 2001. 446 p.
52. Leech, Geoffrey. Language in Literature: Style and Foregrounding. Harlow: Pearson Education Limited, 2008.
53. Leppihalme R. Culture Bumps: An Empirical Approach to the Translation of Allusions. Clevedon: Multilingual Matters ltd, 1997. 259 p.
54. Longman Dictionary Of Contemporary English. URL: <http://www.ldoceonline.com>. (data zvernennia: 05.12.2025).
55. Lotman, Yu. M., & Tsivyan Yu. G. A dialogue with the screen. Moscow: Argo, 2014.
56. Mechkovskaya, N. B. Yazik i filosofiya obshcheniya [Language and communication philosophy]. Moscow: FLINTA: Nauka, 2017.
57. Mitry, J. Semiotics and the analysis of film. Bloomington: Indiana University Press, 2000.
58. Munday J. Introducing Translation Studies. Theories and Applications. London: Routledge Taylor & Francis Group, 2001. 221 r.
59. Munday J. Introducing Translation Studies: Theories and Applications. London: Routledge, 2001. 256 r.
60. Murphy, Lynne M. Lexical Meaning. New York: Cambridge University Press, 2010.
61. Newmark P. A Textbook of Translation. Edinburgh: Prentice Hall, 2003. 292 p.
62. Nida E. A. Language Structure and Translation. Standford: California, 1975. 283 p.
63. Nida E. Toward a Science of Translation. Leiden: Brill, 1964. 331 p.

64. Pierce J. R. Communication. Scientific American. Oxford: Oxford University Press, 1972. Vol. 227. № 3, Sept. 1972. P. 31-41.
65. Reiss K. Type, Kind and Individuality of Text: Decision Making in Translation The Translation Studies. London and New York: Routledge, 2003. P. 160-171.
66. Robinson D. Becoming a Translator: an Introduction to the Theory and Practice of Translation. London and New York: Routledge, 2002. 301 p.
67. Talmy L. Lexicalisation Patterns: Semantic Structure in Lexical Forms. Language Typology and Syntactic Description. Cambridge: Cambridge University Press, 1985. Vol. 3. P. 57-149.